

## Η ΘΕΟΠΝΕΥΣΤΙΑ ΤΗΣ ΑΓΙΑΣ ΓΡΑΦΗΣ

❖ Η Αγία Γραφή, ή Λόγος του Θεού, ή Βίβλος είναι ένα βιβλίο που έφθασε σε μας δια μέσου των αιώνων. Πέρασε από πολλά χέρια, εκδόθηκε σε διάφορα σχήματα και μεγέθη, πολεμήθηκε σκληρά σε όλες τις εποχές από τους αρνητές της, αλλά όμως, ούτε οι βανδαλισμοί των βαρβάρων, ούτε η μόρφωση των «πολιτισμένων» λαών, ούτε οι φλόγες της Ιεράς Εξέτασης, ούτε οι ύβρεις και οι συκοφαντίες των διανοουμένων, κατόρθωσαν να την εξαφανίσουν. Ο Ιησούς είχε πει: *«Ο ουρανός και η γη θέλουνσι περέλθει, ΟΙ δε ΛΟΓΟΙ ΜΟΥ δεν θέλουνσι περέλθει»* (Ματθαίος ΚΔ:35).

❖ Η ΠΑΛΑΙΑ ΔΙΑΘΗΚΗ μεταφράστηκε αρχικά στην Ελληνική γλώσσα από τους Εβδομήκοντα (Ο'), η οποία είχε χρησιμοποιηθεί και από τους Ιουδαίους. Μεταγενέστερα έγιναν και άλλες αξιόλογες μεταφράσεις, όπως του λόγιου και αρχιμανδρίτη Νεόφυτου Βάμβα (1850 μ.Χ.). Η ΚΑΙΝΗ ΔΙΑΘΗΚΗ γράφτηκε απευθείας στην Ελληνική γλώσσα, μία μεγάλη ευλογία του Θεού για τους Έλληνες. Ολόκληρη η ΑΓΙΑ ΓΡΑΦΗ (Παλαιά και Καινή Διαθήκη) βρίσκεται σε μόνιμη βάση το 1<sup>ο</sup> βιβλίο σε παγκόσμια κυκλοφορία, είναι το Best Seller όλων των εποχών.

❖ Στο βιβλίο αυτό γίνεται μια συνοπτική πανοραμική περιγραφή όλων **αρχαιολογικών** και **ιστορικών αποδείξεων** της αξιοπιστίας της Βίβλου. Η επιστήμη της «Κριτικής των Κειμένων» που δημιουργήθηκε για την εξέταση της αξιοπιστίας των χειρόγραφων της Βίβλου, έχει επιβεβαιώσει την αυθεντικότητα των κειμένων της και τη συντριπτική υπεροχή της έναντι όλων των άλλων αξιόπιστων αρχαίων συγγραμμάτων.

### Μερικά από τα περιεχόμενα του βιβλίου:

Κριική των κειμένων της Αγίας Γραφής - Υλικό και τρόπος γραφής των κειμένων - Κώδικες και Χειρόγραφα της Βίβλου - Λάθη αντιγραφών και αιτίες λαθών - Εβραϊκά κείμενα - Μεταφράσεις της Αγίας Γραφής - Μεταφραστικά λάθη κειμένου του Ν.Βάμβα - Αρχαιολογικές και ιστορικές μαρτυρίες.

❖ Εφόσον η Βίβλος είναι ΘΕΟΠΝΕΥΣΤΗ, η αποδοχή ή η απόρριψή της από τον άνθρωπο θα έχει αιώνιες συνέπειες. Μέση θέση δεν μπορεί να υπάρξει. Η Βίβλος οδηγεί τον άνθρωπο στο να γνωρίσει τον Ιησού, Αυτόν που εκούσια πρόσφερε τον εαυτό Του θυσία για τη δική του σωτηρία.



Για επικοινωνία: ΑΛΚΙΒΙΑΔΗΣ ΤΖΕΛΕΠΗΣ ("ΦΙΛΑΔΕΛΦΟΣ")  
SITE: [www.AlkiviadisFiladelfos.com](http://www.AlkiviadisFiladelfos.com)  
Τηλ. κινητό: 694 - 49 21 318 # E-MAIL: [filadelfos02@hotmail.com](mailto:filadelfos02@hotmail.com)  
FACEBOOK: [Alkiviadis Tzelepis \(Groups/Filadelfos\)](#)



ΑΛΚΙΒΙΑΔΗΣ ΤΖΕΛΕΠΗΣ

# Η ΘΕΟΠΝΕΥΣΤΙΑ ΤΗΣ ΑΓΙΑΣ ΓΡΑΦΗΣ

αρχαιολογικές και ιστορικές  
μαρτυρίες για την αξιοπιστία της

ΦΙΛΑΔΕΛΦΟΣ

ΑΛΚΙΒΙΑΔΗΣ ΤΖΕΛΕΠΗΣ

# Η ΘΕΟΠΝΕΥΣΤΙΑ ΤΗΣ ΑΓΙΑΣ ΓΡΑΦΗΣ

αρχαιολογικές και ιστορικές  
μαρτυρίες για την αξιοπιστία της

ΒΙΒΛΟΣ: Το **Best Seller** όλων των εποχών.  
Το **1° βιβλίο** σε παγκόσμια κυκλοφορία

«ΦΙΛΑΔΕΛΦΟΣ - FILADELFOS»

© **COPYRIGHT 1992, 2018**

για την Ελληνική γλώσσα:  
ALKIVIADIS TZELEPIS (“ΦΙΛΑΔΕΛΦΟΣ”)  
[www.facebook.com/groups/filadelfos](http://www.facebook.com/groups/filadelfos)

Αρχική Έκδοση: **05/1992**

ΕΚΔΟΣΗ ΠΡΩΤΗ: **03/2018**



Επιμέλεια έκδοσης και κειμένων,  
Computer, Εκτύπωση,  
Μοντάζ, Βιβλιοδεσία, Εξώφυλλο:

**ΑΛΚΙΒΙΑΔΗΣ ΤΖΕΛΕΠΗΣ**

οδός Κηφισίας 37

Τ.Κ. 141 21 Ηράκλειο Αττικής

Τηλ. σταθερό: **210 - 28 21 537**

Τηλ. κινητό: **694 - 49 21 318**



**E-MAIL:**

1. [filadelfos02@hotmail.com](mailto:filadelfos02@hotmail.com)
2. [alkiviadis.filadelfos@gmail.com](mailto:alkiviadis.filadelfos@gmail.com)

**FACEBOOK:** Alkiviadis Tzelepis

**SITE:**

[www.AlkiviadisFiladelfos.com](http://www.AlkiviadisFiladelfos.com)

**SKYPE:** Filadelfos02



**YOUTUBE (4 κανάλια):**

FiladelfosTV, Filadelfos FILMS

Filadelfos Channel 1 & 2

**Επιτρέπεται**

η αναδημοσίευση αποσπασμάτων μόνον  
του παρόντος βιβλίου,  
χωρίς αλλοίωση ή μεταβολή του κειμένου,  
και με την αναγραφή των ονομάτων  
του συγγραφέα και του εκδότη  
( Ν.2121/1993, άρθρο 18, παρ.1-2 )

**ISBN: 978 - 960 - 6783 - 29 - 06**

## Π Ε Ρ Ι Ε Χ Ο Μ Ε Ν Α

ΠΡΟΛΟΓΟΣ .....	05
----------------	----

### Κεφάλαιο ΠΡΩΤΟ

<b>ΤΑ ΣΥΜΒΟΛΑΙΑ ΤΟΥ ΘΕΟΥ ΜΕ ΤΟΝ ΑΝΘΡΩΠΟ</b> .....	07
01. Η ΜΟΝΑΔΙΚΗ ΠΗΓΗ ΤΗΣ ΑΛΗΘΕΙΑΣ .....	07
02. Η ΥΠΕΡΟΧΗ ΤΗΣ ΑΓΙΑΣ ΓΡΑΦΗΣ.....	10
03. Η ΠΟΛΕΜΙΚΗ ΚΑΤΑ ΤΗΣ ΑΓΙΑΣ ΓΡΑΦΗΣ .....	12
04. ΠΑΛΑΙΑ ΔΙΑΘΗΚΗ (περίοδος του Νόμου) .....	13
05. ΚΑΙΝΗ ΔΙΑΘΗΚΗ (περίοδος της Χάρης) .....	15
06. ΑΓΙΑ ΓΡΑΦΗ ή ΙΕΡΑ ΠΑΡΑΔΟΣΗ .....	20

### Κεφάλαιο ΔΕΥΤΕΡΟ

<b>ΚΕΙΜΕΝΑ - ΧΕΙΡΟΓΡΑΦΑ - ΚΩΔΙΚΕΣ</b> .....	25
01. ΚΡΙΤΙΚΗ ΤΩΝ ΚΕΙΜΕΝΩΝ ΤΗΣ ΒΙΒΛΟΥ .....	25
02. ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΟΥΜΕΝΕΣ ΠΗΓΕΣ .....	28
03. ΥΛΙΚΟ και ΤΡΟΠΟΣ ΓΡΑΦΗΣ .....	30
<b>Πίνακας 1:</b> ΠΑΠΥΡΟΣ - ΠΕΡΓΑΜΗΝΗ .....	31
04. ΚΩΔΙΚΕΣ και ΧΕΙΡΟΓΡΑΦΑ ΤΗΣ ΒΙΒΛΟΥ .....	34
<b>Πίνακας 2:</b> ΚΩΔΙΚΕΣ και ΙΔΙΩΤΙΚΕΣ ΣΥΛΛΟΓΕΣ.....	37
05. ΕΒΡΑΪΚΑ ΚΕΙΜΕΝΑ ΤΗΣ ΒΙΒΛΟΥ .....	39
06. ΛΑΘΗ ΑΝΤΙΓΡΑΦΩΝ και ΑΙΤΙΕΣ ΤΩΝ ΛΑΘΩΝ .....	41

### Κεφάλαιο ΤΡΙΤΟ

<b>ΜΕΤΑΦΡΑΣΕΙΣ ΤΗΣ ΑΓΙΑΣ ΓΡΑΦΗΣ</b> .....	47
01. ΜΕΤΑΦΡΑΣΕΙΣ ΑΠΟ ΤΟΝ 2ο ΑΙΩΝΑ ΚΑΙ ΜΕΤΑ .....	47
02. ΕΛΛΗΝΙΚΕΣ ΜΕΤΑΦΡΑΣΕΙΣ και ΕΚΔΟΣΕΙΣ .....	50
03. ΠΟΛΕΜΙΚΗ ΚΑΤΑ ΤΩΝ ΜΕΤΑΦΡΑΣΕΩΝ .....	56

### Κεφάλαιο ΤΕΤΑΡΤΟ

<b>ΜΕΤΑΦΡΑΣΤΙΚΑ ΛΑΘΗ ΤΟΥ ΚΕΙΜΕΝΟΥ ΤΟΥ ΝΕΟΦ. ΒΑΜΒΑ</b> .....	59
01. ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΑ ΣΧΟΛΙΑ ΓΙΑ ΤΙΣ ΜΕΤΑΦΡΑΣΕΙΣ .....	59
02. ΜΕΤΑΦΡΑΣΤΙΚΑ ΛΑΘΗ στην ΚΑΙΝΗ ΔΙΑΘΗΚΗ .....	60
03. ΜΕΤΑΦΡΑΣΤΙΚΑ ΛΑΘΗ στην ΠΑΛΑΙΑ ΔΙΑΘΗΚΗ .....	70
04. ΠΡΟΣΘΗΚΗ σε Α' ΙΩΑΝΝΟΥ Ε:7-8 .....	73
05. ΠΟΙΑ ΕΙΝΑΙ Η ΑΛΗΘΕΙΑ για ΜΑΤΘΑΙΟΣ ΚΗ:19 .....	77

### ΕΠΙΛΟΓΟΣ

<b>Ο ΛΟΓΟΣ ΤΟΥ ΘΕΟΥ ΜΕΝΕΙ ΣΤΟΝ ΑΙΩΝΑ</b> .....	82
--	----

## ΠΡΟΛΟΓΟΣ

**1.** Βασικό θεμέλιο της χριστιανικής πίστης είναι η αποδοχή της θεοπνευστίας της Βίβλου: *«Όλη η γραφή είναι ΘΕΟΠΝΕΥΣΤΟΣ και ωφέλιμος προς διδασκαλίαν, προς έλεγχον, προς επανόρθωσιν...»* (Β' Τιμόθεου Γ:16). Ως θεόπνευστο κείμενο θεωρείται το πρωτότυπο **Εβραϊκό κείμενο** της Παλαιάς Διαθήκης και το πρωτότυπο (αρχαίο) **Ελληνικό κείμενο της** Καινής Διαθήκης. Όλα τα υπόλοιπα κείμενα, για τα οποία θα αναφερθούμε αναλυτικότερα, είναι **μεταφράσεις** και κατά συνέπεια οι υπάρχουσες διαφορές μεταξύ τους και η χρησιμοποίηση λέξεων, ορολογιών, κλπ, που δεν υπάρχουν στα πρωτότυπα κείμενα, δεν θεωρούνται θεόπνευστες.

**2.** Όλοι γνωρίζουν ότι ο ίδιος ο Ιησούς δεν έχει συγγράψει κανένα βιβλίο. Η επίγεια διακονία του Ιησού, το έργο Του, τα θαύματά Του, ο σταυρικός θάνατός Του, η ανάστασή Του και γενικά η διδασκαλία Του μεταδιδόταν μόνο προφορικά. Άλλωστε η προφορική ενημέρωση και διδασκαλία, είχε μεγάλη αξία, περισσότερο και από το γραπτό λόγο, **εφόσον ζούσαν οι αυτόπτες μάρτυρες της ζωής του Ιησού**. Όταν αυτοί πέθαναν, τότε παρουσιάστηκε η ανάγκη για τα γραπτά κείμενα, ώστε να διατηρηθούν όλα όσα είχαν διηγηθεί ή διδάξει οι αυτόπτες μάρτυρες των γεγονότων του Ιησού, όπως ήταν οι μαθητές Του.

**3.** Η Αγία Γραφή αποτελείται από **66** βιβλία και χωρίζεται σε **2** μέρη, στην Παλαιά Διαθήκη (**39** βιβλία) και στην Καινή Διαθήκη (**27** βιβλία). Γράφτηκε σε διάστημα **1600** περίπου ετών. Το πρώτο βιβλίο της, η Γένεση, γράφτηκε από τον Μωυσή το **1500 π.Χ.** και το τελευταίο, η Αποκάλυψη, γράφτηκε στη νήσο Πάτμο από τον απόστολο Ιωάννη περίπου το **95 μ.Χ.** Υπάρχουν πλούσιες μαρτυρίες για τη θεοπνευστία και την αξιοπιστία των κειμένων της Καινής Διαθήκης. Στα συγγράμματα των **αποστολικών και εκκλησιαστικών πατέρων** (Ιουστίνος, Ιγνάτιος Αντιοχείας, Πολύκαρπος Σμύρνης, Κλήμης Ρώμης, κλπ) περιλαμβάνονται πλήθος περικοπών από τα βιβλία της Καινής Διαθήκης. Ο **Πέτρος** αναγνώριζε τα συγγράμματα του Παύλου (βλ. Β' Πέτρου Γ:15-16), ενώ ο **Παύλος** προέτρεπε την ανάγνωση των γραπτών επιστολών στις τοπικές εκκλησίες (βλ. Κολοσσαείς Δ:16, Β' Τιμόθεου Δ:13, κλπ). Τέλος υπάρχουν μαρτυρίες από **ειδωλολάτρες συγγραφείς** (Κέλσος, Μαρκίων, κλπ), που επικαλούνται μαρτυρίες από τα κείμενα της Καινής Διαθήκης. Για όλες αυτές τις περιπτώσεις θα αναφερθούμε με περισσότερες λεπτομέρειες κατά την πορεία της μελέτης μας.

**4.** Τα 4 ευαγγέλια, που παρουσιάζουν τη ζωή του Ιησού γράφτηκαν για να καλύψουν συγκεκριμένες ανάγκες της πρώτης αποστολικής εκκλησίας, όπως για τη σωστή διδασχή των πιστών, την απολογητική στάση τους απέναντι στους εθνικούς (ειδωλολάτρες) και τον τρόπο που θα βαδίζουν πνευματικά. Γι' αυτό και υπάρχουν διαφοροποιήσεις στις περιγραφές μεταξύ των ευαγγελίων, οι οποίες αφορούν συγκεκριμένη κατηγορία ατόμων. Ο Ματθαίος έγραψε το ευαγγέλιό για τους ομοεθνείς του Εβραίου, ο Λουκάς απευθύνεται στους Έλληνες, ο Μάρκος στους Ρωμαίους και ο Ιωάννης απευθύνεται σε όλους για να δείξει ότι ο Ιησούς είναι "ο Θεός εν Χριστώ". Κάθε βιβλίο της Αγίας Γραφής έχει γραφτεί για κάποιο συγκεκριμένο λόγο, αλλά κέντρο όλων των βιβλίων είναι ένα μοναδικό πρόσωπο, που η απόρριψή του ή αποδοχή του από τον άνθρωπο θα έχει αιώνιες συνέπειες.

**5.** Η Αγία Γραφή **πέρασε** από πολλά χέρια, **εκδόθηκε** σε διάφορα σχήματα και μεγέθη, **πολεμήθηκε** σκληρά σε όλες τις εποχές από τους αρνητές της, αλλά όμως, **ούτε** οι βανδαλισμοί των βαρβάρων, **ούτε** η μόρφωση των πολιτισμένων λαών, **ούτε** οι φλόγες της Ιεράς Εξέτασης, **ούτε** οι ύβρεις και οι συκοφαντίες των διανοουμένων, κατόρθωσαν να την εξαφανίσουν. Ο Ιησούς είχε πει: *«Ο ουρανός και η γη θέλουσι παρέλθει, ΟΙ δε ΛΟΓΟΙ ΜΟΥ δεν θέλουσι παρέλθει»* (Ματθαίος ΚΔ:35)

**6.** Στο βιβλίο αυτό, γίνεται μια γενική παρουσίαση όλων των θεμάτων που αφορούν τη θεοπνευστία και την αξιοπιστία των κειμένων της Βίβλου, όπως πηγές, υλικό και τρόπος γραφής, κώδικες, χειρόγραφα, μεταφράσεις, κλπ, ώστε ο αναγνώστης να μπορεί μέσα από τις σελίδες αυτού του βιβλίου να σχηματίσει μια σαφή και αντικειμενική γνώση της αλήθειας. Στην Ελληνική βιβλιογραφία υπάρχουν αξιόλογες και αντικειμενικές μελέτες για τα θέματα που πραγματεύεται το παρόν βιβλίο, όπου μπορεί να ανατρέξει ο ενδιαφερόμενος για περισσότερες πληροφορίες. Το βιβλίο αυτό εκδόθηκε για πρώτη φορά το **1992** και επανεκδόθηκε το **2010**, χωρίς ουσιώδεις διαφορές. Επανεκδίδεται για 3η φορά (**2018**) με βελτιωμένη ύλη και σημαντικές προσθήκες.

**7.** Το βιβλίο αυτό αφιερώνεται στον Κύριο Ιησού με την προσδοκία και την προσευχή ότι θα γίνει ένα μικρό και ταπεινό εργαλείο για την αποκάλυψη των αληθειών της Βίβλου και τη δύναμη που έχει ο Λόγος του Θεού να αλλάζει τις ζωές των ανθρώπων.

# Κεφάλαιο ΠΡΩΤΟ

## ΤΑ ΣΥΜΒΟΛΑΙΑ

### ΤΟΥ ΘΕΟΥ ΜΕ ΤΟΝ ΑΝΘΡΩΠΟ

#### 1. Η ΜΟΝΑΔΙΚΗ ΠΗΓΗ ΤΗΣ ΑΛΗΘΕΙΑΣ

Η Βίβλος, η Αγία Γραφή, είναι η μοναδική πηγή αλήθειας για όλα τα θέματα που απασχολούν το άνθρωπο, όχι μόνο υπαρξιακά, αλλά και κοινωνικά, ιστορικά, αρχαιολογικά, επιστημονικά, ηθικά, μελλοντολογικά, κλπ. Δεν υπάρχει κανένα άλλο ανθρώπινο σύγγραμμα που να μπορεί να συγκριθεί με τη Βίβλο, η οποία σε όλες τις εποχές είναι το 1ο βιβλίο σε πωλήσεις παγκόσμια και με μεγάλη διαφορά, που δεν μπορεί να καλυφτεί από καμιά ανθρώπινη ενέργεια, είναι το Best Seller όλων των εποχών, είναι το βιβλίο που έχει γράψει ο ίδιος ο Θεός, διὰ μέσου των αγίων ανδρών Του, οι οποίοι είχαν αφιερώσει ολοκληρωτικά τον εαυτό τους στην υπηρεσία Του. **Για το λόγο αυτό, εφόσον ισχυριζόμαστε ότι η Βίβλος είναι θεόπνευστη, σημαίνει: (1)** Ή ότι αναφέρει, είναι η μόνη αλήθεια, γιατί είναι "Λόγος Θεού", **(2)** Ή ότι λέγει, είναι ένα μεγάλο ψέμα. Μέση κατάσταση δεν μπορεί να υπάρξει, πρέπει ο κάθε άνθρωπος ή να την δεχτεί σαν θεόπνευστη ή να την απορρίψει σαν ένα κοινό σύγγραμμα. Το ίδιο ακριβώς ισχύει και με τον Ιησού Χριστό, που στην επίγεια διακονία Του ισχυριζόταν ότι **ήταν ο Υιός του Θεού, ότι ήταν η ορατή φανέρωση του Θεού του αοράτου**, που σημαίνει ότι τα λόγια Του ή ήταν η μόνη και μεγάλη αλήθεια, ή ήταν ο μεγαλύτερος ψεύτης που πέρασε ποτέ από την ανθρωπότητα.

Το βιβλίο αυτό, αν και συνοπτικό, με συγκλονιστικές αξιόπιστες ιστορικές και αρχαιολογικές αποδείξεις, θα καταδείξει περίτρανα τη θεοπνευστία της Βίβλου και τη μοναδικότητα του Ιησού, που ήταν **«Ο ΘΕΟΣ** (ο ΕΝΑΣ και ΜΟΝΟΣ που υπάρχει) *εν Χριστώ*» (Β' Κορινθίους Ε:19), ήταν **«Ο ΘΕΟΣ** (που) *φανερώθηκε εν ΣΑΡΚΙ*» (Α' Τιμόθεου Γ:16).

Ο απόστολος Παύλος γράφει στο συνεργάτη του Τιμόθεο: **«Από βρέφους γνωρίζεις τα ΙΕΡΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ, τα δυνάμενα να σε σοφίσωσιν εις σωτηρίαν διά της πίστεως της εν Χριστώ Ιησού. Όλη η γραφή είναι ΘΕΟΠΝΕΥΣΤΟΣ και ωφέλιμος προς διδασκαλίαν, προς έλεγχον, προς επανόρθωσιν, προς εκ-**

**παίδευσιν την μετά της δικαιοσύνης, διά να ήναι τέλειος ο άνθρωπος του Θεού, ητομασμένος εις παν έργον αγαθόν»** (Β' Τιμόθεου Γ:15-17). Τα "ιερά γράμματα" που γνώριζε ο Τιμόθεος ήταν ο Νόμος του Θεού, ο Λόγος του Θεού και τα ιερά γράμματα είναι τα μόνα που μπορούν να μας **«σοφίσουν εις σωτηρία»** δια της πίστεως στο πρόσωπο του Ιησού. Η Βίβλος μας οδηγεί και μας δίνει σοφία για να γνωρίσουμε πως θα σωθούμε και θα απόκτησουμε αιώνια ζωή από τώρα.

Γράφοντας ο Παύλος ότι **«ΟΛΗ η Γραφή είναι θεόπνευστη»**, πολύ απλά σημαίνει ότι δεν είναι μόνο μερικά μέρη της θεόπνευστα, αλλά όλη η Γραφή, σαν σύνολο, είναι εμπνευσμένη από το άγιο Πνεύμα του Θεού και η Παλαιά Διαθήκη την εποχή που ζούσε και έγραφε ο Παύλος και η Καινή Διαθήκη, όπως διαμορφώθηκε και ολοκληρώθηκε αργότερα. Για να μην υπάρξει παρανόηση ή παρερμηνεία για την ονομασία της Αγίας Γραφής, αναφέρουμε ποιες είναι οι χρησιμοποιούμενες γνωστές ονομασίες της:

(α) **ΒΙΒΛΟΣ:** Η ονομασία αυτή προήλθε από το ομώνυμο λιμάνι της Φοινίκης, από το οποίο γινόταν εμπόριο **παπύρου**, γι' αυτό και όλα τα γραπτά έντυπα αργότερα έλαβαν την ονομασία **«βιβλία»**.

(β) **ΓΡΑΦΕΣ:** Ο Ιησούς Χριστός ονόμασε το Λόγο Του **«γραφές»** και ο απόστολος Παύλος τις αποκαλεί **«άγιες»** - Βλέπε: Ματθαίος ΚΑ:42, Ιωάννης Ε:39, Ρωμαίους Α:2, Β' Τιμόθεου Γ:16-17, Ρωμαίους Ι':11, κλπ.

*«Λέγει προς αυτούς ο Ιησούς· Ποτέ δεν ανεγνώσατε εν ταις ΓΡΑΦΑΙΣ, Ο λίθος, τον οποίον απεδοκίμασαν οι οικοδομούντες, ούτος έγινε κεφαλή γωνίας· παρά Κυρίον έγινε εν αυτή...»* (Ματθαίος ΚΑ:42).

*«Παύλος, δούλος Ιησού Χριστού, προσκεκλημένος απόστολος, κεχωρισμένος διά το ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΤΟΥ ΘΕΟΥ, το οποίον προύπεσχέθη διά των προφητών Αυτού εν ταις ΑΓΙΑΙΣ ΓΡΑΦΑΙΣ...»* (Ρωμαίους Α:2).

(γ) **ΛΟΓΟΣ ΤΟΥ ΘΕΟΥ:**

*«Ακουούντες τον ΛΟΓΟΝ ΤΟΥ ΘΕΟΥ χάριν της παραδόσεώς σας, την οποίαν παρεδόκατε, και κάμνετε παρόμοια τοιαύτα πολλά...»* (Μάρκος Ζ:13)

*«Διότι ο ΛΟΓΟΣ ΤΟΥ ΘΕΟΥ είναι ζων και ενεργός και κοπτερότερος υπέρ πάσαν δίστομον μάχαιραν και διέρχεται μέχρι διαίρεσεως ψυχής τε και πνεύματος, αρμών τε και μυελών...»* (Εβραίους Δ:12)

(δ) **ΙΕΡΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ:** Β' Τιμόθεου Γ:15.

*«Και ότι από βρέφους γνωρίζεις τα ΙΕΡΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ, τα δυνάμενα να σε σοφίσωσιν εις σωτηρίαν διά της πίστεως της εν Χριστώ Ιησού...κλπ.»*

#### Ο ΔΙΑΧΩΡΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΑΓΙΑΣ ΓΡΑΦΗΣ

Η Αγία γραφή διαχωρίζεται σε 2 μεγάλες κατηγορίες, στην **«Παλαιά Διαθήκη»** και στην **«Καινή Διαθήκη»**. "Διαθήκη" σημαίνει "συνθήκη",

"συμφωνία" και "συμβόλαιο". Στην 1η περίπτωση έχουμε τη συνθήκη που έκανε ο Θεός με τους Ισραηλίτες, δίνοντας το Νόμο Του στο Μωυσή επάνω στο όρος Σινά (Έξοδος, κεφ.ΙΘ' και Κ'). Στη 2η περίπτωση έχουμε μία νέα συνθήκη που έκανε ο Θεός με τον άνθρωπο επάνω στο Γολγοθά, με το θυσία του Υιού Του (βλ. Ιερεμίας ΛΑ:31-34, Β' Κορινθίου Γ:6, Εβραίου Ζ:22, Η:6-13, Θ:15, Ι':16, κλπ). Ο διαχωρισμός της Αγίας Γραφής έχει ως εξής:

<b>ΠΑΛΑΙΑ ΔΙΑΘΗΚΗ (39 βιβλία)</b>	<b>ΚΑΙΝΗ ΔΙΑΘΗΚΗ (27 βιβλία)</b>
<b>(α) ΝΟΜΟΣ - 5 βιβλία</b> <i>Γένεσις, Έξοδος, Λευιτικό, Αριθμοί και Δευτερονόμιο.</i> <i>Τα βιβλία αυτά έχουν γραφτεί από τον Μωυσή και αποκαλούνται «Πεντάτευχος του Μωυσή».</i>	<b>(α) ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ - 4 βιβλία</b> <i>Ματθαίος, Μάρκος, Λουκάς, Ιωάννης</i>
<b>(β) ΙΣΤΟΡΙΑ - 12 βιβλία</b> <i>Ιησούς του Ναυή, Κριταί, Ρουθ, Α' &amp; Β' Σαμουήλ, Α' &amp; Β' Βασιλέων, Α' &amp; Β' Χρονικών, Έσδρας, Νεεμίας, Εσθήρ.</i>	<b>(β) ΙΣΤΟΡΙΑ - 1 βιβλίο</b> <i>Πράξεις των Αποστόλων.</i>
<b>(γ) ΠΟΙΗΣΗ - 5 βιβλία</b> <i>Ψαλμοί Δαβίδ, Παροιμίες, Εκκλησιαστής, Άσμα Ασμάτων - Τα 3 τελευταία έχουν γραφτεί από το Σολομώντα.</i>	<b>(γ) Επιστολές αποστ.ΠΑΥΛΟΥ</b> <b>14 βιβλία</b> <i>13 επιστολές Παύλου και 1 επιστολή, προς Εβραίους.</i>
<b>(δ) Μεγάλοι ΠΡΟΦΗΤΕΣ - 5 βιβλία</b> <i>Ησαΐας, Ιεζεκιήλ, Δανιήλ, Ιερεμίας και Θρήνοι Ιερεμίας.</i>	<b>(δ) Επιστολές ΚΑΘΟΛΙΚΕΣ</b> <b>7 βιβλία</b> <i>3 Ιωάννη, 2 Πέτρου, 1 Ιακώβου και 1 Ιούδα.</i>
<b>(ε) Μικροί ΠΡΟΦΗΤΕΣ - 12 βιβλία</b> <i>Ωσηέ, Ιωήλ, Αμώς, Αβδιού, Ιωνάς, Μιχαίας, Ναούμ, Αββακούμ, Σοφονίας, Αγγαίος, Ζαχαρίας και Μαλαχίας.</i>	<b>(ε) ΠΡΟΦΗΤΕΙΑ - 1 βιβλίο</b> <i>Αποκάλυψη του Ιωάννη.</i>

**Το 1ο συμβόλαιο** που συνήψε ο Θεός με τον άνθρωπο επάνω στο όρος Σινά ήταν σφραγισμένο με το αίμα της θυσίας των ζώων, το οποίο δεν μπορούσε να εξαλείψει παντελώς την αμαρτία, αλλά απλώς να την σκεπάσει προσωρινά, μέχρι να γίνει νέα θυσία. **Το 2ο συμβόλαιο** στο Γολγοθά σφραγίστηκε με το τίμιο αίμα του Ιησού Χριστού, που αναμάρτητος ο ίδιος πήρε τη δική μου και τη δική σου αμαρτία. Το χειρόγραφο

των αμαρτιών του κάθε ανθρώπου εξαλείφεται εάν έχει "**υπογραφεί**" μόνο με το αίμα του Κυρίου Ιησού, είναι μια "καινούργια" διαθήκη σφραγισμένη με αίμα, όχι ταύρων και τράγων, αλλά με το αίμα του Υιού του Θεού.

Οι όροι «**ΠΑΛΑΙΑ Διαθήκη**» και «**ΚΑΙΝΗ Διαθήκη**», που δόθηκαν στις συμφωνίες, που συνήψε ο Θεός με τον άνθρωπο, άρχισαν να χρησιμοποιούνται προς το τέλος του 2ου μ.Χ. αιώνα προς διαχωρισμό των **ΙΟΥΔΑΪΚΩΝ** και **ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΩΝ** γραπτών. Ο διαχωρισμός αυτός κατά βάση δεν είναι σωστός, καθόσον οι αφηγήσεις των 4 ευαγγελίων αφορούν γεγονότα και συνθήκες της Παλαιάς Διαθήκης, καθόσον ο Ιησούς έζησε υπό "νόμο", έζησε δηλαδή κάτω από τια συνθήκες του Μωυσαϊκού νόμου. Άρα, με τον όρο «Καινή Διαθήκη» εννοούμε τη συλλογή γραπτών κειμένων του 1ου μ.Χ. αιώνα και με τον όρο «Παλαιά Διαθήκη» εννοούμε τη συλλογή γραπτών κειμένων, που αναφέρονται στην ιδιαίτερη σχέση που είχε ο Θεός, πριν γεννηθεί ο Υιός Του, με το λαό Ισραήλ, τον οποίο χρησιμοποίησε για να εκπληρωθεί μέρος του σχεδίου Του για τη σωτηρία του ανθρώπου.

## **2. Η ΥΠΕΡΟΧΗ ΤΗΣ ΑΓΙΑΣ ΓΡΑΦΗΣ**

Εκείνοι που θεωρούν την Αγία Γραφή σαν ένα βιβλίο που απλά παρουσιάζει την **ιστορία του λαού Ισραήλ**, ή σαν εάν βιβλίο με **ποητικό περιεχόμενο** που συναρπάζει, ή σαν ένα μεγαλειώδες **φιλολογικό έργο**, ή σαν ένα βιβλίο με **ηθικά παραγγέλματα**, ΧΑΝΟΥΝ το πραγματικό μήνυμα της Αγίας Γραφής. Ο Θεός επέτρεψε να γραφτεί ο Λόγος Του, **ΠΡΩΤΟΝ** για να αποκαλύψει την πνευματική γυμνότητα του αμαρτωλού ανθρώπου και ότι δεν μπορεί να σωθεί από μόνος του με τα "καλά" δικά του έργα, αλλά έχει ανάγκη ενός άγιου σωτήρα και **ΔΕΥΤΕΡΟΝ** για να αποκαλύψει ποιος είναι ο σωτήρας, για να αποκαλύψει τον Ιησού Χριστό, που είναι το κέντρο ολόκληρης της Βίβλου.

Υπάρχουν πολλά «**ιερά βιβλία**» άλλων θρησκειών, όπως είναι το Κοράνιο των Μωαμεθανών, οι Βέδες των Βραχμάνων, ο Κανών της Θείας Γραφής των Βουδιστών, κλπ., αλλά για τον άνθρωπο που ψάχνει να βρει την αλήθεια, τα βιβλία αυτά δείχνουν στον άνθρωπο λάθος δρόμο, γιατί **αρχίζουν** με μερικές αμυδρές ακτίνες "αληθινού" φωτός για να τον παραπλανήσουν και **καταλήγουν** σε βαθύ σκοτάδι, γιατί από μόνες τους οι διδασκαλίες αυτές, έχοντας ηθικό περιτύλιγμα, είναι σκοτάδι, αφού δεν μπορούν να γεμίσουν το κενό της ανικανοποίητης καρδιάς του ανθρώπου.

Μόνο η Αγία Γραφή, ο Λόγος του αληθινού Θεού, δείχνει με καθαρότητα και με σαφήνεια **ΠΟΙΟΣ είναι** ο δρόμος που πρέπει να ακολουθήσει ο κάθε άνθρωπος, **ΠΟΙΑ θα είναι** η εκλογή του και **ΠΟΙΑ θα είναι** η

πορεία του και ο στόχος του. Για να γραφτεί, να συμπληρωθεί και να λάβει ο Λόγος του Θεού τη μορφή που έχει σήμερα, χρειάστηκαν συνολικά **1.600** χρόνια, από το **1.500 π.Χ.** περίπου, που ο Μωυσής έγραψε την Πεντάτευχο (τα πρώτα 5 βιβλία της Βίβλου), μέχρι το **90 μ.Χ.**, όπου στη νήσο Πάτμο δόθηκε από τον Κύριο Ιησού η Αποκάλυψη στον Ιωάννη, την οποία κατέγραψε και είναι το τελευταίο βιβλίο της Αγίας Γραφής.

Η υπεροχή και η αυθεντικότητα της Αγίας Γραφής, καταδεικνύεται από τα **4** παρακάτω στοιχεία που την χαρακτηρίζουν και την καθιστούν μοναδική, καθόσον δεν υπάρχουν σε κανένα άλλο σύγγραμμα. Η Αγία Γραφή γράφτηκε:

- (1) Από συγγραφείς ΔΙΑΦΟΡΕΤΙΚΗΣ ΜΟΡΦΩΣΗΣ.** Ο απ. Πέτρος δεν είχε καμιά ιδιαίτερη μόρφωση, ήταν ένας απλός φαράς, ένας καθημερινός λαϊκός άνθρωπος. Ο απ. Παύλος είχε πλούσια μόρφωση και ανήκε ως Σαύλος, πριν ακολουθήσει τον Ιησού, στην ελίτ της Ιουδαϊκής κοινωνίας. Ο Λουκάς ήταν γιατρός, ο Ματθαίος τελώνης (φοροεισπράκτορας), ο Δανιήλ πολιτικός, ο Δαβίδ και ο Σολομώντας ήσαν βασιλείς.
- (2) Σε διαφορετικές ΧΩΡΕΣ,** που είχαν διαφορετική κουλτούρα, διαφορετικά ήθη και έθιμα και διαφορετικές λατρείες (Ιουδαία, Ρώμη, κλπ)
- (3) Σε διαφορετικές ΓΛΩΣΣΕΣ.** Η Παλαιά Διαθήκη γράφτηκε στην Εβραϊκή /Αραμαϊκή. Η Καινή Διαθήκη γράφτηκε εξ' ολοκλήρου στην Ελληνική γλώσσα, εκτός από το κατά Ματθαίον ευαγγέλιο, που γράφτηκε και στην Αραμαϊκή. Ολόκληρη η Αγία Γραφή έχει μεταφραστεί σε όλες σχεδόν τις γλώσσες και τις διαλέκτους.
- (4) Σε διαφορετικές ΕΠΟΧΕΣ.** 16 αιώνες χωρίζουν το πρώτο από το τελευταίο βιβλίο της Βίβλου (1500 π.Χ - 90 μ.Χ.).

Αυτή είναι η μοναδικότητα της Αγίας Γραφής, γράφτηκε από διαφορετικούς συγγραφείς με διαφορετική μόρφωση, σε διαφορετικές χώρες, σε διαφορετικές γλώσσες και σε διαφορετικές εποχές. Παρ' όλα αυτά όμως, όταν κάποιος την διαβάζει αμέσως διαπιστώνει ότι στις περιγραφές της υπάρχει μια θαυμαστή αλληλουχία και εκπληκτική αρμονία, σαν να έχει γραφτεί από έναν μόνο άνθρωπο, με εξαιρετική μόρφωση και σε μια συγκεκριμένη εποχή.

Πράγματι, ο συγγραφέας της Βίβλου είναι μόνον ΕΝΑΣ, είναι ο ίδιος ο Θεός, δια του αγίου Πνεύματός Του: «*Διότι δεν ήλθε ποτέ προφητεία εκ θελήματος ανθρώπου, αλλ' υπό του Πνεύματος του αγίου κινούμενοι ελάλησαν οι άγιοι άνθρωποι του Θεού*» (Α' Πέτρου Α:21 /βλ. Β' Τιμόθεου Γ:16-17).

Το Πνεύμα του Θεού ήταν που ενέπνευσε τους αγίους ανθρώπους του Θεού για να γράψουν τις αλήθειες του Λόγου Του και από το Πνεύμα Του οδηγήθηκαν για τις σκέψεις που διατύπωσαν και για τις λέξεις που χρησιμοποίησαν.

Μέσα στη Βίβλο βρίσκουμε ακρίβεια ιστορικών γεγονότων, λεπτομερή καταγραφή γεωγραφικών τοπωνυμίων, ακρίβεια εκπλήρωσης προφητειών, ποιητική ωραιότητα και ομορφιά, κλπ. Η Αγία Γραφή περιέχει τα πάντα, αλλά το κέντρο όλων αυτών των περιγραφών συγκλίνουν σε ένα πρόσωπο, στο Μεσσία ΙΗΣΟΥ ΧΡΙΣΤΟ (βλέπε: Ιωάννης Ε:39,46, Πράξεις Β:22-40, ΙΓ:16,33-41, ΙΖ:2-3, ΙΗ:24-28, Γαλάτας Γ:24, Εβραίους Θ:6-14, κλπ).

### **3. Η ΠΟΛΕΜΙΚΗ ΚΑΤΑ ΤΗΣ ΑΓΙΑΣ ΓΡΑΦΗΣ**

Η Αγία Γραφή έφθασε σε μας σήμερα δια μέσου των αιώνων. Πέρασε από πολλά χέρια, **εκδόθηκε** σε διάφορα σχήματα και μεγέθη και **επέζησε** από σκληρές επιθέσεις των διαφόρων κατά καιρούς διωκτών της, αλλά όμως ούτε οι βανδαλισμοί των βαρβάρων μέσα στους αιώνες, ούτε οι φλόγες της Ιεράς Εξέτασης, ούτε η μόρφωση των διανοουμένων του σύγχρονου πολιτισμένου κόσμου, ούτε οι ύβρεις των άθεων σκεπτικιστών, ούτε η αμάθεια και ο στείρος θρησκευτικός φανατισμός, κατόρθωσαν να την εξαφανίσουν. Οι υποσχέσεις της Γραφής παραμένουν αμετάβλητοι: «*Ο ουρανός και η γη θέλουσι παρέλθει, ΟΙ δε ΛΟΓΟΙ ΜΟΥ δεν θέλουσι παρέλθει*» (Ματθαίος ΚΔ:35). Η Βίβλος θα παραμένει το πρώτο βιβλίο σε κυκλοφορία σε ολόκληρο τον κόσμο, αν και πολλοί προσπάθησαν να το εξαλείψουν, να το μειώσουν, να τον διακωμωδήσουν και να το συκοφαντήσουν, αλλά όλες οι προσπάθειές τους έφεραν το αντίθετο αποτέλεσμα:

- 1.** Το **303 μ.Χ.** ο Ρωμαίος αυτοκράτορας **Διοκλητιανός** έδωσε εντολή να καταστραφεί κάθε γραπτό κείμενο της "νέας αίρεσης" των χριστιανών, αλλά μερικά χρόνια αργότερα, το **325 μ.Χ.**, ένας άλλος Ρωμαίος αυτοκράτορας, ο **Κωνσταντίνος**, έδωσε τιμητική θέση στο Λόγο του Θεού, παρ' όλο που ο ίδιος παρέμενε στη λατρεία των ειδώλων της Ρώμης, έχοντας και τον τίτλο του Pontifex Maximus, του Μεγάλου Αρχιερέα, με τον οποίο τίτλο προήδρευσε και στην Α' Οικουμενική Σύνοδο της Νίκαιας (**ΣΗΜΕΙΩΣΗ:** Για το θέμα αυτό διάβασε το βιβλίο «**ΤΟ ΣΥΜΒΟΛΟ ΤΗΣ ΠΙΣΤΕΩΣ και Η ΑΝΩΤΕΡΟΤΗΤΑ ΤΗΣ ΒΙΒΛΟΥ**» - Εκδόσεις "ΦΙΛΑΔΕΛΦΟΣ", σελ.500).

- 2.** Τον **18ο αιώνα μ.Χ.** ο φιλόσοφος Βολταίρος, που είχε δικό του τυπογραφείο (πιεστήριο) στρεφόταν με τα έντυπά του εναντίον του Λόγου του Θεού. Είχε "προβλέψει" ότι, μετά από 50 χρόνια περίπου, τα μόνα αντίγραφα της Αγίας Γραφής που θα υπήρχαν, θα ήσαν μόνο αυτά που θα

βρισκόντουσαν σε μουσεία. Μετά όμως το θάνατό του συνέβηκε αυτό, που δεν θα μπορούσε να διανοηθεί ενόσω ζούσε, το μεν πιεστήριό του χρησιμοποιήθηκε για την τύπωση Αγίων Γραφών, το δε σπίτι του έγινε η πρώτη αποθήκη της Βιβλικής Εταιρίας στη Γενεύη..

Εάν η Αγία Γραφή ήταν ένα οποιοδήποτε ανθρώπινο σύγγραμμα, με τόσες επιθέσεις εναντίον της, θα είχε εξαφανιστεί και λησμονηθεί εδώ και εκατοντάδες χρόνια, αλλά επειδή είναι **ο Λόγος του Θεού** και η **Δύναμη του Θεού** «εις πάντα τον πιστεύοντα» μένει στον αιώνα: «*Εις τον αιώνα, Κύριε, ΔΙΑΜΕΝΕΙ ο Λόγος Σου*» (Ψαλμός ΡΙΘ:89) .

#### **4. ΠΑΛΑΙΑ ΔΙΑΘΗΚΗ (περίοδος του Νόμου)**

Το κύρος, η αξιοπιστία και η θεοπνευστία της Παλαιάς Διαθήκης είναι εδραιωμένα από την πληθώρα των αποδείξεων που έχουμε, από τις οποίες οι πιο χαρακτηριστικές είναι:

##### **1) Η ΟΜΟΦΩΝΗ ΜΑΡΤΥΡΙΑ ΤΩΝ ΙΟΥΔΑΙΩΝ**

Ο Έσδρας το 457 π.Χ. συνέλεξε και τακτοποίησε όλα τα υπάρχοντα γραπτά κείμενα των Ιουδαίων. Το 300 π.Χ. με το βιβλίο του προφήτη Μαλαχία, συμπληρώθηκε ο Κανών της Παλαιάς Διαθήκης, όπως τον γνωρίζουμε εμείς σήμερα. Οι Ιουδαίοι είχαν και άλλα βιβλία, όπως ήταν το Ταλμουδ, αλλά ποτέ όμως **δεν τα ανάμειξαν** με τα βιβλία της Βίβλου. Ήσαν επίσης, διαιρεμένοι σε φατρίες (αιρέσεις), αλλά ποτέ όμως **δεν αλλοίωσαν το Λόγο του Θεού**, προτιμούσαν να πεθάνουν, παρά ν' αλλάξουν οτιδήποτε από τις Γραφές. Προς τούτο υπάρχουν μαρτυρίες του Φλάβιου Ιώσηπου και του Φίλωνα Αλεξανδρείας.

##### **2) Η ΜΑΡΤΥΡΙΑ ΤΟΥ ΙΔΙΟΥ ΤΟΥ ΙΗΣΟΥ**

Ο Ιησούς Χριστός ανέφερε πάντοτε περικοπές από την Παλαιά Διαθήκη, από τις «Γραφές» όπως τις αποκαλούσε ή χρησιμοποιούμε τη φράση «*είναι γεγραμμένον*» (βλέπε: Ματθαίος Δ:4-10, Ε:21-43, ΙΓ13-15, Λουκάς Δ:18, Μάρκος ΙΒ:29-31, Ιωάννης Ζ:37-39, κλπ).

##### **3) Η ΜΑΡΤΥΡΙΑ ΤΩΝ ΑΠΟΣΤΟΛΩΝ**

Όπως ο Ιησούς, το ίδιο και οι απόστολοι στα γραπτά τους έκαναν συχνή αναφορά στην Παλαιά Διαθήκη, παραθέτοντας περικοπές από τις Γραφές (βλέπε: Πράξεις Β:16,34, Δ:25, Ζ', Η:32, ΙΕ16, ΚΔ:14, κλπ, Ρωμαίους Γ:10, Εβραίους, κεφ. Α-Β-Γ, Α' Πέτρου Α:24, Β:24, Γ:10, κλπ). Οι αναφορές του Ιησού και των αποστόλων στα κείμενα της Παλαιάς Διαθήκης, επικυρώνουν τη θεοπνευστία τους και την αξιοπιστία τους, άλλωστε μέσα στην Παλαιά Διαθήκη είναι κρυμμένη η Καινή Διαθήκη και μέσα στην Καινή Διαθήκη βρίσκουμε την Παλαιά Διαθήκη, είναι ο "τύπος" και το "αντίτυπο".

#### **4) Η ΕΚΠΛΗΡΩΣΗ ΤΩΝ ΠΡΟΦΗΤΕΙΩΝ**

Μία από τις πιο ισχυρές αποδείξεις της θεοπνευστίας της Παλαιάς Διαθήκης είναι οι προφητείες που εκπληρώθηκαν με θαυμαστή ακρίβεια και στη λεπτομέρειά τους, ενώ είχαν γραφτεί εκατοντάδες χρόνια πριν, κάτι που ήταν αδύνατον να προβλεφτούν από άνθρωπο και να εκπληρωθούν μέχρι "κεραίας". Για επιβεβαίωση αναφέρουμε πέντε περιπτώσεις, κατά ζεύγη, δηλαδή το 1ο εδάφιο αφορά την προφητεία της Παλαιάς Διαθήκης και το 2ο εδάφιο αφορά την εκπλήρωσή της στην Καινή Διαθήκη: **(1)** Ησαΐας Ζ:14 & Ματθαίος Α:18, **(2)** Ζαχαρίας ΙΑ:12 & Ματθαίος Κς':15, **(3)** Ψαλμός ΚΒ:18 & Μάρκος ΙΕ:24, **(4)** Ησαΐας ΝΓ:9 & Ματθαίος ΚΖ:57-60, **(5)** Ψαλμός Ις':10 & Ματθαίος ΚΗ:19 (**ΣΗΜΕΙΩΣΗ:** Διάβασε τα εδάφια από τη Βίβλο σου, καθόσον δεν παρατίθενται αυτούσια, λόγω περιορισμένου χώρου).

##### **4) ΕΞΩΤΕΡΙΚΕΣ ΜΑΡΤΥΡΙΕΣ**

Εξωτερικές μαρτυρίες είναι η **αρχαιολογία**, η **ιστορία** και η **ανθρωπολογία**. Θα αναφέρουμε στη συνέχεια μερικά παραδείγματα ενδεικτικά από την πληθώρα που υπάρχουν, καθόσον οι αρχαιολογικές ανακαλύψεις που έχουν γίνει είναι τόσο πλούσιες, που θα πρέπει να γίνει ειδική προς τούτο μελέτη, αν και στην Ελληνική και διεθνή βιβλιογραφία υπάρχουν αξιόλογες μελέτες, που μπορεί ο ενδιαφερόμενος να ανατρέξει για περισσότερα στοιχεία:

- **Η ΠΕΤΡΑ ΤΗΣ ΡΟΖΕΤΗΣ:** Βρίσκεται στο Βρετανικό Μουσείο Λονδίνου και την ανακάλυψε ο Γάλλος μηχανικός Σαμπολιόν. Αναφέρεται στην περικοπή Γένεση ΙΒ:16, όπου ο Φαραώ φιλοξενούσε τον Αβραάμ και τη Σάρρα «*Τον δε Αβραμ μετεχειρίσθησαν καλώς δι' αυτήν· και είχε πρόβατα και βόας και όνους και δούλους και δούλας και όνους θηλυκάς και καμήλους*». Η επιγραφή ήταν γραμμένη σε τρεις γλώσσες: Αρχαία Αιγυπτιακή, Ιερογλυφικά και Ελληνική.
- **Η ΕΙΚΟΝΑ ΤΟΥ ΒΑΣΙΛΙΑ ΣΙΣΑΚ:** Η εικόνα δείχνει τον Σισάκ να σέρνει δεμένους αιχμαλώτους Ιουδαίους (βλ. Α' Βασιλέων ΙΑ:40, κλπ). Ανακαλύφθηκε επίσης από το Γάλλο Σαμπολιόν.
- **ΕΠΙΓΡΑΦΕΣ ΣΦΗΝΟΕΙΔΟΥΣ ΓΡΑΦΗΣ:** Πολλές από τις επιγραφές αυτές αντέγραψε ο διάσημος περιηγητής **Νιεμπουχρ** και από τις οποίες επιβεβαιώθηκαν ονόματα, τοποθεσίες και άλλα γεγονότα, που αναφέρονται **μόνο μία φορά** μέσα στην Αγία Γραφή, όπως για παράδειγμα η Ουρ, που είναι τόπος καταγωγής του Αβραάμ.



- **ΕΠΙΓΡΑΦΗ ΤΩΝ ΦΟΙΝΙΚΩΝ:** Βρέθηκε σε παλαιό υδραγωγό και αναγράφει «*Κτίσται Φοίνικες ήλθον εις Ιερουσαλήμ και κατασκεύασαν αυτόν τον υδραγωγόν*». Αυτό επιβεβαιώνει το Β' Σαμουήλ Ε:11, όπου ο βασιλιάς της Τύρου, στέλνει στην Ιερουσαλήμ, επί Δαβίδ, κτίστες για να κτίσουν το ναό: «*Και απέστειλεν ο Χειράμ, βασιλεύς της Τύρου, πρέσβεις προς τον Δαβίδ, και ξύλα κέδρινα και ξυλουργούς και κτίστας, και ωκοδόμησαν οίκον εις τον Δαβίδ*».
- **ΒΑΛΤΑΣΑΡ ή ΝΑΒΟΝΕΤΟΣ:** Ο προφήτης Δανιήλ αναφέρει σαν τελευταίο βασιλιά της Βαβυλώνας τον **Βαλτάσαρ** και η Βαβυλωνιακή ιστορία τον **Ναβόνετο**. Υπάρχει εδώ αντίφαση; Όχι, γιατί βρέθηκε επιγραφή που αναφέρει ότι ο Βαλτάσαρ, σαν διάδοχος του θρόνου, ήταν διοικητής της Βαβυλώνας, ενώ ο πατέρας του Ναβόνετος, πολεμούσε τους Πέρσες, ήταν δηλαδή μία περίοδος που συγκυβερνούσαν πατέρας και γιος.

## 5. **ΚΑΙΝΗ ΔΙΑΘΗΚΗ (περίοδος της Χάρης)**

Η Καινή Διαθήκη περιλαμβάνει την καινούρια διαθήκη του Θεού με τον άνθρωπο. Στην Εβραϊούς Θ:16-17 αναφέρεται ότι η διαθήκη ισχύει μόνο μετά το θάνατο του διαθέτη: «*Διότι όπου είναι διαθήκη, ανάγκη να υπάρξει θάνατος εκείνου, όστις έκαμε την διαθήκην· διότι η διαθήκη επί τεθνεώτων είναι βεβαία, επειδή ποτέ δεν ισχύει, ενόσω ζη ο διαθέτης*». Η "Καινή Διαθήκη" έχει ισχύ, γιατί ο Ιησούς πέθανε και με το αίμα Του της έδωσε την ισχύ για μας και η κληρονομία που μας άφησε ο Θεός είναι άφθαρτη, αμίαντη και αμάραντη (Α' Πέτρου Α:4).

Όπως για την Παλαιά Διαθήκη υπάρχει πληθώρα αρχαιολογικών αποδείξεων της ιστορικής αξιοπιστίας της, το ίδιο ακριβώς συμβαίνει και με την Καινή Διαθήκη, για την οποία θα παραθέσουμε ενδεικτικά τις σπουδαιότερες ιστορικές μαρτυρίες και αποδείξεις της θεοπνευστίας της:

- 1) **Ο ΚΑΝΩΝ ΤΟΥ ΜΟΥΡΑΤΟΡΙ:** Έλαβε την ονομασία αυτή από τον Ιταλό που τον ανακάλυψε το 160 μ.Χ. και περιέχει την Καινή Διαθήκη, πλην των επιστολών του Πέτρου, του Ιωάννη και της προς Εβραϊούς.
- 2) **ΜΑΡΚΙΩΝ (αιρετικός σοφός) και ΚΕΛΣΟΣ (ειδωλολάτρης):** Στα συγγράμματά τους αναφέρουν πολλές περικοπές από τα βιβλία της Καινής Διαθήκης (περίπου το 140 ή 150 μ.Χ.).
- 3) **ΙΟΥΣΤΙΝΟΣ και ΙΓΝΑΤΙΟΣ ΑΝΤΙΟΧΕΙΑΣ:** Αναφέρουν στα συγγράμματά τους πολλές περικοπές από τα βιβλία της Καινής Διαθήκης (περίπου το έτος 140 ή 150 μ.Χ.).

- 4) **ΠΟΛΥΚΑΡΠΟΣ ΣΜΥΡΝΗΣ:** Στην επιστολή του προς την εκκλησία των Φιλιππών αποκαλεί τα βιβλία της Καινής Διαθήκης «*άγιες γραφές*». Μαρτύρησε το έτος 156 μ.Χ.
- 5) **ΚΛΗΜΗΣ ΡΩΜΗΣ:** Στην επιστολή του προς Κορινθίους, που γράφτηκε περίπου το 93-95 μ.Χ. και που περιέχει 59 κεφάλαια, αναφέρει συχνά περικοπές από τα ευαγγέλια του Μάρκου και του Ματθαίου και από τις επιστολές προς Ρωμαίους, Α' Κορινθίους, Φιλιππησίους και Εβραίους.
- 6) **Ο απόστολος ΠΕΤΡΟΣ** αναγνώριζε τα συγγράμματα του Παύλου ως θεόπνευστα «*...Και νομίζετε σωτηρίαν την μακροθυμίαν του Κυρίου ημών, καθώς και ο αγαπητός ημών αδελφός ΠΑΥΛΟΣ έγγραφε προς εσάς κατά την δοθείσαν εις αυτόν σοφίαν, ως και ΕΝ ΠΑΣΑΙΣ ΤΑΙΣ ΕΠΙΣΤΟΛΑΙΣ ΑΥΤΟΥ, λαλών εν αυταίς περί τούτων...*» (Β' Πέτρου Γ:15-16).
- 7) **Ο απόστολος ΠΑΥΛΟΣ** προέτρεπε την ανάγνωση των γραπτών επιστολών στις διάφορες τοπικές εκκλησίες (βλ. Κολοσσαείς Δ:16, Β' Τιμόθεου Δ:13, Α' Θεσσαλονικείς Ε:27, Β' Θεσσαλονικείς Γ:14, κλπ).

Όλες οι αρχαιολογικές και ιστορικές μαρτυρίες **μας επιβεβαιώνουν** την αξιοπιστία της Αγίας Γραφής και **μας οδηγούν** να δεχτούμε ότι δεν είναι ένα ιστορικό βιβλίο, όπως τόσα άλλα βιβλία υπάρχουν, αλλά ότι **ΕΙΝΑΙ ο θεόπνευστος Λόγος του Θεού**, κέντρο του οποίου είναι ο Ιησούς Χριστός. Ο Ιώβ αναφωνούσε: «*Είθε να ήξερον ΠΟΥ ΝΑ ΕΥΡΩ Αυτόν...*» (Ιώβ ΚΓ:3), ενώ ο Φίλιππος όταν συνάντησε το Ναθαναήλ, γεμάτος χαρά και ενθουσιασμό, του είπε: «*Εκείνον τον οποίον έγγραψεν ο Μωσής εν τω νόμω και οι προφύται ευρήκαμεν, Ιησούν τον υιόν του Ιωσήφ τον από Ναζαρέτ*» (Ιωάννης Α:45). Στην κραυγή του ανθρώπου και στη λαχτάρα του να γνωρίσει την αλήθεια και το δημιουργό Του, ο Θεός φρόντισε, ώστε ο άγιος Λόγος Του να είναι συγκεντρωμένος ολόκληρος μέσα σε ένα βιβλίο, που είναι «**ΤΟ ΒΙΒΛΙΟ ΤΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ**». Οι τοπικές εκκλησίες άρχισαν να σχηματίζουν συλλογές από τα συγγράμματα των αποστόλων, αρχίζοντας με τις **επιστολές** και μετά με τα **ευαγγέλια**. Αργότερα ενοποίησαν τις δύο συλλογές, προσθέτοντας και τις **Πράξεις των Αποστόλων** που ήταν ο συνδετικός κρίκος μεταξύ των ευαγγελίων και των επιστολών. Έτσι σχηματίστηκε σιγά - σιγά ο «**Κανόνας των βιβλίων της Καινής Διαθήκης**». Η λέξη "κανών", που είναι Σημιτικής προέλευσης, αρχικά δήλωνε όργανο μέτρησης, αλλά στην πορεία άλλαξε η γλωσσική χρήση του και κατέληξε να σημαίνει το πρότυπο με βάση το οποίο κάποιος ρυθμίζει ή "κανονίζει" την πορεία της ζωής του.

Τα όρια του Κανόνα αρχικά ήταν ασαφή, δεν είχε συγκεκριμενοποιηθεί ποια γραπτά θα περιλάμβαναν, γι' αυτό σε μερικές περιπτώσεις θεώρησαν ότι έπρεπε, εκτός από τα κείμενα που είχαν συγγράψει μόνον σύγχρονοι του Ιησού (απόστολοι, μαθητές, κλπ), να συμπεριληφθούν και κείμενα των αποστολικών πατέρων και συγκεκριμένα για τα εξής κείμενα: **Α' επιστολή προς Κορινθίους** του Κλήμεντα Ρώμης (96 μ.Χ.), **Διδαχή των 12 Αποστόλων** (120 μ.Χ.), **Επιστολή Βαρνάβα** (130 μ.Χ.), **Ποιμήν του Ερμά** (140 μ.Χ.) και διάφορα άλλα λιγότερα γνωστά και μεταγενέστερα χρονολογικά, όπως η **Αποκάλυψη του Πέτρου** (150 μ.Χ.) και οι **Πράξεις Παύλου και Θέκλης** (170 μ.Χ.). Προκειμένου λοιπόν να γίνει σωστός καθορισμός του "κανονικών" βιβλίων της Καινής Διαθήκης τέθηκαν κριτήρια αξιοπιστίας, όπως: (1) Αρχαιότητα των κειμένων, (2) Κείμενα γραμμένα μόνο από αποστόλους και μαθητές του Ιησού, (3) Ορθότητα διδασκαλίας, (4) Κοινής αποδοχής και (5) Κείμενα γραμμένα με θεία έμπνευση.

Η Καινή Διαθήκη με τα 27 βιβλία, όπως εμείς την αποδεχόμαστε σήμερα, είχε αρχίσει να σχηματίζεται από την εποχή του **Ειρηναίου** (περίπου το 170 μ.Χ.). Παρ' όλα αυτά όμως, σε μερικά από αυτά υπήρχε αμφισβήτηση, γι' αυτό και ο **Ωριγένης** (185 -200 μΧ) τα χώριζε σε «**ομολογούμενα**» (4 Ευαγγέλια, Πράξεις, 13 επιστολές Παύλου, Α' Πέτρου, Α' Ιωάννου και Αποκάλυψη) και σε «**αντιλεγόμενα**» (Εβραίους επιστολή, Β' Πέτρου, Β' & Γ' Ιωάννου και Ιούδα). Η ιστορική πορεία, για την οριστικοποίηση του Κανόνα της Καινής Διαθήκης, έχει ως εξής:

- 1) **ΕΥΣΕΒΙΟΣ ΚΑΙΣΑΡΕΙΑΣ (265 - 340 μ.Χ)**  
Επίσκοπος Καισαρείας και εκκλησιαστικός ιστορικός. Συνέταξε τον 1ο κανόνα των ιερών κειμένων, των Γραφών, κατά διαταγή του αυτοκράτορα Κωνσταντίνου. Ο Ευσέβιος είχε υπό αμφισβήτηση 5 επιστολές (Ιακώβου, Β' Πέτρου, Β' & Γ' Ιωάννου και Ιούδα).
- 2) **Σύνοδος της ΛΑΟΔΙΚΕΙΑΣ (364 μ.Χ.).**  
Επικύρωσε ως θεόπνευστα τα 27 βιβλία της Καινής Διαθήκης.
- 3) **Σύνοδος της ΙΠΠΟΝΗΣ (393 μ.Χ.).**  
Διακήρυξε ότι και τα 27 βιβλία αποτελούν τον Κανόνα της Καινής Διαθήκης, καθόσον υπήρχε αμφισβήτηση για 3-4 βιβλία.
- 4) **Σύνοδος της ΚΑΡΘΑΓΕΝΗΣ - ΚΑΡΧΗΔΟΝΑΣ (397 μ.Χ.).**  
Η Σύνοδος επικύρωσε ως επίσημα τα 27 βιβλία της Καινής Διαθήκης, καθώς επίσης και της Παλαιάς Διαθήκης.
- 5) **Σύνοδος των ΤΡΙΑΚΟΝΤΑ (1445 - 1563 μ.Χ.).**

Η Σύνοδος αυτή, που συγκλήθηκε από την Δυτική (Καθολική) Εκκλησία, πρόσθεσε στα «**Κανονικά**» βιβλία της Παλαιάς Διαθήκης και τα λεγόμενα «**Δευτεροκανονικά**» βιβλία, τα οποία δεν θεωρούνται ως θεόπνευστα και τα οποία είναι: Έσδρας Α', Τωβίθ, Ιουδίθ, Μακκαβαίων Α, Β, Γ, Δ, Σοφία Σολομώντος, Σοφία Σειράχ, Βαρούχ και επιστολή Ιερεμία.

Αξίζει να σημειωθεί, ότι οι παραπάνω Σύνοδοι που διακήρυξαν ότι τα θεόπνευστα βιβλία της Καινής Διαθήκης είναι μόνο τα 27 βιβλία, που δεχόμαστε και εμείς σήμερα, ήταν Σύνοδοι του θρησκευτικού ιερατείου της Ανατολικής (μετέπειτα Ορθόδοξης) Εκκλησίας και της Δυτικής (Καθολικής) Εκκλησίας, ενός ιερατείου το οποίο ο Ιησούς με τη σταυρική Του θυσία κατήργησε, όταν επάνω στο σταυρό του Γολγοθά είπε "τετέλεσται" και **το καταπέτασμα του επίγειου ναού της Ιερουσαλήμ** (που χώριζε τα "άγια" από τα "άγια των αγίων" και στα οποία έμπαινε μια φορά το χρόνο ο αρχιερέας για να κάνει εξιλέωση για τις αμαρτίες τις δικές του και για τις αμαρτίες του λαού του) **σκίστηκε από πάνω προς τα κάτω** και τώρα πλέον δεν χρειάζοντουσαν ούτε οι θυσίες των ζώων, ούτε η μεσιτεία των ιερέων για να σκεπαστούν οι αμαρτίες του ανθρώπου. Τώρα μπορούσε ο άνθρωπος να μπει στα ουράνια άγια των αγίων, δεχόμενος τη μοναδική θυσία του Ιησού, ο οποίος είναι μόνος μεσίτης μας και αρχιερέας της πίστης μας.

**Αυτό το ιερατείο** που ο Ιησούς κατήργησε και η πρώτη αποστολική εκκλησία το είχε απορρίψει και η οργάνωσή της ήταν τελείως διαφορετική από το ιερατείο της Παλαιάς Διαθήκης, η εκκλησία από τον 3ο μ.Χ. αιώνα και μετά, το επανέφερε και αποστάτησε από την υγιή διδασκαλία του Λόγου του Θεού και από το θεμέλιο που είχαν θέσει ο Ιησούς και οι απόστολοι. **Αυτό το ιερατείο**, αν και καταργημένο από τον Ιησού, στις κατά καιρούς Συνόδους που συγκάλεσε (Λαοδικεία, Ιππόνη, Καρθαγένη, κλπ), αποδέχτηκε ως θεόπνευστα βιβλία τα 27 βιβλία της Καινής Διαθήκης και εδώ φάνηκε η θαυμαστή ενέργεια του Θεού, όπου μέσα σε σκοτεινές και πνευματικά παραγμένες περιόδους, καθόσον η εκκλησία συμβιβάστηκε με τον κόσμο, δεν επέτρεψε να αλλοιωθεί ο Λόγος Του, γιατί καμιά ανθρώπινη δύναμη και ενέργεια δεν μπορεί να σβήσει το "φως" της αλήθειας. Ο Λόγος του Θεού διαμένει στον αιώνα και "δεν δεσμεύεται" **και εάν οι άνθρωποι δεν μιλήσουν, ο Θεός θα σηκώσει και "πέτρες" για να μιλήσουν το Λόγο Του και το φως Του θα φωτίζει καθένα που εκζητεί την αλήθειά Του**, θα σηκώσει πέτρινες καρδιές και θα τις κάνει σάρκινες καρδιές για να φανερωθεί η δόξα Του και το μεγαλείο Του.

Εκτός από τα 27 επίσημα βιβλία της Καινής Διαθήκης, υπάρχουν και τα λεγόμενα «**νόθα**», ή «**πλαστά**» ή «**απόκρυφα**» βιβλία, τα οποία εί-

και γεμάτα με φανταστικές ιστορίες, το περιεχόμενο των οποίων έρχεται σε αντίθεση με τα άλλα βιβλία της Καινής Διαθήκης. **Τέτοια βιβλία είναι:** Το Ευαγγέλιο της Γέννησης της Μαρίας, Το Πρωτοευαγγέλιο, Το Ευαγγέλιο της Παιδικής Ηλικίας του Ιησού Χριστού, Ο Ποιμήν του Ερμά, Η Επιστολή του Βαρνάβα, Η Διδαχή των 12 Αποστόλων, Το (χαμένο) Ευαγγέλιο του Πέτρου, Το Ευαγγέλιο του Θωμά, Το Ευαγγέλιο του Ματθία, Το Ευαγγέλιο του Βαρθολομαίου, Το Ευαγγέλιο του Ιούδα, Το μυστικό Ευαγγέλιο του Μάρκου, Το Ευαγγέλιο του Φιλίππου, Το Ευαγγέλιο της Μαρίας Μαγδαληνής, Το Ευαγγέλιο του Νικοδήμου, Το Ευαγγέλιο των Εβραίων, Το Ευαγγέλιο της Αλήθειας, Οι Πράξεις του Ανδρέου, Οι Πράξεις του Ιωάννου, Οι Πράξεις του Θωμά, Η Αποκάλυψη του Θωμά, Οι Πράξεις του Πέτρου, Η Αποκάλυψη του Πέτρου, Η Επιστολή Πέτρου προς τον Φίλιππο, Οι Πράξεις του Παύλου και της Θέκλας, Η Προσευχή του Παύλου, Η Προσευχή Ευχαριστίας, Ο Ψαλμός των Ναασηνών, Το Απόκρυφο του Ιωάννου, Το Απόκρυφο του Ιακώβου, Η Δεύτερη Αποκάλυψη του Ιακώβου, Η Επιστολή προς Διόγνητο, Οι Επιστολές του Ιγνατίου, Ο Ύμνος του Ιησού, Ο Ύμνος του Μαργαριταριού, Η Σοφία του Ιησού Χριστού, Ο Διάλογος του Σωτήρα, Οι Επιστολές του Ηρώδου και του Πιλάτου, Η δίκη και η καταδίκη του Πιλάτου, Ο θάνατος του Πιλάτου, Ο Τέλειος Νους, Η Διδασκαλία του Συλβάνους, Το Πιστεύω των Αποστόλων και πολλά άλλα βιβλία, λιγότερα γνωστά στο ευρύ κοινό.

Ο Διάβολος δεν κατόρθωσε αρχικά μέσα από τις Συνόδους, να αλλοιώσει, να κρύψει, ή να εξαφανίσει τη θεοπνευστία του Λόγου του Θεού και να τον παρουσιάσει σαν ένα κοινό ανθρώπινο σύγγραμμα, γιατί ο Θεός δεν το επέτρεψε για να ολοκληρωθεί ο Κανόνας της Καινής Διαθήκης, το κατόρθωσε όμως με τα παραπάνω απόκρυφα βιβλία, **καθόσον το ιερατείο της Ανατολικής και Δυτικής Εκκλησίας, έχει υιοθετήσει πλήθος δοξασιών που αναφέρονται σε αυτά.**

Για παράδειγμα, ο Ιησούς όταν ήταν μικρός έκανε ένα πουλί από χύμα, το φύσηξε και αυτό έλαβε ζωή και πέταξε. Αυτό αναφέρεται στο 15ο κεφάλαιο του απόκρυφου Ευαγγελίου της «**Παιδικής ηλικίας του Ιησού Χριστού**» (εκδ. "ΠΥΡΙΝΟΣ ΚΟΣΜΟΣ - 1992). Άλλη περίπτωση έχουμε με την αγία μητέρα του Ιησού, τη Μαριάμ, όπου στα απόκρυφα βιβλία αναγράφεται ότι δεν πέθανε, αλλά αναλήφθηκε, έγινε "μετάσταση" του σώματός της, παρουσία των μαθητών του Ιησού, που με θαυματουργικό τρόπο βρέθηκαν όλοι μαζί, ενώ ήσαν διασκορπισμένοι σε διάφορα μέρη. Προς επιβεβαίωση αυτού (εκτός από τα γραπτά απόκρυφα κείμενα), υπάρχουν και πολλές αγιογραφίες, εικόνες της κατεστημένης εκκλησίας, που παρου-

σιάζουν το γεγονός αυτό και το ονομάζουν «**Η ΣΥΝΑΞΙΣ ΤΩΝ 12 ΑΠΟΣΤΟΛΩΝ**». Τώρα, ως "**Παναγία**" (αγία πάντων, πάνω από όλους) είναι η «**Βασίλισσα των Ουρανών**» και η «**Παντοκρατορίσσα**», τίτλοι που δεν αναφέρονται στην Αγία Γραφή, αλλά στα απόκρυφα και νόθα βιβλία, που έχουν απορριφθεί ως μη θεόπνευστα και από την Ελλαδική Ορθόδοξη εκκλησία. Στο παραπάνω απόκρυφο βιβλίο η μητέρα του Ιησού αποκαλείται «**Δέσποινα Αγία Μαρία**» και αναφέρονται πλήθος θαυμάτων που έκανε η ίδια, όταν ο Ιησούς ήταν μικρός.

## **6. ΑΓΙΑ ΓΡΑΦΗ ή ΙΕΡΑ ΠΑΡΑΔΟΣΗ;**

**(Α)** Πολλοί πιστεύουν ότι η "**ιερά παράδοση**" βαδίζει παράλληλα με την Αγία Γραφή και ότι διδάχτηκε από τους αποστόλους. Για να στηρίξουν αυτό το ισχυρισμό τους, φέρνουν σαν απόδειξη δύο εδάφια που αναφέρουν: «**Αδελφοί, στήκετε και κρατείτε τας ΠΑΡΑΔΟΣΕΙΣ**» (Β' Θεσσαλονικείς Β:15) και «**Κρατείτε τας ΠΑΡΑΔΟΣΕΙΣ...**» (Α' Κορινθίους ΙΑ:2). Ο Διάβολος είναι ο πλάνος και ο πατέρας του ψεύδους και γνωρίζει πως να εξαπατήσει και να παραπλανήσει τον άνθρωπο. Τα εδάφια αυτά είναι κομμένα, δεν είναι ολόκληρα, αν τα διαβάσουμε λίγο παρακάτω, θα διαπιστώσουμε ότι ο Παύλος διευκρινίζει με πλήρη σαφήνεια τι εννοούσε όταν έλεγε "παραδόσεις". Στους Θεσσαλονικείς γράφει «**Λοιπόν, αδελφοί, μένετε σταθεροί και κρατείτε τας παραδόσεις, τας οποίας εδιδάχθητε είτε διά λόγου, είτε δι' επιστολής ΗΜΩΝ**» και στους Κορινθίους γράφει: «**Σας επαινώ δε, αδελφοί, ότι εις πάντα με ενθυμείσθε, και κρατείτε τας παραδόσεις, καθώς παρέδωκα εις εσάς**». Βλέπουμε πολύ καθαρά ότι ο Παύλος έλεγε στους πιστούς αγίους της Κορίνθου και της Θεσσαλονίκης να μένουν σταθεροί και να κρατούν τις "παραδόσεις" που ο ίδιος τους δίδαξε, είτε προφορικά, είτε με επιστολή του, τις "παραδόσεις" που ο ίδιος τους έδωσε και όχι κάποιος άλλος, δεν εννοούσε τα παραδοσιακά ήθη και έθιμά τους, που με την πάροδο των χρόνων είχαν παραμερίσει το νόμο του Θεού και τον είχαν αντικαταστήσει με πλήθος ανθρωπίνων διατάξεων .

Ο ίδιος ο Κύριος Ιησούς κατηρίασε με σκληρά λόγια τους θρησκευόμενους της εποχής του, γιατί είχαν αντικαταστήσει την εντολή του Θεού με την παράδοσή τους: «**Διά τι και σεις παραβαίνετε την εντολήν του Θεού διά την παράδοσίν σας; ...Και ηκυρώσατε την εντολήν του Θεού διά την παράδοσίν σας**» (Ματθαίος ΙΕ:3,6). Ο Ιησούς διακήρυξε ότι «**δεν δύναται ΝΑ ΑΝΑΙΡΕΘΗ η Γραφή**» (Ιωάννης Ι':35) και ο ίδιος αντλούσε τις μαρτυρίες Του **μόνον** από τη γραπτή παράδοση της Παλαιάς Διαθήκης και **ποτέ** από τις παραδόσεις του Ταλμούδ ή των άλλων θρησκευτικών βιβλίων, που είχαν οι Ιουδαίοι. Μόνο οι Γραφές μαρτυρούσαν γι' Αυτόν: «**Ερευνάτε τας γρα-**

φάς, ΔΙΟΤΙ σεις νομίζετε ότι εν αυταίς έχετε ζωήν αιώνιον· και εκείνοι είναι αι μαρτυρούσαι περί Εμού» (Ιωάννης Ε:39). Το ίδιο ακριβώς έκαναν και οι απόστολοι, όπως διαβάζουμε στο βιβλίο των Πράξεων των Αποστόλων και στις επιστολές τους:

- (1) **ΠΡΑΞΕΙΣ Η:35** «Και ανοίξας ο Φίλιππος το στόμα αυτού και αρχίσας από της ΓΡΑΦΗΣ ταύτης, ευηγγελίσαστο εις αυτόν τον Ιησούν».
- (2) **ΠΡΑΞΕΙΣ ΙΖ:2** «...Κατά την συνήθειάν του ο Παύλος εισήλθε προς αυτούς, και τρία σάββατα διελέγετο μετ' αυτών από των ΓΡΑΦΩΝ».
- (3) **ΠΡΑΞΕΙΣ ΙΖ:11** «Ούτοι δε (οι Βεροιοίς) ήσαν ευγενέστεροι παρά τους εν Θεσσαλονίκη, καθότι εδέχθησαν τον λόγον μετά πάσης προθυμίας, ΕΞΕΤΑΖΟΝΤΕΣ καθ' ημέραν τας ΓΡΑΦΑΣ αν ούτως έχωσι ταύτα».
- (4) **ΚΟΛΟΣΣΑΕΙΣ Δ:16** «Και αφού αναγνωσθή μεταξύ σας η ΕΠΙΣΤΟΛΗ, κάμετε να αναγνωσθή και εν τη εκκλησία των Λαοδικέων, και την (επιστολήν) εκ Λαοδικείας να αναγνώσητε και σεις».
- (5) **Α' ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΕΙΣ Β:13** «Διά τούτο και ημείς ευχαριστούμεν τον Θεόν αδιαλείπτως, ότι παραλαβόντες τον ΛΟΓΟΝ ΤΟΥ ΘΕΟΥ, τον οποίον ηκούσατε παρ' ημών, εδέχθητε αυτόν ουχί ως λόγον ανθρώπων, αλλά (καθώς είναι αληθώς), ΛΟΓΟΝ ΘΕΟΥ, όστις και ενεργείται μεταξύ υμών των πιστευόντων».
- (6) **ΔΙΑΒΑΣΕ από τη ΒΙΒΛΟ ΣΟΥ:** Α' Κορινθίους Θ:9-11, Γαλάτας Γ:22, Β' Πέτρου Γ:2, Πράξεις Α:16, Γ:19-22, ΙΓ:29, Κς:22-23, ΚΗ:23-25, Ματθαίος Ε:17, Λουκάς Ις:29, ΚΔ27,44, Παροιμίες Ζ:1-2, Ιησούς του Ναυή Α:8, Ψαλμοί Α:3, ΚΒ:7, κλπ..

**(Β)** Έχουμε λοιπόν την «αποστολική παράδοση» και την «εκκλησιαστική ή ιερά παράδοση», ανάμεσα στις οποίες υπάρχει σαφής διαχωρισμός. **Αποστολική παράδοση**, είναι οι γραπτές και οι προφορικές παραδόσεις που μας παρέδωσαν οι ίδιοι οι απόστολοι και οι μαθητές του Κυρίου Ιησού, όπως αναφέραμε παραπάνω (Β' Θεσσαλονικείς Β:15, Α' Κορινθίους ΙΑ:2). **Εκκλησιαστική ή ιερά παράδοση** είναι οι ανθρώπινες διδασκαλίες, κατά βάση γραπτές, που αφορούν την μεταποστολική περίοδο και οι διδασκαλίες αυτές έρχονται σε αντίθεση με τις γνήσιες Βιβλικές παραδόσεις των αποστόλων. Αυτό συνέβηκε γιατί οι άνθρωποι εγκατέλειψαν τις εντολές του Κυρίου και υιοθέτησαν πλήθος ανθρωπίνων διατάξεων και αυτό συνέβηκε ακόμα και στην εποχή του Ιησού, γεγονός το οποίο επισήμανε στους θρησκευτικούς άρχοντες της εποχής Του, λέγοντας: «Διότι αφήσαντες την εντολήν του Θεού, κρατείτε την παράδοσιν των ανθρώπων, πλύματα ζεστών και ποτηρίων, και άλλα παρόμοια τοιαύτα πολλά κάμνετε. Και έλεγε

προς αυτούς· Καλώς αθετείτε την εντολήν του Θεού, διά να φυλάττητε την παράδοσίν σας ...**ακυρούντες τον λόγον του Θεού χάριν της παραδόσεώς σας, την οποίαν παρεδώκατε· και κάμνετε παρόμοια τοιαύτα πολλά**» (Μάρκος Ζ/7:8,9,13).

Όπως υπάρχει ο διαχωρισμός της «αποστολικής» με την «εκκλησιαστική» παράδοση, έχουμε και τον διαχωρισμό με τους «αποστολικούς συγγραφείς ή πατέρες ή απολογητές» και τους «εκκλησιαστικούς πατέρες», ανάμεσα στους οποίους επίσης υπάρχει σαφής διάκριση. **Αποστολικοί συγγραφείς ή πατέρες**, δεν είναι οι θεόπνευστοι συγγραφείς της Καινής Διαθήκης, αλλά είναι συγγραφείς των αποστολικών χρόνων, που είχαν διδαχτεί απευθείας από τους μαθητές του Ιησού ή από τους μαθητές των μαθητών Του, όπως ήταν ο Πολύκαρπος Σμύρνης, ο Ιγνάτιος Αντιοχείας, ο Κλήμης Ρώμης και πολλοί άλλοι. Τα γραπτά τους συγγράμματα κατά βάση εναρμονίζονταν με το Λόγο του Κυρίου. Αντίθετα, οι **εκκλησιαστικοί πατέρες** καλύπτουν την περίοδο από τα τέλη του 2<sup>ου</sup> αιώνα και μετά, όταν ήδη η εκκλησία άρχισε να δέχεται ισχυρές επιρροές από τα γύρω ειδωλολατρικά έθνη και να υιοθετεί πλήθος από τα ήθη και τα έθιμά τους, με αποτέλεσμα οι συγγραφείς της περιόδου εκείνης και μετά, να ξεφεύγουν από βασικές διδασκαλίες της Βίβλου και να υιοθετούν ανθρωπινες διατάξεις.

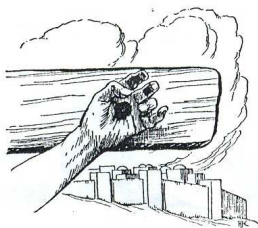
Για λόγους ιστορικής αξιοπιστίας αναφέρουμε ότι ο όρος «**πατέρες της εκκλησίας**» (αποστολικοί ή εκκλησιαστικοί πατέρες) ήταν τελείως άγνωστος, **τόσο** στους πρώτους χριστιανικούς αιώνες, όπου υπήρχε ακόμα η γνήσια διδαχή των αποστόλων του Κυρίου, **όσο** και στους μεταγενέστερους αιώνες, όπου η εκκλησία συμβιβάστηκε με τον κόσμο και ο πνευματικός της προσανατολισμός άλλαξε ριζικά. Ο όρος «πατέρες της εκκλησίας» καθιερώθηκε επίσημα τον 17<sup>ο</sup> μ.Χ. αιώνα από το Γερμανό Διαμαρτυρόμενο θεολόγο **Γκέρχαρτ** και ο όρος αυτός αποδόθηκε σε επιφανείς χριστιανούς συγγραφείς των πρώτων αιώνων.

**(Γ)** Η Αγία Γραφή δεν υπόκειται στην ιερά παράδοση, αντίθετα η ιερά παράδοση ΔΟΚΙΜΑΖΕΤΑΙ και ΑΝΑΚΡΙΝΕΤΑΙ από την Αγία Γραφή. **Κάθε τι, το οποίο έρχεται σε αντίθεση με το θεόπνευστο Λόγο του Θεού, δεν πρέπει να το δεχόμαστε αλλά να το απορρίπτουμε.** Μόνο η Αγία Γραφή είναι ικανή να ΚΑΤΑΡΤΗΣΕΙ τον πιστό και να τον ΕΝΗΜΕΡΩΣΕΙ για κάθε τι που αφορά τη βασιλεία του Θεού και του Χριστού Αυτού. Επειδή ο Ιησούς γνώριζε ότι αργότερα θα υπήρχαν άνθρωποι που θα «*λαλούσαν διεστραμμένα*» με σκοπό να παρασύρουν στην πλάνη τους και άλλους ανθρώπους (βλ. Πράξεις Κ:29-30) και ως εκ τούτου να φέρουν ξένα στοιχεία

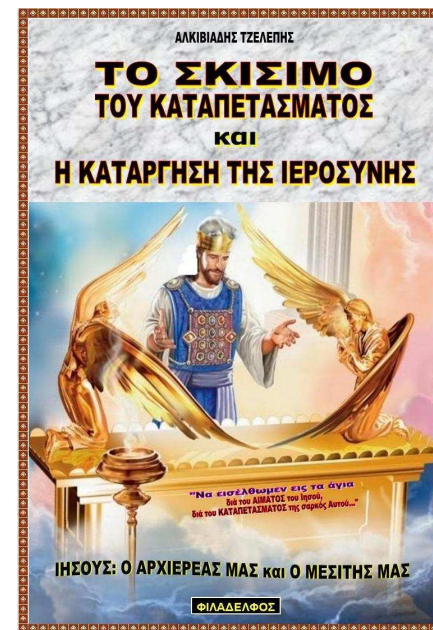
μέσα στη χριστιανική πίστη και διδασκαλία, προσθέτοντας ή αφαιρώντας από το Λόγο του Θεού, γι' αυτό, λίγο πριν κλείσει το Βιβλίο Του, **ο ίδιος ο Ιησούς** προειδοποιεί τον καθένα ξεχωριστά, που θα τολμούσε να κάνει κάτι τέτοιο, λέγοντας:

«*Διότι μαρτύρομαι εις πάντα ακούοντα τους λόγους της προφητείας του βιβλίου τούτου· ΕΑΝ (ΤΙΣ) ΕΠΙΘΕΣΗ (προσθέσει) εις ταύτα, **ο Θεός θέλει επιθέσει** εις αυτόν τας πληγὰς τας γεγραμμένας εν τω βιβλίω τούτω· και ΕΑΝ ΤΙΣ ΑΦΑΙΡΕΣΗ από των λόγων του βιβλίου της προφητείας ταύτης, **ο Θεός θέλει αφαιρέσει** το μέρος αυτού από του βιβλίου της ζωής και από της πόλεως της αγίας και των γεγραμμένων εν τω βιβλίω τούτω» (Αποκάλ.ΚΒ:18-19).*

Ποιος λοιπόν θα τολμήσει να πει ή να διδάξει πράγματα, που όχι μόνο δεν αναφέρονται μέσα στον άγιο Λόγο του Θεού, αλλά είναι εκ διαμέτρου αντίθετα με Αυτόν; Αυτό όμως έχει συμβεί μέσα στους αιώνες και αυτό συμβαίνει και σήμερα. Οι άνθρωποι τολμούν να αθετούν και να παραμερίζουν το θεόπνευστο Λόγο του Θεού, την Αγία Γραφή, εξαπίας των παραδόσεων τους. Διαστρεβλώνουν τις αλήθειες του ευαγγελίου του Χριστού, παρουσιάζοντας το άσπρο σαν μαύρο (αμαρτία) και το μαύρο σαν άσπρο (ηθικό), με τραγικά αποτελέσματα, χωρίς από αυτή την κατηγορία να εξαιρούνται και οι αναγεννημένοι πιστοί, οι οποίοι από φανατισμό ή από άγνοια, κλείνουν την καρδιά τους και το πνεύμα τους στις αποκαλύψεις του Θεού και έτσι ζουν μια στερημένη πνευματικά ζωή, ενώ σαν παιδιά του Θεού, σαν πριγκιπόπουλα του ουρανού, έχουν την εξουσία και τη δύναμη να συντρίβουν το Διάβολο και τις πονηρές δυνάμεις του. Καμιά δύναμη δεν μπορεί να αντισταθεί στο όνομα, το υπέρ παν όνομα, στο όνομα του Κυρίου Ιησού.



από τις εκδόσεις μας



ISBN: 978 - 960 - 6783 - 27 - 2

Α' έκδοση: 01/1992 ❖ Γ' έκδοση: 01/2018 ❖ Σελίδες 84

Το βιβλίο αυτό παρουσιάζει τον ΙΗΣΟΥ ΧΡΙΣΤΟ, ως το μοναδικό ΜΕΣΙΤΗ μας μεταξύ Θεού και ανθρώπων (Α' Τιμόθεου Β:5), είναι ο μοναδικός ΑΡΧΙΕΡΕΑΣ μας στον ουρανό. Πρόκειται για μια πολύ απλή και κατανοητή παρουσίαση της ιεροσύνης του αναστημένου και ένδοξου Κυρίου Ιησού που κάθεται μέσα στο θρόνο του Πατέρα (Αποκάλυψη Γ:21) και μεσιτεύει για μας.

#### ΜΕΡΙΚΑ ΑΠΟ ΤΑ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ ΤΟΥ:

Το σκίσιμο του καταπετάσματος και το ιερατείο - Εξομολόγηση σε Θεό ή σε ανθρώπους; - Προσκύνηση αγίων και αγγέλων - Προσκύνηση εικόνων και γλυπτών - ΙΗΣΟΥΣ: Το υπέρ παν όνομα.

Το βιβλίο αυτό, μαζί με τα βιβλία «ΑΠΟΣΤΑΤΗΜΕΝΗ ΚΑΡΔΙΑ» και «ΔΙΑΘΗΚΗ ΣΦΡΑΓΙΣΜΕΝΗ ΜΕ ΑΙΜΑ» αποτελούν μια θαυμαστή ενότητα. Αν και το κάθε βιβλίο είναι αυτοτελές, το ένα συμπληρώνει το άλλο.

## Κεφάλαιο ΔΕΥΤΕΡΟ

### ΚΕΙΜΕΝΑ - ΧΕΙΡΟΓΡΑΦΑ - ΚΩΔΙΚΕΣ

#### 1. ΚΡΙΤΙΚΗ ΤΩΝ ΚΕΙΜΕΝΩΝ ΤΗΣ ΒΙΒΛΟΥ

«ΚΡΙΤΙΚΗ ΤΩΝ ΚΕΙΜΕΝΩΝ» είναι η μελέτη των αντιγράφων κάθε γραπτού κειμένου, του οποίου τα πρωτότυπα έχουν χαθεί ή καταστραφεί, με κύριο στόχο την απόκτηση του πρωτότυπου κειμένου. Η μελέτη αυτή ισχύει, τόσο για την Παλαιά Διαθήκη και την Καινή Διαθήκη, όσο και για κάθε άλλο αρχαίο γραπτό κείμενο.

Το κύρος και η ιστορική αξιοπιστία της Αγίας Γραφής, αν δοκιμασθεί με τα ίδια κριτήρια, που δοκιμάζονται και όλα τα άλλα ιστορικά κείμενα, θα βρεθεί ότι η Βίβλος **υπερέχει συντριπτικά**. Στην παγκόσμια αρχαία φιλολογία, δεν υπάρχει συλλογή βιβλίων που να είναι εμπλουτισμένη με τόση αφθονία μαρτυριών, όπως είναι η συλλογή των βιβλίων της Καινής Διαθήκης. Στον παρακάτω πίνακα γίνεται σύγκριση ανάμεσα στα χειρόγραφα (αντίγραφα) της **Καινής Διαθήκης** που υπάρχουν και στα άλλα **φιλολογικά έργα της αρχαιότητας**, που σήμερα θεωρούνται από την παγκόσμια κοινή γνώμη ως αζεπέραστα αριστουργήματα:

ΣΥΓΓΡΑΦΕΙΣ	ΕΤΟΣ ΣΥΓΓΡΑΦΗΣ	ΑΡΧΑΙΟΤΕΡΟ ΑΝΤΙΓΡΑΦΟ	ΧΡΟΝΙΚΟ ΔΙΑΣΤΗΜΑ (μετά)	ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΝΤΙΓΡΑΦΩΝ
<b>ΚΑΙΣΑΡΑΣ</b>	100 - 44 π.Χ.	900 μ.Χ.	1.000 έτη	10
<b>ΘΟΥΚΥΔΙΔΗΣ</b>	460 - 400 π.Χ.	900 μ.Χ.	1.300 έτη	8
<b>ΗΡΟΔΟΤΟΣ</b>	480 - 425 π.Χ.	900 μ.Χ.	1.300 έτη	8
<b>ΣΟΦΟΚΛΗΣ</b>	496 - 406 π.Χ.	1.000 μ.Χ.	1.400 έτη	193
<b>ΔΗΜΟΣΘΕΝΗΣ</b>	383 - 322 π.Χ.	1.100 μ.Χ.	1.400 έτη	200
<b>ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΗΣ</b>	384 - 322 π.Χ.	1.100 μ.Χ.	1.400 έτη	49
<b>ΟΜΗΡΟΣ</b>	900 π.Χ.	400 π.Χ.	500 έτη	643
<b>ΚΑΙΝΗ ΔΙΑΘΗΚΗ</b>	<b>40 - 90</b> μετά Χ.	<b>125</b> μετά Χ.	μόνο <b>35</b> έτη	<b>4.000</b> Ελληνικά <b>8.000</b> Λατινικά

Το ερώτημα που τίθεται από την ανάλυση του παραπάνω πίνακα είναι το εξής: «*Εφόσον σήμερα δεχόμαστε σαν ΓΝΗΣΙΑ και ΑΞΙΟΠΙΣΤΑ τα συγγράμματα των αρχαίων συγγραφέων, που τα πρωτότυπά τους έχουν χαθεί,*

*γιατί να μη δεχόμαστε και την ΑΞΙΟΠΙΣΤΙΑ των βιβλίων της Αγίας Γραφής και ειδικά της Καινής Διαθήκης, της οποίας σώζονται 12.000 γραπτά κείμενα;»* Η απάντηση είναι πλέον αυτονόητη από τον παρατιθέμενο πίνακα, ο οποίος δείχνει καθαρά ότι υπάρχουν αντίγραφα της Καινής Διαθήκης είναι τα περισσότερα από κάθε άλλο αρχαίο γραπτό κείμενο (4.000 Ελληνικά και 8.000 Λατινικά κείμενα). Τα περισσότερα αντίγραφα είναι από το κατά Ιωάννη ευαγγέλιο και τα λιγότερα είναι από την Αποκάλυψη, γιατί απέφευγαν να την αντιγράφουν, καθόσον δεν την καταλάβαιναν.

Η αντιγραφή των κειμένων της Καινής Διαθήκης γινόταν την εποχή εκείνη με το χέρι από **επαγγελματίες ή ερασιτέχνες γραφείς**, αλλά η μέθοδος αυτή αποδείχτηκε ελαττωματική, όχι μόνο επειδή απαιτούσε πολύ χρόνο, αλλά επειδή ηθελημένα ή αθέλητα γινόντουσαν παραλείψεις, προσθήκες, επαναλήψεις, παραλλαγές και άλλες αλλαγές και τροποποιήσεις από το αρχικό κείμενο. Αργότερα, όταν ανακαλύφθηκε η **τυπογραφία** από τον Ιωάννη Γουτεμβέργιο, το **1450 μ.Χ.** περίπου, τα λάθη που υπήρχαν σε ένα κείμενο, ήσαν ακριβώς τα ίδια σε όλα τα αντίτυπα της ίδιας έκδοσης και έτσι δεν χρειαζόταν να γίνεται έλεγχος στο κάθε αντίτυπο ξεχωριστά, όπως γινόταν παλιά, όπου σπάνια δύο αντίγραφα ήσαν απόλυτα όμοια.

- **Όσο πιο παλιό** είναι ένα χειρόγραφο, τόσο μεγαλύτερη αξία και αξιοπιστία έχει.
- **Όσο πιο λίγες αντιγραφές** έχει ένα χειρόγραφο, τόσο πιο έγκυρο είναι, γιατί έχει λιγότερες πιθανότητες λάθους.

Η επιστήμη της «Κριτικής των Κειμένων» βασικά ιδρύθηκε (μόνο και μόνο) για τα κείμενα της Καινής Διαθήκης, λόγω της μεγάλης πληθώρας των αντιγράφων που υπάρχουν και στα οποία υπάρχουν μόνο **2%** διαφωνίες (διαφορές), ενώ στο υπόλοιπο **98%** δεν χρειάζεται κριτική. Βέβαια η αναλογία είναι πάρα πολύ μικρή, αλλά είναι γεγονός ότι ορισμένες διαφορές, που είναι πολύ σημαντικές, αλλοιώνουν τη διδασκαλία της Αγίας Γραφής, όπως θα δούμε παρακάτω, όταν θα ασχοληθούμε με τα μεταφραστικά λάθη.

Τα αντίγραφα των βιβλίων της Καινής Διαθήκης δεν βρέθηκαν όλα σε ένα μέρος, αλλά σε διάφορα μέρη (Έφεσος, Κολοσσαείς, Αλεξάνδρεια, κλπ). Στην πρώτη χριστιανική εκκλησία, όταν ένας απόστολος έγραφε μια επιστολή σε κάποια τοπική εκκλησία (Θεσσαλονίκη, Κόρινθο, Ρώμη, κλπ), παρουσιαζόταν η ανάγκη να γίνονται από τον παραλήπτη αντίγραφα της επιστολής, ώστε να διαδίδεται πιο πλατιά ανάμεσα στις χριστιανικές κοινότητες της εποχής εκείνης.

Ο απόστολος Παύλος δεν παραλείπει να υπενθυμίζει και να προτρέπει τους πιστούς επάνω σε αυτό το τόσο σημαντικό θέμα: «...*Και αφού αναγνωσθή μεταξύ σας η επιστολή, κάμετε να αναγνωσθή και εν τη εκκλησία των Λαοδικέων, και την (επιστολήν) εκ Λαοδικείας να αναγνώσητε και σεις*» (Κολοσσαείς Δ:16). Εδώ ο Παύλος λέγει στους πιστούς της εκκλησίας των **Κολοσσαέων** να στείλουν την επιστολή αυτή να διαβαστεί και από τους πιστούς της εκκλησίας των **Λαοδικέων** και το αντίστροφο, δηλαδή την επιστολή προς τους Λαοδικείς να διαβάσουν και οι πιστοί Κολοσσαείς. Αξίζει να αναφερθεί ότι η επιστολή του Παύλου προς τους Λαοδικείς κατά μία μερίδα μελετητών της Βίβλου δεν έχει διασωθεί, γι' αυτό και δεν υπάρχει μέσα στον Κανόνα των 27 βιβλίων της Καινής Διαθήκης. Στον 4ο τόμο της 7τομης σειράς «**ΑΠΟΚΡΥΦΑ ΚΕΙΜΕΝΑ ΤΗΣ ΚΑΙΝΗΣ ΔΙΑΘΗΚΗΣ**» των εκδόσεων "ΠΥΡΙΝΟΣ ΚΟΣΜΟΣ" (1992), περιλαμβάνεται η επιστολή αυτή και αναφέρεται ότι αντίγραφά της φυλάσσονται στη βιβλιοθήκη της Σορβόνης στο Παρίσι και στη βιβλιοθήκη Joannes a Viridario στην Πάδουα.

Παράλληλα όμως με τις επιστολές των αποστόλων, έπρεπε να αντιγράφονται και τα ευαγγέλια για να μπορούν να ικανοποιούνται οι πνευματικές ανάγκες των πιστών. Στη Β' Τιμόθεου Δ:13 διαβάζουμε ότι ο Παύλος ζήτησε από τον Τιμόθεο να του φέρει «*τα βιβλία, μάλιστα τας μεμβράνας*», και κατά πάσα πιθανότητα οι "μεμβράνες" αυτές θα πρέπει να ήταν κείμενα της Παλαιάς Διαθήκης, αφού ακόμα δεν υπήρχαν τα βιβλία της Καινής Διαθήκης, όπως τα έχουμε εμείς σήμερα.

Όπου λοιπόν υπήρχαν χριστιανοί, σε όλες τις εποχές, εκεί υπήρχαν και χειρόγραφα. Η ΚΑΙΝΗ ΔΙΑΘΗΚΗ αντιγραφόταν **για να διδασχτεί**, ενώ η ΠΑΛΑΙΑ ΔΙΑΘΗΚΗ αντιγραφόταν **για να διατηρηθεί**. Τον 15ο μ.Χ. αιώνα το να έχει κάποιος ένα ολόκληρο αντίτυπο της Αγίας Γραφής, ήταν μια τεράστια περιουσία, γι' αυτό μόνο οι πλούσιοι είχαν τη δυνατότητα αυτή. Έχει ανακαλυφτεί ένα χειρόγραφο της Βίβλου, που είναι γραμμένο σε μεμβράνη χρώματος θαλασσί και με γράμματα ασημένια και το χειρόγραφο αυτό είναι ανυπολόγιστης αξίας, καθόσον θεωρείται πλέον αντίκα.

Μέχρι το **70 μ.Χ.** οι αντιγραφές γινόντουσαν κανονικά χωρίς πολλά λάθη, γιατί υπήρχε ευχέρεια χρόνου, αλλά όταν άρχισαν οι διωγμοί, επί αυτοκράτορα Νέρωνα, έχουμε μεν τις περισσότερες αντιγραφές, γιατί υπήρχε μεγάλη ανάγκη να στηριχτούν οι διωκόμενοι πιστοί, αλλά έχουμε και τα περισσότερα λάθη. Έχει διαπιστωθεί ότι το 99% των λαθών που υπάρχουν στα αντίγραφα των βιβλίων της Καινής Διαθήκης είναι της περιόδου των διωγμών, δηλαδή μέσα σε διάστημα 200 περίπου ετών. Μετά τη λήξη των διωγμών, από το Μέγα Κωνσταντίνο και μετά, οι πιστοί άρχι-

σαν να αναπαράγουν αντίγραφα, χωρίς πλέον να έχουν πολλά λάθη, αλλά δημιουργήθηκαν άλλα προβλήματα, για τα οποία θα αναφερθούμε όταν θα εξετάσουμε παρακάτω τις αιτίες των λαθών στις αντιγραφές.

Για το σχηματισμό των κειμένων χρησιμοποιούσαν τη μέθοδο της **αντιπαραβολής** και τη μέθοδο του **αποχωρισμού**. Δηλαδή: **(1) ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΝΑΝ** όσο το δυνατόν περισσότερα αντίγραφα και έκαναν αντιπαραβολή μεταξύ τους για να διαπιστώσουν λάθη, παραλείψεις, προσθήκες και άλλες διαφορές, ουσιώδεις ή επουσιώδεις. **(2) ΧΩΡΙΖΑΝ** τα χειρόγραφα σε γεωγραφικές κατηγορίες (περιφέρειες), ανάλογα που είχαν βρεθεί (Αλεξανδρινή, Συριακή, Δυτική: Ελλάδα-Ρώμη) και συνήθως τα χειρόγραφα της ίδιας γεωγραφικής τοποθεσίας, είχαν τις ίδιες διαφορές.

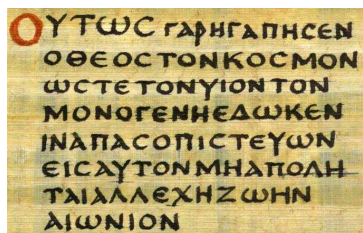
Ενώ για τα βιβλία της **Καινής Διαθήκης** έχουμε 4.000 αντίγραφα, για τα βιβλία της **Παλαιάς Διαθήκης** έχουμε ελάχιστα, τα οποία μεταξύ τους συμφωνούν κατά ποσοστό 99,999%, γι' αυτό στην περίπτωση αυτή δεν χρειάζεται η εφαρμογή της επιστήμης της «Κριτικής των Κειμένων». Αυτό συμβαίνει, γιατί οι αντιγραφές των χειρογράφων της Παλαιάς Διαθήκης γινόντουσαν από ειδικούς γραμματείς ή από ιερείς που ήσαν και γραμματείς και για να είναι σίγουροι ότι δεν θα έκαναν κανένα λάθος, **χώριζαν σε τετράγωνα** και το παλαιό χειρόγραφο, το οποίο θα αντέγραφαν και τον νέο πάπυρο, επάνω στον οποίο θα έκαναν την αντιγραφή και μετά θα έκαναν σύγκριση τετράγωνο με τετράγωνο. **Στην επαλήθευση που έκαναν και με τη μέθοδο των τετραγώνων, κοιτούσαν το κείμενο ΟΡΙΖΟΝΤΙΑ, ΚΑΘΕΤΑ και ΔΙΑΓΩΝΙΑ.** Η μέθοδος αυτή είχε σαν αποτέλεσμα οι αντιγραφές των κειμένων της Παλαιάς Διαθήκης να είναι τέλειες. Οι Ιουδαίοι έδιναν πολύ μεγάλη σημασία στην αντιγραφή του Λόγου του Θεού, γι' αυτό πριν αρχίσουν την αντιγραφή, πλενόντουσαν ολόκληροι, άλλαζαν ρούχα, έκαναν θυσία και προσευχόντουσαν. Σεβόντουσαν και τιμούσαν τόσο πολύ το Νόμο του Θεού, που όταν τελείωναν την αντιγραφή, δεν χρησιμοποιούσαν ξανά την πένα με την οποία έγραφαν (βλ. σελίδα 39).

## **2. ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΟΥΜΕΝΕΣ ΠΗΓΕΣ**

Για την αποκατάσταση των κειμένων της Καινής Διαθήκης η επιστήμη της "Κριτικής των Κειμένων" χρησιμοποιούσαν τις 4 παρακάτω βασικές πηγές:

### **(α) ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΧΕΙΡΟΓΡΑΦΑ με κεφαλαία γράμματα**

Οι λέξεις γράφονταν χωρίς να αφήνουν διάστημα μεταξύ τους και αυτή ήταν η **επίσημη** γραφή. Για παράδειγμα, παρουσιάζουμε παρακάτω, πως ήταν γραμμένο το εδάφιο Ιωάννης Γ:16, που γράφει «*Ούτως γαρ ηγά-*



πησεν ο Θεός τον κόσμον, ώστε τον Υιόν τον μονογενήν έδωκεν ... κλπ». Σαν 2ο παράδειγμα, αναφέρουμε το Ιωάννης Α:1. Το εδάφιο το γράφουμε δύο φορές, στην πρώτη περίπτωση στο αυθεντικό και στη δεύτερη με μαύρα ζωηρά γράμματα, για να ξεχωρίζουν οι λέξεις μεταξύ τους, ώστε ο

αναγνώστης να καταλάβει το νόημα, με μία απλή μόνο παρατήρηση:

«ΕΝΑΡΧΗ ΗΝ Ο ΛΟΓΟΣ ΚΑΙ Ο ΛΟΓΟΣ ΗΝ ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΘΕΟΝ»

Δηλαδή: «**ΕΝ** ΑΡΧΗ **ΗΝ** Ο **ΛΟΓΟΣ** ΚΑΙ Ο **ΛΟΓΟΣ** **ΗΝ** ΠΡΟΣ **ΤΟΝ** ΘΕΟΝ»

### (β) ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΧΕΙΡΟΓΡΑΦΑ με μικρά γράμματα

Κείμενα με μικρά γράμματα, που οι λέξεις γράφονταν χωρίς να αφήνουν διάστημα μεταξύ τους, ήταν η **ανεπίσημη** γραφή και άρχισε από τον 9ο μ.Χ. αιώνα, που σημαίνει πως ότι χειρόγραφο υπάρχει με τη γραφή αυτή, είναι πάντα από τον 9ο αιώνα και μετά. Αριστερά, βλέπετε ένα χαρακτηριστικό δείγμα γραφής με "μικρά" γράμματα.

### (γ) ΜΕΤΑΦΡΑΣΕΙΣ από Ελληνικά κείμενα

Οι μεταφράσεις των κειμένων είχαν ένα σοβαρό αρνητικό στοιχείο, το οποίο ήταν ότι δεν μπορούσε να αποδοθεί το ακριβές νόημα στη μετάφραση όταν θα παρουσιαζόταν η ανάγκη να γίνει ανάλυση και να εξηγηθεί μία λεπτομέρεια από το Λόγο του Θεού, καθόσον το Συντακτικό και η Γραμματική διαφέρει από γλώσσα σε γλώσσα. Φυσικά το πρόβλημα αυτό δεν υπήρχε μόνο τότε, αλλά υπάρχει και για τις σημερινές μεταφράσεις.

Οι μεταφράσεις δεν χρησιμοποιούνται για την επιστήμη της "Κριτικής των Κειμένων", αλλά περιέχουν πολλά βοηθητικά χρήσιμα στοιχεία, όπως για παράδειγμα, στην περίπτωση που θέλουμε να αποδείξουμε ότι ένα εδάφιο **δεν ήταν γραμμένο στο πρωτότυπο** αυθεντικό κείμενο και για κάποιο αθέλητο ή ηθελημένο λόγο αυτό **προστέθηκε** ή για να αποδείξουμε και το αντίθετο, δηλαδή ήταν γραμμένο και αργότερα στη μετάφραση **αφαιρέθηκε**. Για να γίνει αυτό κατανοητό, αναφέρουμε δύο παραδείγματα μέσα από την Καινή Διαθήκη:

1. Σε μερικά χειρόγραφα δεν υπάρχει το εδάφιο Μάρκος Ις':9, το οποίο αναφέρει: «*Αναστάς δε πρωί πρώτη σαββάτου εφάνη πρώτον Μαρία τη Μαγδαληνη, παρ' ης εκβεβλήκει επτά δαιμόνια*». Επειδή όμως το εδάφιο αυτό υπάρχει γραμμένο σε **μερικές μεταφράσεις** και όχι σε όλες, αυτό σημαίνει ότι ο μεταφραστής το είδε το εδάφιο αυτό, κά-

που υπήρχε γραμμένο, γι' αυτό και το μετέφρασε. Ούτε από τους ερμηνευτικούς κανόνες της Καινής Διαθήκης μπορούμε να υποθέσουμε ότι ο μεταφραστής το πρόσθεσε για να στηρίξει κάποια δογματική του θέση, όπως έχει γίνει σε άλλες περιπτώσεις, καθόσον τα ευαγγέλια είναι γεμάτα από **παρόμοιες περιγραφές**, η αυθεντικότητα των οποίων δεν αμφισβητείται (βλέπε: Μάρκος Α:23, Γ:30, Ε:2, Ζ:25, Λουκάς ΙΑ:24, κλπ.).

2. Στην επιστολή Α' Ιωάννου Ε:7, σε κάποιο χειρόγραφο υπάρχει μια μεγάλη προσθήκη στο εδάφιο αυτό, η οποία ιστορικά έχει επιβεβαιωθεί ότι έγινε από τον **Έρασμο**, που ενεργούσε κατ' εντολή του Πάπα. Στις μεταφράσεις το πρόσθετο εδάφιο δεν υπάρχει σε καμιά, παρά μόνον στις σύγχρονες, αλλά και σε αυτές είναι πάντα μέσα σε παρένθεση ή σε αγκύλες και υπάρχει υποσημείωση, που διευκρινίζει ότι το εδάφιο αυτό δεν αναγράφεται στα αρχαία χειρόγραφα. Άρα είναι πολύ σαφές ότι το εδάφιο αυτό προστέθηκε αργότερα για να στηρίξει κάποια συγκεκριμένη δογματική διδασκαλία, που δεν την αναφέρει η Καινή Διαθήκη, γιατί εάν την ανέφερε, **δεν υπήρχε κανένας λόγος να γίνει η προσθήκη αυτή**. Το θέμα αυτό θα το αναλύσουμε στο 4ο κεφάλαιο του βιβλίου.

### (δ) ΣΥΓΓΡΑΜΜΑΤΑ των "ΠΑΤΕΡΩΝ" ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ

Στα συγγράμματα των αποστολικών και εκκλησιαστικών "πατέρων" της εκκλησίας υπάρχουν **36.289** εδάφια της Καινής Διαθήκης. Πολλοί από τους εκκλησιαστικούς πατέρες συνήθως αποστήθιζαν τα εδάφια και τα έγραφαν από μνήμης, γι' αυτό και υπάρχει αμφισβήτηση για την αυθεντικότητα των γραφομένων τους. Για παράδειγμα η Γραφή λέγει: «*Πας όστις επικαλεσθή το όνομα του Κυρίου, ΘΕΛΕΙ ΣΩΘΕΙ*». Ο εκκλησιαστικός πατέρας (ίσως) για να δώσει έμφαση στο "θέλει σωθεί", γράφει: «*Κάθε ένας, ο οποίος επικαλεσθεί το όνομα του Κυρίου, ΘΑ ΠΑΕΙ ΣΤΟΝ ΟΥΡΑΝΟ*». Αν όμως, αντί να γράψει το εδάφιο, έγραφε που βρίσκεται αυτό, έγραφε δηλαδή Ρωμαίους Ι':13 ή Πράξεις Β:21, τότε θα είχαμε ένα ισχυρό στοιχείο για να αποδειχτεί η αυθεντικότητα του εδαφίου.

### 3. ΥΛΙΚΟ και ΤΡΟΠΟΣ ΓΡΑΦΗΣ

**ΥΛΙΚΟ ΓΡΑΦΗΣ:** Το υλικό γενικά που χρησιμοποιούσαν την εποχή εκείνη για γραφική ύλη ήταν ο **ΠΑΠΥΡΟΣ** και η **ΠΕΡΓΑΜΗΝΗ**, αλλά πριν φθάσουμε σε αυτή μορφή, το χρησιμοποιούμενο υλικό πέρασε από πολλά στάδια, αρχίζοντας από **κερί**, μετά από **πηλό** και **πέτρες** και πιο μετά σε πάπυρο και περγαμηνή.



# ΠΑΠΥΡΟΣ - ΠΕΡΓΑΜΗΝΗ

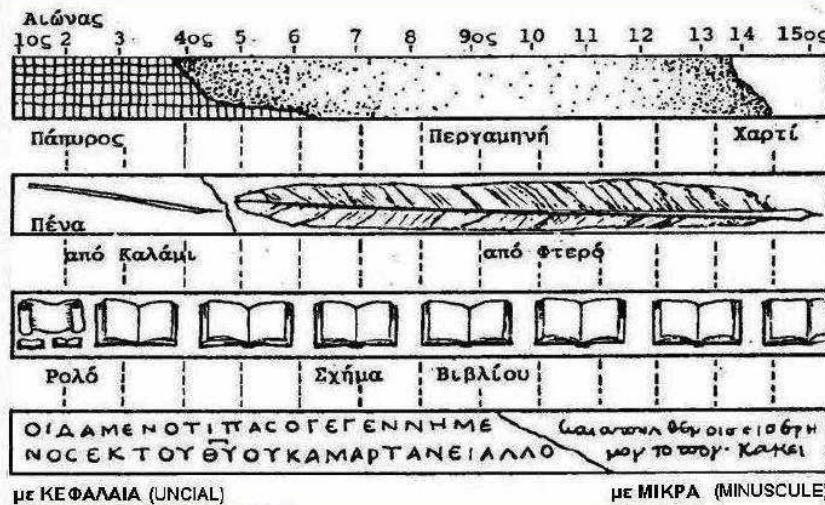
## χρησιμοποιούμενο υλικό γραφής (πριν το χαρτί)

### 1. ΠΑΠΥΡΟΣ

Ο «πάπυρος» ήταν από φύλλα του ομώνυμου υδρόβιου φυτού, το οποίο φυτρώνει συνήθως στην Αίγυπτο. ΔΕΝ ΗΤΑΝ ΥΛΙΚΟ ΑΝΤΟΧΗΣ. Για υλικό γραψίματος οι συγγραφείς και οι αντιγραφείς χρησιμοποιούσαν μελάνι, γόμα και νερό. Ο πάπυρος γινόταν από λεπτές λουρίδες κομμένες από το εσωτερικό στέλεχος του φυτού. Ένα κάθετο στρώμα από λουρίδες, καλυπτόταν μαζί σε μια σκληρή επιφάνεια. Οι πάπυροι διπλώνονταν σε σχήμα ρολού.

### 2. ΠΕΡΓΑΜΗΝΗ

Η «περγαμνή» ήταν από λεπτά ειδικά επεξεργασμένα δέρματα ζώων. ΗΤΑΝ ΥΛΙΚΟ ΜΕΓΑΛΗΣ ΑΝΤΟΧΗΣ. Για υλικό γραψίματος γινόταν χρήση μελανιού σε φτερό. Οι περγαμνές είχαν σχήμα ΒΙΒΛΙΟΥ, ήταν ένας αριθμός φύλλων, διπλωμένα και στερεωμένα μαζί στη μία άκρη και συχνά προστατευόταν από καλύμματα.



- 1. ΠΑΠΥΡΟΣ:** Μέχρι τον 4<sup>ο</sup> μ.Χ. αιώνα.
- 2. ΠΕΡΓΑΜΗΝΗ:** Από 4<sup>ο</sup> - 9<sup>ο</sup> μ.Χ. αιώνα (ΚΕΦΑΛΑΙΑ γράμματα)
- 3. ΠΕΡΓΑΜΗΝΗ:** Από 9<sup>ο</sup> - 15 μ.Χ. αιώνα (ΜΙΚΡΑ γράμματα)
- 4. ΧΑΡΤΙ:** Από 15<sup>ο</sup> μ.Χ. αιώνα μέχρι ΣΗΜΕΡΑ

**Το 90% των χειρογράφων που έχουν σωθεί και υπάρχουν μέχρι σήμερα, είναι της περιόδου από τον 9<sup>ο</sup> μέχρι το 15<sup>ο</sup> αιώνα, όπου έχουμε:**

- 266 χειρόγραφα με ΚΕΦΑΛΑΙΑ σε Περγαμνές
- 2.754 χειρόγραφα με ΜΙΚΡΑ γράμματα σε Περγαμνές
- 81 χειρόγραφα με ΚΕΦΑΛΑΙΑ γράμματα σε Πάπυρους



Στους Βιβλικούς χρόνους τα γραπτά κείμενα σε πάπυρους ή περγαμνές είχαν την μορφή **ΚΥΛΙΝΔΡΟΥ**, που ήταν ένα μακρύ ρολό, που ο αναγνώστης έπρεπε να ξετυλίγει τον ένα ρολό και να τυλίγει τον άλλον, καθώς προσχωρούσε (βλ. φωτό). Τον 2ο μ.Χ. αιώνα ο κύλινδρος αντικαθίσταται από τον «**ΚΩΔΙΚΑ**», που ήταν ο πραγματικός πρόγονος του σημερινού βιβλίου. Ο κώδικας αποτελείτο από έναν αριθμό γραμμένων φύλλων, που ήσαν διπλωμένα και στερεωμένα μαζί στη μία άκρη. Αντί δηλαδή να συγκολλούνται τα φύλλα το ένα δίπλα στο άλλο και να σχηματίζεται **κύλινδρος**, τοποθετούσαν τα φύλλα το ένα επάνω στο άλλο και τα έραβαν στη μία πλευρά και έτσι σχηματιζόταν ο **κώδικας** (βιβλίο). Η πορεία λοιπόν του υλικού γραφής, κατά χρονική σειρά ήταν: Κερί - Πηλός - Πέτρα - Πάπυρος - Περγαμνή - Χαρτί. Αναλυτικότερα:

#### (α) ΠΛΑΚΙΔΙΑ ΑΠΟ ΚΕΡΙ

Για παράδειγμα, όταν μια μητέρα ήθελε να στείλει το παιδί της για ψώνια, του χάραζε επάνω σε κερί τι ήθελε να της φέρει και στη συνέχεια, αφού τελείωνε η συγκεκριμένη δουλειά, έλιωνε την κέρινη πλάκα, για να είναι έτοιμη για νέο γράψιμο. Έχουν βρεθεί από αρχαιολογικές ανασκαφές στη Βαβυλώνα τέτοιες σημειώσεις για ψώνια επάνω σε κέρινες πλάκες.

#### (β) ΜΑΛΑΚΟΣ ΠΗΛΟΣ

Ο πηλός ήταν βρεγμένος και όχι ψημένος και του έδιναν το ανάλογο σχήμα για να μπορούν να γράφουν. Επάνω σε τέτοια πήλινα πλακίδια έχουν βρεθεί γραμμένα πάρα πολλά εδάφια της Αγίας Γραφής, πιθανό να ήταν διακοσμητικά τοίχου, όπως γίνεται και σήμερα.

#### (γ) ΠΕΤΡΙΝΕΣ ΓΡΑΦΕΣ

Ήταν ένας πολύ συνηθισμένος τρόπος γραφής, καθώς ο **γράφιμο** και η **ζωγραφική** επάνω σε πέτρες γινόταν με σταθερό τρόπο και υπήρχε η ευχέρεια να διαλέγουν την κατάλληλη πέτρα (πλακέ, κλπ) ή γενικά πέτρινες επιφάνειες.

#### (δ) ΠΑΠΥΡΟΣ και ΠΕΡΓΑΜΗΝΗ

Για τα 2 αυτά υλικά γραφής, αναφέρονται επαρκή στοιχεία στον «πίνακα» της προηγούμενης σελίδας, ο οποίος περιλαμβάνει αριθμητικά στοιχεία για τα υπάρχοντα χειρόγραφα με μικρά και κεφαλαία γράμματα σε πάπυρους και περγαμνές. Η διαφορά μεταξύ των 2 αυτών υλικών είναι ότι πάπυρος είχε σχήμα κυλίνδρου ("παπύρινος κύλινδρος") και η

περγαμηνή είχε σχήμα κώδικα-βιβλίου ("περγαμηνός κώδικας")

#### (ε) ΧΑΡΤΙ ΒΑΜΒΥΚΙΝΟ

Η χρήση του χαρτιού άρχισε να γενικεύεται τον 16ο αιώνα, καθόσον ένα αιώνα πριν είχε ανακαλυφθεί η **τυπογραφία**, η οποία συνετέλεσε στη διατήρηση των αρχαίων κειμένων. Το χαρτί είδε ήδη αρχίσει να χρησιμοποιείται από τον 11ο μ.Χ. αιώνα, ήταν χαρτί ανατολικού τύπου και το ονόμαζαν "**βαμβύκινο**" ή "**βομβύκινο**". Το 13ο αιώνα άρχισε να χρησιμοποιείται χαρτί δυτικού τύπου, που ήταν από υλικό πιο ανθεκτικό και σε κόστος ήταν πιο φθινό.

❖ **ΤΡΟΠΟΣ ΓΡΑΦΗΣ:** Όπως το χρησιμοποιούμενο υλικό γραφής πέρασε από πολλά στάδια, το ίδιο συνέβη και με τον τρόπο γραφής, όπου έχουμε διάφορα είδη μέσα στην πάροδο των αιώνων, όπως σημεία, εικόνες, σφηνοειδής και αλφαβητική γραφή:

#### (α) ΣΗΜΕΙΑ και ΕΙΚΟΝΕΣ

Το αρχικό στάδιο της γραφής δεν ήταν αρχικά με **γράμματα**, αλλά ζωγράφιζαν ή χάραζαν επάνω σε πλάκες από πηλό **σημεία ή εικόνες**. Αυτό το είδος της γραφής βρέθηκε σε κατώτερα στρώματα των προϊστορικών πόλεων της Βαβυλώνας.

#### (β) ΣΦΗΝΟΕΙΔΗΣ ΓΡΑΦΗ

Η γραφή αυτή εμφανίζεται πιο αργότερα και στο είδος της γραφής αυτής ένα σημείο μπορεί να αντιπροσωπεύει μια ολόκληρη λέξη ή ένα συνδυασμό λέξεων. Με την πάροδο του χρόνου τα σημάδια αυτά αντιπροσώπευαν συλλαβές λέξεων.

#### (γ) ΑΛΦΑΒΗΤΙΚΗ ΓΡΑΦΗ

Η γραφή αυτή απετέλεσε νεότερη εξέλιξη και ήταν πιο απλούστερη από τις 2 προηγούμενες, γιατί με 26 διαφορετικά σημάδια μπορούσε κάποιος να εκφράσει όλες τις λέξεις, που για τη σφηνοειδή γραφή χρειαζόταν περισσότερα από 500 σημάδια.

Ο σερ **Flinders Petrie** σε ένα Σημιτικό ναό στο Σέραβιτ (περιοχή Σινά), βρήκε το 1905 μαζί με Αιγυπτιακές ιερογλυφικές επιγραφές και μία επιγραφή με **ΑΛΦΑΒΗΤΙΚΗ ΓΡΑΦΗ** και είναι το αρχαιότερο γνωστό αλφαβητικό γραπτό που υπάρχει, γραμμένο περίπου το 1800 π.Χ.. Το σημαντικό είναι ότι βρέθηκε στη χώρα, όπου έζησε ο Μωυσής για 40 χρόνια μετά τη φυγή του από την Αίγυπτο και 400 χρόνια πριν γεννηθεί ο Μωυσής. Πριν μερικές δεκαετίες πολλοί διανοούμενοι και ορθολογιστές πίστευαν και το διακήρυτταν ότι η **Πεντάτευχος ήταν αδύνατον να έχει**

**γραφτεί από το Μωυσή το 1500 π.Χ. περίπου, γιατί τότε δεν ήταν γνωστή η γραφή.** Αυτό το συμπέρασμα φάνηκε σαν πρώτη άποψη ότι ήταν σωστό, αλλά δεν κράτησε για πολύ ο "θρίαμβός" τους, γιατί οι αρχαιολογικές ανασκαφές αποκάλυψαν ότι η γραφή ήταν γνωστή, πολύ πριν την εποχή που έζησε ο Μωυσής, ήταν γνωστή 3000 χρόνια π.Χ. περίπου.

Σε ανασκαφές που έγιναν το **1929** στην Ουρ των Χαλδαίων από τον δρ. **C.L.Wooley** στο γεωλογικό στρώμα της εποχής του βασιλιά Χαμουραμί, που ήταν σύγχρονος του Αβραάμ (δηλαδή 500 χρόνια πριν το Μωυσή), βρέθηκαν στην Ουρ, στην Νιππούρ, στην Λαγείς και σε άλλα μέρη βιβλιοθήκες με γραμμένα, επάνω σε πήλινες ψημένες πινακίδες, λεξικά, εγκυκλοπαίδειες, γραμματική, μαθηματικά με ασκήσεις εξαγωγής κυβικής ρίζας, επίσημα χρονικά βιβλία, αστρονομικά, πολιτικά και θρησκευτικά θέματα («**UR OF THE CHALDEE**» του δρ Wooley). Πάλι το ίδιο έτος (1929) ο **Garstang** στην περιοχή Γεζέρ της Παλαιστίνης βρήκε το χέρι μιας στήνας (περιόδου 2000-1600 π.Χ.), που έφερε γράμματα Σιναιτικής γραφής. Παρόμοια γραπτά αλφαβητικής γραφής βρέθηκαν στις περιοχές Βαιθσεμές, Λαχείς, Ρας Σαμρά, κλπ..

Από τις παραπάνω ανακαλύψεις, που αναφέρθηκαν ενδεικτικά και από πληθώρα άλλων ανακαλύψεων, που είναι αδύνατον να αναφερθούν εδώ λεπτομερειακά, δείχνουν ότι πολλές εκατοντάδες χρόνια πριν το Μωυσή, **η γραφή ήταν γνωστή σε Παλαιστίνη, Φοινίκη, Σινά και Συρία.** Κατά συνέπεια δεν υπάρχουν στοιχεία και αποδείξεις (ή έστω ενδείξεις) που να μας οδηγούν στο συμπέρασμα ότι τα πρώτα βιβλία της αγίας Γραφής ήταν αδύνατον να γραφτούν από τους πιστούς των εποχών εκείνων, αλλά το αντίθετο, η Πεντάτευχος που γράφτηκε από το Μωυσή είναι μια ισχυρή απόδειξη ότι η γραφή ήταν ήδη γνωστή.

Οι **Δέκα Εντολές** γράφτηκαν επάνω σε λίθινες πλάκες, ενώ το **υπόλοιπο μέρος του νόμου του Θεού** γράφτηκαν «*εν βιβλίο*» (βλ. Έξοδος ΙΖ:14, ΛΔ:27, ΛΒ:15-16). Οι Εβραίοι λοιπόν συνήθιζαν από την αρχή να χρησιμοποιούν σαν γραφική ύλη τον ΠΑΠΥΡΟ και την ΠΕΡΓΑΜΗΝΗ, όπου έκαναν αντιγραφές των ιερών κειμένων τους, για να τα προφυλάσσουν, καθόσον με την πάροδο του χρόνου (όπως ήταν φυσικό) τα παλαιά χειρόγραφα φθείρονταν ή καταστρέφονταν. Ο Θεός ότι κάνει, το κάνει τέλειο, δεν θα έδινε το νόμο Του, σε ανθρώπους που δεν θα μπορούσαν να τον καταλάβουν και να μην μπορούσαν να τον μεταδώσουν.

#### **4. ΚΩΔΙΚΕΣ & ΧΕΙΡΟΓΡΑΦΑ ΤΗΣ ΓΡΑΦΗΣ**

Παρακάτω αναφέρουμε τους βασικότερους κώδικες και τα κυριό-

τερα χειρόγραφα των κειμένων της Καινής Διαθήκης που υπάρχουν, καθώς και μερικές ιδιωτικές συλλογές χειρογράφων:

- (1) **ΒΑΤΙΚΑΝΟΣ ΚΩΔΙΚΑΣ (B):** Βρίσκεται στο Μουσείο του Βατικανού (γι' αυτό και λέγεται Βατικανός), γράφτηκε το έτος **350 μ.Χ.** και περιέχει από τον Ματθαίο μέχρι την Εβραϊούς Θ:14. Είναι από δέρμα αντιλόπτης.
- (2) **ΣΙΝΑΪΤΙΚΟΣ ΚΩΔΙΚΑΣ (S):** Γράφτηκε το **375 μ.Χ.** και βρέθηκε στη Μονή της Αγίας Αικατερίνης στο Σινά από τον Γερμανό πρεσβευτή στη Ρωσία **K.Von Tischendorf** το 1845 και βρίσκεται σήμερα στο Βρετανικό Μουσείο. Περιέχει 199 φύλλα από την Παλαιά Διαθήκη και 148 φύλλα από την Καινή Διαθήκη (ολόκληρη), καθώς επίσης την "Επιστολή του Βαρνάβα" και του "Ποιμένα του Ερμά", που έχουν χαρακτηριστεί ως απόκρυφα.
- (3) **ΑΛΕΞΑΝΔΡΙΝΟΣ ΚΩΔΙΚΑΣ (A):** Γράφτηκε το **425 μ.Χ.** και βρίσκεται από το **1628** στο Βρετανικό Μουσείο, όταν ο πατριάρχης Κωνσταντινούπολης Κύριλλος Λούκαρις τον έδωσε στον Κάρολο Α' της Αγγλίας. Λείπει το περισσότερο από το κατά Ματθαίον ευαγγέλιο, το κεφ. Β' του κατά Ιωάννη και οι 2 επιστολές προς Κορινθίους.
- (4) **ΠΑΛΙΜΨΙΣΤΟΣ του ΕΦΡΑΪΜ (C):** «Παλίμψιστος» είναι σύνθετη λέξη «Πάλιν + Ψάω» (Ψάω=Ξύνω). Γράφτηκε το **450 μ.Χ.** και λείπουν οι επιστολές Β' Θεσσαλονικείς και Β' Τιμόθεου. Ο Εφραΐμ, που ήταν καλόγερος του 12ου αιώνα, πήρε μια ήδη γραμμένη περγαμνή, έξυσε το παλιό κείμενο και έγραφε επάνω δικές του ομιλίες, αλλά με τα σύγχρονα επιστημονικά μέσα ήρθε στο φως το παλιό κείμενο, που είχε σβηστεί (ξυστεί).
- (5) **ΚΩΔΙΚΑΣ του ΜΠΕΖΑ (D):** Γράφτηκε τον 6ο αιώνα (475 -550 μ.Χ. περίπου), βρέθηκε στη Μονή Αγίου Ειρηναίου στη Λυών της Γαλλίας το 1562 από τον μεταρρυθμιστή κήρυκα Μπέζα, είναι γραμμένος σε 3 γλώσσες, Ελληνική, Λατινική και Συριακή και βρίσκεται στο Καίμπριτζ.
- (6) **ΓΟΥΑΣΙΓΚΤΩΝΙΑΝ (W):** Γράφτηκε τον 5ο μ.Χ.αιώνα, βρέθηκε το 906 μ.Χ. στην Ουάσιγκτον (γι' αυτό και ονομάστηκε έτσι) και περιέχει τα 4 ευαγγέλια.
- (7) **ΚΛΑΡΟΜΟΝΤΑΝΟΣ (D2):** Γράφτηκε τον 7ο μ.Χ.αιώνα, βρέθηκε στο Κλαίρμό της Γαλλίας και περιέχει τις επιστολές του απόστολου Παύλου.

## ΙΔΙΩΤΙΚΕΣ ΣΥΛΛΟΓΕΣ

Οι πιο γνωστές και αξιόλογες ιδιωτικές συλλογές παπύρων είναι των **Chester Beatty, Bodmer** και **John Rylands**, από τις οποίες οι 2 πρώτες είναι αρχαιότερες από τους 7 παραπάνω κώδικες. Το κείμενο UBS της Καινής Διαθήκης (για το οποίο θα αναφερθούμε στη συνέχεια) έχει το πλεονέκτημα έναντι των άλλων κειμένων ότι έχει γραφτεί σύμφωνα με τα στοιχεία των παπύρων αυτών. Η 3η συλλογή του John Rylands (P52) είναι το αρχαιότερο χειρόγραφο της Καινής Διαθήκης (125 μ.Χ.) και σήμερα βρίσκεται στο Μάντσεστερ της Αγγλίας. Πιο αναλυτικά:

### (α) Συλλογή **CHESTER BEATTY Papyri**

*βρίσκεται στο Δουβλίνο και μέρος στο Μίτσιγκαν*

- P45** /3ος αιώνας: Περιλαμβάνει τα **4** ευαγγέλια, **13** φύλλα από τις Πράξεις, **2** σελίδες από Ματθαίο, **6** σελίδες από Μάρκο, **7** σελίδες από Λουκά και μικρά κομμάτια από τη Β' επιστολή του Ιωάννη.
- P46** /2ος- 3ος αιώνας: Περιλαμβάνει τις επιστολές του Παύλου και είναι ο αρχαιότερος πάπυρος σε σχήμα βιβλίου, το οποίο αποτελείται από 86 φύλλα.
- P47** /3ος αιώνας: Περιλαμβάνει το 1/3 του βιβλίου της Αποκάλυψης.

### (β) Συλλογή **BODMER Papyrus II**

*βρίσκεται στη Γενεύη*

- P66** /2ος- 3ος αιώνας: Περιλαμβάνει όλο σχεδόν τον Ιωάννη.
- P72** /3ος- 4ος αιώνας: Επιστολές Ιούδα και Α' - Β' Πέτρου.
- P74** /7ος αιώνας: Περιλαμβάνει όλο σχεδόν το βιβλίο των Πράξεων των Αποστόλων και αποσπάσματα από τις 7 επιστολές (Πέτρου, Ιωάννη, Ιακώβου και Ιούδα).
- P75** /3ος αιώνας: Σχεδόν ολόκληρα τα ευαγγέλια Ιωάννη και Λουκά.

### (γ) Συλλογή **JOHN RYLANDS' Papyrus (P52)**

*βρίσκεται στο Μάντσεστερ της Αγγλίας*

Είναι το αρχαιότερο χειρόγραφο παπύρου και περιέχει 2 αποσπάσματα από το ευαγγέλιο του Ιωάννη, κεφ. ΙΗ:31-33, 37-38, διαστάσεων 7x10 cm. Το κομμάτι αυτό, φανερώνει ότι το ευαγγέλιο του Ιωάννη κυκλοφορούσε και το χρησιμοποιούσαν στην Αίγυπτο και αλλού.

♦ Στους παραπάνω προαναφερθέντες **7 κώδικες** και στις **3 ιδιωτικές συλλογές**, κάνοντας ΚΡΙΤΙΚΗ ΤΩΝ ΚΕΙΜΕΝΩΝ, εργάστηκαν οι παρακάτω αναφερόμενοι:

ΚΩΔΙΚΕΣ και ΣΥΛΛΟΓΕΣ ΚΕΙΜΕΝΩΝ ΤΗΣ ΑΓΙΑΣ ΓΡΑΦΗΣ αξία κωδικών - συλλογών κατά χρονολογική σειρά				
A/A	ΚΩΔΙΚΕΣ -ΣΥΛΛΟΓΕΣ	ΕΤΟΣ	ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ	ΠΟΥ ΒΡΙΣΚΟΝΤΑΙ (παρατηρήσεις)
01.	P 52 JOHN RYLANDS	1 <sup>ος</sup> - 2 <sup>ος</sup> αιώνας 125 μ.Χ.	Ευαγγέλιο Ιωάννη, κεφ. ΙΗ/18:31-33 Ευαγγέλιο Ιωάννη, κεφ. ΙΗ/18:37-38 (πάπυρος)	MANCHESTER -ΑΓΓΛΙΑ (αρχαιότερο χειρόγραφο)
02.	Συλλογή CHESTER BEATTY	2 <sup>ος</sup> - 3 <sup>ος</sup> αιώνας	P 45 - 4 Ευαγγέλια & αποσπάσματα από Κ.Δ. (3 <sup>ος</sup> αιώνας) P 46 - Επιστολές Παύλου (2 <sup>ος</sup> -3 <sup>ος</sup> αιώνας) P 47 - Περιέχει το 1/3 της Αποκάλυψης (3 <sup>ος</sup> αιώνας)	Οι συλλογές (πάπυροι) CHESTRE BEATTY και BODMER είναι αρχαιότερες από τους παρακάτω αναφερόμενους επτά κώδικες (περγαμηνές)
03.	Συλλογή BODMER	2 <sup>ος</sup> - 7 <sup>ος</sup> αιώνας	P 66 - Ευαγγέλιο Ιωάννη (2 <sup>ος</sup> - 3 <sup>ος</sup> αιώνας) P 72 & P 75 - Επ. Ιουδα & Α. Β Πέτρου (3 <sup>ος</sup> - 4 <sup>ος</sup> αιώνας) P 74 - Πράξεις και κομμάτια από καθολ.επιστολές (7 <sup>ος</sup> )	
04.	«B» Βατικανός Κώδικας	4 <sup>ος</sup> αιώνας 350 μ.Χ.	Περιέχει σχεδόν όλη την ΚΑΙΝΗ ΔΙΑΘΗΚΗ, από Ευαγγέλιο Ματθαίου μέχρι Εβραίους Θ/9:14	Μουσείο ΒΑΤΙΚΑΝΟΥ (από το 1481 μ.Χ.)
05.	«S» Σιναϊτικός Κώδικας ή Κώδικας του Αλεφ	4 <sup>ος</sup> αιώνας 375 μ.Χ.	(1) 199 φύλλα (με βιβλία της ΠΑΛΑΙΑΣ ΔΙΑΘΗΚΗΣ) (2) 148 φύλλα (με όλη την ΚΑΙΝΗ ΔΙΑΘΗΚΗ) (3) Επιστολή ΒΑΡΝΑΒΑ (4) Ποιμήν του ΕΡΜΑ	1859 - 1933 (Πετρούπολη) 1933 και μετά (Βρετανικό Μουσείο) 43 φύλλα βρίσκονται στη Λειψία
06.	«A» Αλεξανδρινός Κώδικας	5 <sup>ος</sup> αιώνας 425 μ.Χ.	Περιέχει την «ΑΓΙΑ ΓΡΑΦΗ» (πλην το Β' κεφάλαιο του Ιωάννη, των Α' και Β' επιστολών προς Κορινθίους και μεγάλο μέρος από τον Ματθαίο), τις «Επιστολές του Κλήμεντος» και τους «Ψαλμούς του Σολομώντα».	Βρετανικό Μουσείο (από το 1628 μ.Χ.)
07.	«C» Παλιμψιστος του Εφραίμ	5 <sup>ος</sup> αιώνας 450 μ.Χ.	Περιέχει όλη την ΚΑΙΝΗ ΔΙΑΘΗΚΗ (πλην των επιστολών Β' Θεσσαλονικέας και Β' Τιμόθεου)	Παρίσι - Γαλλία
08.	«D» Κώδικας του Μπέτζα	6 <sup>ος</sup> αιώνας 475 - 550 μ.Χ.	Περιέχει τα «4 ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ» και το βιβλίο των «ΠΡΑΞΕΩΝ ΤΩΝ ΑΠΟΣΤΟΛΩΝ»	CAMBRIDGE (Κέμπριτζ)
09.	«W» Γουασιγκώνιαν	5 <sup>ος</sup> - 6 <sup>ος</sup> αιώνας	Περιέχει και τα «4 ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ»	SMITHSONIAN BIBLIOTHÈKE Στην Ουάσιγκτον - ΗΠΑ
10.	«D2» Κλαρομοντάνος	7 <sup>ος</sup> αιώνας	Περιέχει τις «ΕΠΙΣΤΟΛΕΣ» του απόστολου Παύλου	Ανήκει στον Μπέτζα

**1. ΕΡΑΣΜΟΣ (1516 μ.Χ.)** Χρησιμοποίησε 8 χειρόγραφα του 8ου και 9ου αιώνα στην αρχαία Ελληνική, πλην της Αποκάλυψης, την οποία μετέφρασε από τη Λατινική γλώσσα στην Ελληνική. Αυτό ήταν το πρώτο κείμενο που τυπώθηκε με την ανακάλυψη της τυπογραφίας και ονομάστηκε **TEXTUS RECEPTUS** (TR), δηλαδή «**παραδεχγμένο κείμενο**». Αυτό το κείμενο χρησιμοποίησε ο αρχιμανδρίτης **Νεόφυτος Βάμβας** για να μεταφράσει την Καινή Διαθήκη στην απλή καθαρεύουσα, αλλά περιέχει σημαντικά δογματικά λάθη, για τα οποία θα αναφερθούμε αναλυτικά στο 4ο κεφάλαιο. Σήμερα, η Ελλαδική κατεστημένη εκκλησία (Ορθόδοξη) αναγνωρίζει τη μετάφραση του Ν.Βάμβα σαν σωστή και διδάσκεται στη Ριζάριο Εκκλησιαστική Σχολή. Δυστυχώς όμως, μεταξύ των Ορθοδόξων πιστών υπάρχει άγνοια, αμάθεια και μεγάλος φανατισμός και θεωρούν τη μετάφραση αυτή "αιρετική", επειδή εκδίδεται από την Ελληνική Βιβλική Εταιρεία, παρ' όλο που έχει και την έγκριση της Ιεράς Συνόδου της Εκκλησίας της Ελλάδος. Για το θέμα αυτό θα επανέλθουμε όταν θα εξετάζουμε τα ερμηνευτικά λάθη του κειμένου του Ν.Βάμβα.

**2. ΣΤΕΦΑΝΟΥ (1550 μ.Χ.)** Έκανε διορθώσεις στο «παραδεχγμένο κείμενο» (TR) του Έρασμου και χώρισε για πρώτη φορά την Καινή Διαθήκη σε κεφάλαια και εδάφια.

**3. ΜΠΕΖΑΣ:** Είχε τα χειρόγραφα "D" και "D2", τα οποία τύπωσαν οι αδελφοί **Ελιζέβρι** και αυτοί ήσαν που ονόμασαν το κείμενο του Έρασμου «παραδεχγμένο κείμενο» (Textus Receptus).

**4. ΜΠΡΑΪΑΝ ΓΟΥΑΛΤΟΝ, ΤΖΟΝ ΜΙΑ** (χρησιμοποίησε 78 Ελληνικά χειρόγραφα), **ΜΠΕΝΤΛΕΪ** (έδειξε την κατωτερότητα του T.R.), **ΤΖΟΝ ΜΠΕΝΚΕΛ, ΓΟΥΕΣΤΙΝ, ΤΖΟΝ ΓΚΡΑΪΖΜΠΑΧ** (ποιμένας, που ξόδεψε 40 χρόνια για το σκοπό αυτό), **WESTCOTT & HORT** (έχουν κάνει τη 2η καλύτερη εργασία, μετά το κείμενο U.S.B.), **NESTLE** (έχει κάνει το 3ο κατά σειρά καλύτερο κείμενο).

Οι «**United Bible Societies**» (Ενωμένες Βιβλικές Εταιρίες) πήραν τα έργα όλων των παραπάνω και αφού τα επεξεργάστηκαν, εξέδωσαν το ΚΡΙΤΙΚΟ ΚΕΙΜΕΝΟ της Καινής Διαθήκης, γνωστό ως «**κείμενο U.S.B.**» που εμείς έχουμε σήμερα και που θεωρείται το πλέον αξιόπιστο κείμενο από όλα τα άλλα υπάρχοντα. Στις σημειώσεις της κάθε σελίδας, αναφέρονται οι παραλλαγές, οι προσθήκες και γενικά οι διαφοροποιήσεις που τυχόν υπάρχουν στα αρχαία χειρόγραφα, κώδικες και περγαμηνές μεταξύ τους. Σαν 2ο κείμενο σε αξιοπιστία θεωρείται το κείμενο των **Γουέστκοτ και Χορτ** και 3ο κατά σειρά ως αξιόπιστο έρχεται το κείμενο **Νέστλε**.

## 5. ΕΒΡΑΪΚΑ ΚΕΙΜΕΝΑ ΤΗΣ ΒΙΒΛΟΥ

### (1) Κείμενα ΤΑΛΜΟΥΔΙΣΤΩΝ (100-500 μ.Χ.)

«**Ταλμούδ**» είναι η συλλογή Ιουδαϊκών κειμένων, παραδόσεων και ερμηνειών της παλαιάς Διαθήκης, συμπεριλαμβάνοντας και τα τυχόν σχόλια στις ερμηνείες αυτές. Οι ασχολούμενοι με τα κείμενα αυτά ονομάστηκαν «**Ταλμουδιστές**» και βασική τους επιδίωξη ήταν η αντιγραφή και η διατήρηση των ιερών τους κειμένων, αναπτύσσοντας ένα πολύ αυστηρό σύστημα κανόνων, οι οποίοι θα έπρεπε να τηρούνται απαραίτητα κατά την αντιγραφή, γιατί σε αντίθετη περίπτωση το θεωρούσαν άχρηστο και το κατέστρεφαν για να διατηρηθούν τα ιερά κείμενα ανέθευτα και ο Λόγος του Θεού αναλλοίωτος.

**Μερικοί από τους κανόνες αυτούς ήταν οι εξής:** (1) Οι δερμάτινοι κύλινδροι που περιείχαν το Νόμο του Θεού, έπρεπε να είναι μόνο από δέρμα καθαρών ζώων, σύμφωνα με το Λευιτικό ΙΑ' και τα δερμάτινα φύλλα έπρεπε να συρραφούν μεταξύ τους με λουριά επίσης από καθαρά ζώα. (2) Κάθε δερμάτινο φύλλο έπρεπε να έχει τον ίδιο αριθμό στηλών σε ολόκληρο το χειρόγραφο και το μήκος κάθε στήλης έπρεπε να είναι από 48 - 60 σειρές και το πλάτος της κάθε σειράς να περιλαμβάνει 30 γράμματα. (3) Ολόκληρο το χειρόγραφο, πριν την αντιγραφή, έπρεπε να χαρακτηί με γραμμές για να είναι το κείμενο ευθυγραμμισμένο. Αν 3 λέξεις είχαν γραφτεί έξω από τις γραμμές αυτές, όλο το αντίγραφο ήταν άχρηστο. (4) Καμιά λέξη ή γράμμα δεν έπρεπε να αντιγραφεί από μνήμης, γι' αυτό ο αντιγραφείας έπρεπε να χρησιμοποιεί ένα έγκυρο αντίγραφο. (5) Έπρεπε να παρεμβάλλεται ανάμεσα σε 2 γράμματα του κειμένου απόσταση μίας κλωστής ή τρίχας, ανάμεσα σε 2 ενότητες απόσταση 9 συμφώνων και ανάμεσα σε 2 βιβλία του Νόμου απόσταση 3 γραμμών. (6) Ο αντιγραφείας έπρεπε να έχει πλυθεί ολόκληρος πριν την αντιγραφή και να είναι ντυμένος με πλήρη Εβραϊκή ενδυμασία. (7) Η μελάνη έπρεπε να είναι μόνο χρώματος μαύρου και δεν έπρεπε ο αντιγραφείας να αρχίσει να γράφει το όνομα του Θεού με πένα που μόλις την είχε βουτήξει στο μελάνι.

Εφόσον τηρούσαν τους παραπάνω κανόνες, τα αντίγραφα θεωρούνταν γνήσια και αντικαθιστούσαν με αυτά τα παλιά φθαρμένα. Εάν δεν είχαν τηρηθεί οι παραπάνω κανόνες, τα έκαιγαν ή τα έθαβαν. Αυτός είναι και ο λόγος που σώζονται λίγα Εβραϊκά χειρόγραφα της Παλαιάς Διαθήκης και αυτά που σώζονται η αξιοπιστία τους δεν αμφισβητείται.

### (2) ΜΑΖΟΡΙΤΙΚΟ ή ΜΑΣΟΡΙΤΙΚΟ ΚΕΙΜΕΝΟ (500 - 900 μ.Χ.)

«**Μαζορίτης**» σημαίνει «**αυτός που μεταδίδει**» (μασορά= παράδοση). Οι Μαζορίτες ήσαν 2 Εβραϊκές οικογένειες του 9ου μ.Χ. αιώνα, οι

οποίες εργάστηκαν για να φτιάξουν ένα πρότυπο (σταθερό) κείμενο της Παλαιάς Διαθήκης. Πήραν λοιπόν το κείμενο αυτό από την γραπτή παράδοση των "Ταλμουδιστών" και το παρέδωσαν σε μας, αφού το χώρισαν σε κεφάλαια και εδάφια (υπολογίζεται ότι περιέχει 23.100 εδάφια). Μέχρι τον 9ο αιώνα οι Εβραίοι διάβαζαν το κείμενο **χωρίς φωνήεντα** (για παράδειγμα: **MP=ΜΑΡΙΑ**, ή το τετραγράμματο **ΓΧΒΧ=ΓΙΑΧΒΕ**, κλπ) και επειδή σταδιακά χανόταν η προφορά, οι Μαζορίτες έβαλαν και φωνήεντα (η εργασία αυτή κράτησε 5 γενιές). Το κείμενο από το όνομά τους ονομάστηκε **MAZORECT TEXT** (Μ.Τ.). Οι Μαζορίτες για να αποφύγουν σφάλματα αντιγραφής μετρούσαν τα πάντα, όπως χωρία, λέξεις και γράμματα κάθε βιβλίου, ή πόσες φορές υπάρχει σε κάθε βιβλίο κάθε γράμμα της αλφαβήτου, ή ποια λέξη και ποιο γράμμα βρίσκεται στο μέσον κάθε βιβλίου, ή ποιο χωρίο περιέχει όλα τα γράμματα της αλφαβήτου.

### (3) ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ των ΕΒΔΟΜΗΚΟΝΤΑ (Ο')

Η μετάφραση αυτή έγινε το 285 π.Χ. κατά διαταγή του Πτολεμαίου Δ' του Φιλάδελφου, για να κοσμήσει την περίφημη βιβλιοθήκη της Αλεξάνδρειας. Στην αρχή τη χρησιμοποιούσαν και οι Ιουδαίοι, αλλά αργότερα την απέρριψαν, γιατί θεώρησαν ότι είχε πολλά λάθη. Για το κείμενο των Ο' θα ασχοληθούμε στο 3ο κεφάλαιο (βλ. σελίδες 47-48).

### (4) ΕΥΡΗΜΑΤΑ ΝΕΚΡΑΣ ΘΑΛΑΣΣΑΣ - ΠΑΠΥΡΟΙ ΚΟΥΜΡΑΝ

Τα χειρόγραφα αυτά, που ήσαν μέσα σε ένα πλήθος πήλινων αγγείων, τα ανακάλυψε το 1947 ένας Βεδουίνος βοσκός μέσα σε μια σπηλιά, καθώς έβοσκε τα πρόβατά του στην περιοχή Κουμράν, κοντά στη Νεκρά Θάλασσα. Αποτελούνται από την Παλαιά Διαθήκη και μέρος της Καινής Διαθήκης. Από σύγκριση που έγινε σε 2 ανευρεθέντα αντίγραφα του προφήτη Ησαΐα, χρονολογούμενα τον 1ο π.Χ. αιώνα, με το αντίστοιχο Μαζοριτικό κείμενο του 900 μ.Χ. οι μελετητές διαπίστωσαν ότι η ομοιότητα ήταν σε ποσοστό 95%, ενώ οι διαφορές του υπόλοιπου 5% δεν ήσαν σημαντικές, ήσαν αντιγραφικές αβλεψίες ή διαφορές σε ορθογραφία λέξεων.

### (5) ΕΔΑΦΙΑ σε ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΚΕΙΜΕΝΑ

Εδάφια, που περιέχονται στα γραπτά των εκκλησιαστικών πατέρων, επιβεβαιώνουν την αξιοπιστία της Παλαιάς Διαθήκης.

### (6) ΕΔΑΦΙΑ στην ΚΑΙΝΗ ΔΙΑΘΗΚΗ

Σε όλα τα βιβλία της Καινής Διαθήκης βλέπουμε τον Ιησού, τους μαθητές Του και τους λοιπούς θεόπνευστους συγγραφείς να αναφέρονται στα βιβλία της Παλαιάς Διαθήκης. Υπάρχουν περιπτώσεις που αναφέρονται και ονομαστικά στους συγγραφείς της Παλαιάς Διαθήκης, όπως σε

Ησαΐα, Ιερεμία, Ιωήλ, Δαβίδ, κλπ. Επίσης στο Λουκά Δ:26 ο ίδιος ο Ιησούς αναφέρεται ονομαστικά στον Ηλία και τη χήρα Σαρεπτά (Α' Βασιλέων ΙΖ:8), οπότε με την αναφορά του αυτή, καθιστά όλα τα βιβλία των Χρονικών και των Βασιλέων θεόπνευστα.

## 6. ΛΑΘΗ ΑΝΤΙΓΡΑΦΩΝ & ΑΙΤΙΕΣ ΤΩΝ ΛΑΘΩΝ

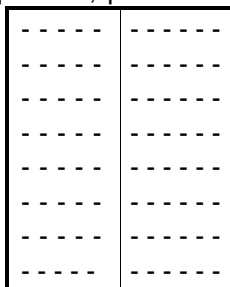
Τα λάθη που γινόντουσαν, κατά την αντιγραφή των χειρογράφων, διακρίνονται σε δύο κατηγορίες: **(1)** Στα «άθελα λάθη», σε αυτά δηλαδή που γινόντουσαν χωρίς να υπάρχει πρόθεση από τον αντιγραφέα. **(2)** Στα «ηθελημένα λάθη», σε αυτά που γινόντουσαν με πρόθεση και γνώση του αντιγραφέα.

### Μέρος 1ο - ΑΘΕΛΑ ΛΑΘΗ

#### **(1) ΟΤΑΝ Ο ΑΝΤΙΓΡΑΦΕΑΣ ΔΕΝ ΔΙΑΒΑΖΕΙ ΣΩΣΤΑ ΤΟ ΠΡΩΤΟΤΥΠΟ**

Αυτό γινόταν για διάφορους λόγους, όπως: **Επειδή** ο αντιγραφέας ήταν σωματικά κουρασμένος, ή **επειδή** είχε κάποια πάθηση στα μάτια του ή **επειδή** δεν γνώριζε την Ελληνική γλώσσα "ζωγράφιζε" τα γράμματα. Για παράδειγμα, υπάρχει Ελληνικό χειρόγραφο του 14ου αιώνα, στο οποίο αναγράφεται η γενεαλογία του Ιησού από το κατά Λουκά ευαγγέλιο (βλ. Γ:23-28), σε τέλεια σύγχυση των ονομάτων, όπου ο Θεός αναφέρεται σαν γιος του Αράμ, ο Φαρές σαν προπάτορας όλου του ανθρωπίνου γένους, κλπ («THE TEXT OF THE NEW TESTAMENT», Bruce M. Metzger - Οξφόρδη 1964). Εδώ φαίνεται ότι ο αντιγραφέας, δεν γνώριζε την Ελληνική γλώσσα, γι' αυτό

ζωγράφιζε τη γενεαλογία, η οποία ήταν κατάχωρημένη στο παλιό χειρόγραφο σε παράλληλες στήλες από 28 σειρές η κάθε μία στήλη και έτσι, αντί να ζωγραφίζει τα γράμματα της κάθε μίας στήλης ξεχωριστά, δηλαδή **κάθετα** (από πάνω προς τα κάτω), αυτός τα ζωγράφιζε **οριζόντια** (από αριστερά προς δεξιά), σαν να ήταν μία συνεχόμενη στήλη, χωρίς διαχωριστικό στο μέσον.



#### **(2) ΛΟΓΩ ΤΗΣ ΟΜΟΙΟΜΟΡΦΙΑΣ ΤΩΝ ΓΡΑΜΜΑΤΩΝ**

Στην περίπτωση αυτή έχουμε ομοιομορφία **γραμμάτων** και **διφθόγγων**, με αποτέλεσμα να υπάρχει σύγχυση. Παρακάτω αναφέρονται περιπτώσεις παραδειγμάτων ομοίων γραμμάτων και ομοίων διφθόγγων:

**ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ ομοίων γραμμάτων** στην Ελληνική έχουμε στις εξής περιπτώσεις: {Α, Λ, Δ} - {Γ, Τ, Ι} - {Σ, Ε}, κλπ. Δηλαδή, το γράμ-

μα "Λ" με μια μικρή γραμούλα στο κάτω μέρος, μετατρέπεται σε "Δ", ή με μια πιο μικρή γραμούλα στο μέσον, μετατρέπεται σε "Α". Το ίδιο συμβαίνει με το "Ο", που μετατρέπεται σε "Θ", το "Ι" που μετατρέπεται σε "Γ" και ούτω καθ' εξής. Αυτές οι γραμούλες είναι αυτό που είχε πει ο Ιησούς: «*Διότι αληθώς σας λέγω, έως αν παρέλθω ο ουρανός και η γη, **ιώτα εν ή μία κεραία** δεν θέλει παρέλθει από του νόμου, εωσού εκπληρωθώσι πάντα*» (Ματθαίος Ε:18, βλ. Λουκάς Ις:17).

**ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ ομοίων διφθόγγων** έχουμε στην **Αποκάλυψη Α:5**, όπου το εδάφιο αυτό λέγει: «*Εις τον αγαπήσαντα ημάς και **ΛΟΥΣΑΝΤΑ** ημάς από των αμαρτιών ημών με το αίμα Αυτού*» (κείμενο μετάφρασης Νεόφυτου Βάμβα). Το αρχαίο κείμενο γράφει "**λουσαντι**", αλλά σε μερικά χειρόγραφα γράφεται "**λύσαντι**", γίνεται δηλαδή σύγχυση εξαιτίας του γράμματος "**υ**" με το δίφθογγο "**ου**", που όταν είναι γραμμένα και τα δύο χειρόγραφα και λίγο καλλιτεχνικά, είναι εύκολο ο αντιγραφέας να κάνει το λάθος και να τα αποδώσει διαφορετικά .

#### **(3) ΣΥΝΤΜΗΣΕΙΣ ΛΕΞΕΩΝ και ΓΡΑΜΜΑΤΩΝ**

Οι συντμήσεις των λέξεων, γινόντουσαν για 2 κυρίως λόγους: **(α)** Για να κερδίσουν **χώρο**, επειδή το κόστος των παπύρων και των περγαμηνών ήταν πολύ μεγάλο και **(β)** για να κερδίσουν **χρόνο**. Για παράδειγμα, αντί να γράψουν ολόκληρες τις λέξεις **ΙΗCOYC** ή **ΘEOC**, έγραφαν τις συντμήσεις **IC** ή **ΘC**.

#### **(4) ΠΑΡΑΛΕΙΠΟΝΤΑΙ ΣΕΙΡΕΣ ΚΕΙΜΕΝΟΥ**

Αυτό συνήθως συμβαίνει, όταν 2 σειρές γραμμάτων βρίσκονται η μία πολύ κοντά στην άλλη και τελειώνουν με την ίδια λέξη. Παράδειγμα για την περίπτωση αυτή, έχουμε το εδάφιο Ιωάννης ΙΖ:15 από τον Βατικανό Κώδικα, όπου λέγει:

«**Ουχ ερωτώ ίνα άρης αυτούς εκ του κόσμου, αλλ' ίνα τηρήσεις αυτούς εκ του πονηρού . . .**»

Το μάτι του αντιγραφέα από την τελευταία λέξη της πρώτης σειράς (**αυτούς**), πέφτει στην τρίτη σειρά, όπου υπάρχει η ίδια λέξη (**αυτούς**), με αποτέλεσμα το εδάφιο αυτό να αποδοθεί λάθος ως εξής: «**Ουχ ερωτώ ίνα άρης αυτούς, ...εκ του πονηρού**» Εδώ έχει παραληφθεί η φράση «**..εκ του κόσμου, αλλ' ίνα τηρήσεις αυτούς...**»

## **(5) ΑΛΛΑΓΗ ΣΕΙΡΑΣ ΤΩΝ ΛΕΞΕΩΝ ή ΓΡΑΜΜΑΤΩΝ**

Τέτοια περίπτωση έχουμε όταν, αντί να αναφέρουμε το σωστό: «*Και ο Ιησούς ΕΠΗΓΕΝ εις Σαμάρεια*», αναφέρουμε το λάθος: «*Και ΕΠΗΓΕΝ ο Ιησούς εις Σαμάρεια*». Βέβαια το νόημα στο παράδειγμα δεν αλλοιώνεται καθόλου, αλλά σε άλλες περιπτώσεις έχουμε τέλεια αλλοίωση ή μεταβολή του νοήματος, όταν για παράδειγμα λέμε "**έλαβον**", αντί της λέξης "**έβαλον**", όπου έχουμε αναγραμματισμό των γραμμάτων "λ" και "β", όπου τίθενται αντίστροφα.

## **(6) ΦΘΟΡΑ ΤΟΥ ΥΛΙΚΟΥ ΓΡΑΦΗΣ: ΠΕΡΓΑΜΗΝΗΣ**

Εφόσον η περγαμινή ήταν σχισμένη, ή ήταν λιωμένη, ή είχε καεί σε διάφορα μέρη, η ανάγνωση του κειμένου ήταν δύσκολη, γι' αυτό και γινότουσαν αρκετά λάθη κατά την αντιγραφή.

## **(7) ΑΛΛΑΓΗ ΓΡΑΦΙΚΟΥ ΧΑΡΑΚΤΗΡΑ**

Υπάρχουν αρχαία χειρόγραφα, όπου το κείμενο είναι γραμμένο από διαφόρους γραφείς ή αντιγραφείς με διαφορετικό γραφικό χαρακτήρα ο καθένας τους και αυτό φαίνεται πολύ καλά στο κείμενο.

## **(8) ΔΕΝ ΞΕΧΩΡΙΖΑΝ ΤΙΣ ΛΕΞΕΙΣ**

Αυτό συνέβαινε, επειδή οι αντιγραφές **γινότουσαν με την ακοή**, δηλαδή ο ένας διάβαζε και οι υπόλοιποι (όσοι ήσαν) αντέγραφαν, με τα παρακάτω 2 βασικά αποτελέσματα:

1. **Να γίνονται ορθογραφικά λάθη**, γιατί αυτός που διάβαζε παρέλειπε να κάνει γραμματική διευκρίνιση για κάποια λέξη. Για παράδειγμα στο Ρωμαίους Ε:1 γράφει: «*Έχωμεν (έχωμεν) ειρήνη προς τον Θεόν*», όπου σε μερικά χειρόγραφα το "**έχομεν**" διατυπώνεται στην ΟΡΙΣΤΙΚΗ έγκλιση και σε άλλα διατυπώνεται στην ΥΠΟΤΑΚΤΙΚΗ έγκλιση ως "**έχωμεν**" (δηλαδή "ας έχωμεν").
2. **Οι λέξεις να μην αντιγράφονται σωστά** και να αλλάζει το νόημά τους. Για παράδειγμα στο εδάφιο Α' Τιμόθεου Γ:16, όπου διάφοροι μεταφραστές τη λέξη "**ΟΜΟΛΟΓΟΥΜΕΝΩΣ**" τη διαχώρισαν και την έγραψαν με δύο λέξεις, δηλαδή: "**ΟΜΟΛΟΓΟΥΜΕΝ ΩΣ**"

## **(9) ΟΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ ΤΟΥ ΠΕΡΙΘΩΡΙΟΥ, ΕΜΠΑΙΝΑΝ ΜΕΣΑ ΣΤΟ ΚΕΙΜΕΝΟ**

Μπορεί κάποιος να είχε στην κατοχή του μία περγαμινή από την οποία να δίδασκε. Όταν ήθελε να κάνει κάποια διευκρίνιση ή σημείωση την έγραφε στο περιθώριο, πλην όμως αργότερα κάποιος αντιγραφέας την έβαζε μέσα στο κείμενο.

## **Μέρος 2ο - ΗΘΕΛΗΜΕΝΑ ΛΑΘΗ**

### **(1) ΓΙΑ ΝΑ ΕΞΟΜΑΛΥΝΟΥΝ ΚΑΘΕ ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ ή ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ ΑΝΩΜΑΛΙΑ (ασάφειες στο κείμενο)**

Τέτοια περίπτωση έχουμε στο εδάφιο **Πράξεις Θ:6**, όπου έχουμε τη συνομιλία του διώκτη Σαούλ με τον Ιησού, στο δρόμο προς τη Δαμασκό: «*Τρέμων τε και θα θαμβών είπε, Κύριε τι με θέλεις ποιήσαι; Και ο Κύριος (είπεν) προς αυτόν...*» Αυτό το εδάφιο αναφέρεται στο κείμενο της Λατινικής Βουλγάτας και δεν υπάρχει σε κανένα αρχαίο Ελληνικό χειρόγραφο. Πιθανόν να προστέθηκε από τον αντιγραφέα για να εναρμονιστεί με τα εδάφια **Πράξεις ΚΒ:10** και **Κς':14-15**, όπου ο Παύλος απολογούμενος ανέφερε πως συνέβηκε το γεγονός της μεταστροφής του προς το Χριστό.

### **(2) ΓΙΑ ΝΑ ΕΞΗΓΗΣΟΥΝ ΔΥΣΚΟΛΑ ΘΕΟΛΟΓΙΚΑ ΣΗΜΕΙΑ**

Για παράδειγμα έχουμε στο εδάφιο **Ιούδας 5**, όπου γράφει: «*..Ότι (ο) Κύριος άπαξ λαόν εκ γης Αιγύπτου σώσας, το δεύτερον τους μη πιστεύσαντας απώλεσεν*». Εδώ, αντί για τη λέξη "**Κύριος**", πρέπει να θεθεί η λέξη "**Ιησούς**", γιατί υποστηρίζεται από τους κώδικες "**Α**", "**Β**" και "**Ρ33**", οι οποίοι σύμφωνα με την επιστήμη της Κριτικής των Κειμένων είναι ισχυροί (αξιόπιστοι) κώδικες. Για το θέμα αυτό, θα αναφερθούμε και στο κεφάλαιο με τα μεταφραστικά λάθη του κειμένου του Ν.Βάμβα

Ο αντιγραφέας, βλέποντας να γράφει ότι ο "**Ιησούς**" έσωσε το λαό από την Αίγυπτο, δεν μπορούσε να το καταλάβει αυτό, γιατί δεν ταίριαζε με τη δογματική του διδασκαλία, η οποία δεν του εξηγούσε ότι ο "Ιησούς" εδώ δεν είναι ο Υιός της Καινής Διαθήκης, **αλλά είναι στην Ελληνική γλώσσα το όνομα του Πατέρα στην Παλαιά Διαθήκη**, το οποίο όνομα στη συνέχεια το κληρονόμησε και ο Υιός Του όταν γεννήθηκε από την παρθένο Μαρία (Εβραίους Α:4, Ιωάννης ΙΖ:11). Με αυτό το όνομα (αλλά στην Εβραϊκή γλώσσα) αποκαλύφθηκε ο Θεός στο Μωυσή στην καιόμενη βάτο: «*Και είπεν ο Θεός προς τον Μωϋσήν, "Εγώ είμαι ο ΩΝ" (=ΕΧΓΙΕ), και είπεν, Ούτω θέλεις ειπέ προς τους υιούς Ισραήλ, "ο ΩΝ (=ΓΙΑΧΒΕ) με απέστειλε προς εσάς"...*» (Εξοδος Γ:13-15). Εδώ το όνομα του Πατέρα αναφέρεται ως «**ΕΓΩ ΕΙΜΑΙ Ο ΩΝ**» και επειδή είναι δύσκολη η έννοιά του στην Ελληνική γλώσσα, θα το αναλύσουμε στην Εβραϊκή.

Ο Θεός είπε στο Μωυσή «**ΕΧΓΙΕ ΑΣΕΡ ΑΧΓΙΕ**», που κατά γράμμα σημαίνει «**Εγώ είμαι αυτός που ΕΙΜΑΙ**». Το «ΕΧΓΙΕ» είναι το 1<sup>ο</sup> πρόσωπο του ρήματος «ΧΑΓΟΥΑ» και σημαίνει «ΕΓΩ ΕΙΜΑΙ». Όταν αργότερα ο Μωυσής πήγε στους Ισραηλίτες, στην Αίγυπτο, τους είπε ότι τον απέστειλε

ο «**ΓΙΑΧΒΕ**» (δεν είπε ο «**ΕΧΓΙΕ**») Χρησιμοποίησε το ίδιο ρήμα (ΧΑΓΟΥΑ) στο 3<sup>ο</sup> ενικό πρόσωπο, αντί για το 1<sup>ο</sup> που είναι ΕΧΓΙΕ. Τους είπε ότι τον απέστειλε «**Αυτός που ΕΙΝΑΙ**» και αυτό είναι το κύριο όνομα με το οποίο ο Θεός αποκαλύπτεται στην Παλαιά Διαθήκη και το οποίο στην Καινή Διαθήκη μεταφράζεται ως ο «**ΩΝ**». Ως γνωστόν το όνομα του Θεού στην Εβραϊκή γλώσσα είναι τετραγράμματο (ΓΧΒΧ), χωρίς φωνήεντα και υποδηλοί ότι υπάρχει και συνέχεια, ότι ακολουθεί κάποια ιδιότητα του Θεού. «**ΓΙΑΧΒΕ**» σημαίνει «**ΑΥΤΟΣ ΠΟΥ ΕΙΝΑΙ**» και το ερώτημα είναι «ο Γιάχβε, τι ΕΙΝΑΙ, για σένα, προσωπικά;»

- Αυτός είναι **ΘΕΡΑΠΕΙΑ** (=Γιάχβε ΡΑΦΑ)
- Αυτός είναι **ΣΗΜΑΙΑ** (μας) (=Γιάχβε ΝΙΣΙ)
- Αυτός είναι **ΣΩΤΗΡΑΣ** (=Γιάχβε ΟΣΗΑ)
- Αυτός είναι **ΕΚΕΙ** (=Γιάχβε ΣΑΜΑ), κλπ..

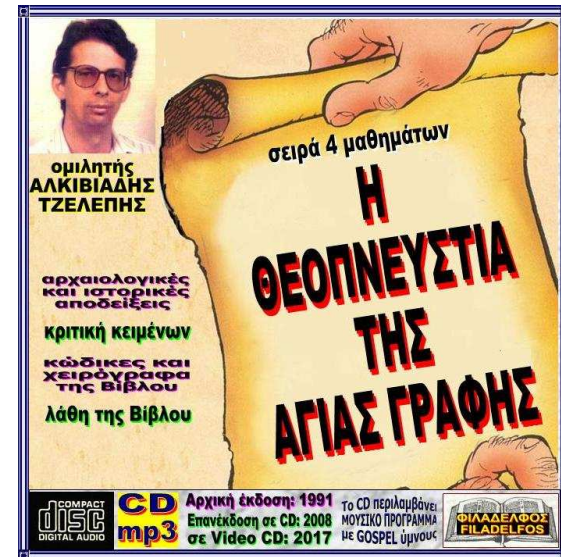
Από τα αναφερόμενα ονόματα του Θεού, το κατ' εξοχήν όνομα με το οποίο φανερώνεται είναι «**Γιάχβε ΟΣΗΑ**», δηλαδή «**Αυτός είναι ΣΩΤΗΡΑΣ**» και το όνομά του ο Πατέρας το έδωσε στον Υιό. Η Ελληνική μετάφραση του **ΓΙΑΧΒΕ ΟΣΗΑ** είναι **ΙΗΣΟΥΣ**, που στην Εβραϊκή γλώσσα προφέρεται «**ΓΕΣΟΥΑ**» (δηλαδή ΓΙΑ+ΟΣΗΑ). Άρα ο άνθρωπος Χριστός **ΙΗΣΟΥΣ** της Καινής Διαθήκης είναι η φανέρωση του **ΓΙΑΧΒΕ ΟΣΗΑ** της Παλαιάς Διαθήκης.

Κατά συνέπεια, έχουμε:

- «**ΓΙΑΧΒΕ ΟΣΗΑ**» στην Παλαιά Διαθήκη (= ΙΗΣΟΥΣ Ελληνικά)
- «**ΙΗΣΟΥΣ**» στην Καινή Διαθήκη (= ΓΙΑΧΒΕ ΟΣΗΑ Εβραϊκά)
- «**ΑΥΤΟΣ ΕΙΝΑΙ ΣΩΤΗΡΑΣ**» (= ΙΗΣΟΥΣ = ΓΙΑΧΒΕ ΟΣΗΑ).

Ο Υιός, το όνομα "ΙΗΣΟΥΣ" το κληρονόμησε από τον Πατέρα και δυστυχώς ο λαός του Θεού δεν έχει συνειδητοποιήσει ότι το όνομα του Πατέρα στα Ελληνικά είναι "ΙΗΣΟΥΣ" και εάν ρωτήσεις τους περισσότερους πιστούς για το όνομά του Θεού, θα σου πουν ότι «**το όνομα του Θεού στην Παλαιά Διαθήκη είναι «ΙΕΧΩΒΑ**» και στην καλύτερη περίπτωση θα πουν ότι είναι «**ΓΙΑΧΒΕ**».

Εδώ στο εδάφιο Ιούδας 5, που εξετάζουμε, ο αντιγραφείας μη γνωρίζοντας ότι το όνομα του Πατέρα στα Ελληνικά είναι "**Ιησούς**", γιατί έτσι μεταφράζεται το "**Γιάχβε Οσήα**", νόμισε ότι μάλλον κάποιο λάθος είχε γίνει στο χειρόγραφο και γι' αυτό αντικατέστησε τη λέξη "**ΙΗΣΟΥΣ**" με τη λέξη "**ΚΥΡΙΟΣ**", ώστε να ταιριάζει με τη δογματική του διδασκαλία.



σειρά 3 μηνυμάτων σε 3 CD, 1 CDmp3, 3 VideoCD  
Youtube: Filadelfos Channel 1



## Κεφάλαιο ΤΡΙΤΟ

### ΜΕΤΑΦΡΑΣΕΙΣ ΤΗΣ ΑΓΙΑΣ ΓΡΑΦΗΣ

#### 1. ΜΕΤΑΦΡΑΣΕΙΣ ΑΠΟ ΤΟΝ 2ο ΑΙΩΝΑ ΚΑΙ ΜΕΤΑ

Η εκκλησία των αποστολικών χρόνων, καθώς άρχισε με δύναμη να εξαπλώνει το Λόγο του Θεού στα γύρω έθνη (Ελλάδα, Ρώμη, κλπ), συνάντησε πρόβλημα επικοινωνίας και διδασκαλίας με λαούς που δεν μιλούσαν την τότε καθομιλουμένη Ελληνική γλώσσα και για να μπορέσει να μεταδώσει το μήνυμα του ευαγγελίου του Ιησού Χριστού στους λαούς αυτούς, άρχισε να μεταφράζει την Καινή Διαθήκη (και σε περιορισμένη έκταση την Παλαιά Διαθήκη) από την Ελληνική γλώσσα στη γλώσσα και στις διαλέκτους των λαών αυτών.

Τα ανευρεθέντα χειρόγραφα με μεταφράσεις έχουν το **θετικό στοιχείο** ότι τα περισσότερα είναι πολύ αρχαία, του 3ου και 4ου αιώνα και το **αρνητικό στοιχείο** ότι από γλώσσα σε γλώσσα διαφέρει το συντακτικό και η γραμματική, με αποτέλεσμα να μην μπορεί να αποδοθεί το ακριβές νόημα του πρωτότυπου κειμένου. Οι σπουδαιότερες σε αξιοπιστία μεταφράσεις είναι:

##### (1) **ΚΟΠΤΙΚΗ ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ (2ος αιώνας)**

Ήταν η δημοτική γλώσσα της Αιγύπτου. Τη μετάφραση αυτή, την ακολούθησαν και άλλες.

##### (2) **ΠΑΛΑΙΑ ΣΥΡΙΑΚΗ (2ος αιώνας)**

Η μετάφραση αυτή έγινε για τους Σύριους χριστιανούς. Δεν έχει διασωθεί ολόκληρο το χειρόγραφο της μετάφρασης αυτής. Η Συριακή είναι διάλεκτος της Αραμαϊκής, μιας επίσημης γλώσσας της Περσικής αυτοκρατορίας, τη μιλούσαν κυρίως στη βόρεια Μεσοποταμία και στα περικόρηνα της αρχαίας Αντιόχειας, όπου πολλοί εθνικοί (ειδωλόλατρεις) πίστευαν στα καλά νέα του ευαγγελίου του Ιησού (Πράξεις ΙΑ:20-21). Άλλωστε στην Αντιόχεια για πρώτη φορά οι πιστοί ονομάστηκαν "χριστιανοί" (Πράξεις ΙΑ:26).

##### (3) **Κείμενο ΔΙΑΤΕΣΣΑΡΩΝ (2ος αιώνας)**

Το 170 μ.χ. ο **Τατιανός**, ένας συγγραφέας που ζούσε στη Συρία (120 - 173 μ.χ.), συνδύασε τα 4 πρωτότυπα ευαγγέλια και εκπόνη-

σε ένα κείμενο στην Ελληνική και Συριακή, που το ονόμασε "**Διατεσσάρων**". Μεταγενέστερα ο Εφραίμ ο Σύρος (310-373 μ.χ.) ένα σχολιολόγιο για το κείμενο Διατεσσάρων, γεγονός που επιβεβαιώνει ότι αφενός μεν οι πιστοί της Συρίας το χρησιμοποιούσαν και αφετέρου ότι τα 4 ευαγγέλια κυκλοφορούσαν ευρέως από τα μισά του 2ου αιώνα. Το σημαντικό είναι ότι ο Τατιανός, όταν συνέταξε το Διατεσσάρων, δεν χρησιμοποίησε κανένα από τα απόκρυφα ευαγγέλια, γεγονός που σημαίνει ότι οι πρώτοι πιστοί δεν τα θεωρούσαν αξιόπιστα ή κανονικά

##### (4) **ΣΥΡΙΑΚΗ ΠΕΣΧΙΤΑ ή ΠΕΣΙΤΑ (4ος αιώνας)**

Έγινε με βάση την «Παλαιά Συριακή». Η λέξη "πεσχίτα" ή "πεσιτό" σημαίνει "απλή" ή "σαφής". Αργότερα έγιναν και άλλες Συριακές μεταφράσεις. Ένα χειρόγραφο της "Πεσίτα" φέρει χρονολογία **459-460 μ.χ.**, γεγονός που το καθιστά ως το αρχαιότερο Βιβλικό χειρόγραφο με συγκεκριμένη χρονολογία. Πιο αργότερα το **508 μ.χ.** έγινε αναθεώρηση της Πεσίτα, την οποία συμπεριλήφθησαν και τα 5 βιβλία που έλειπαν από την αρχική μετάφραση (Β' Πέτρου, Β' και Γ' Ιωάννη, Ιούδα και Αποκάλυψη) και είναι γνωστή ως «**Φιλοξένια Μετάφραση**»

##### (5) **ΠΑΛΑΙΑ Διαθήκη ΛΑΤΙΝΙΚΗ (4ος αιώνας)**

Το κείμενο της μετάφρασης αυτής είναι μετάφραση, όχι του Εβραϊκού πρωτότυπου, αλλά της Ελληνικής μετάφρασης των Εβδομήκοντα (Ο').

##### (6) **ΒΟΥΛΓΑΤΑ ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ (380 - 400 μ.χ.)**

Πρόκειται για αναθεώρηση της "Παλαιάς Λατινικής" από τον **Ιερώνυμο**, ο οποίος μετέφρασε το κείμενο της Παλαιάς Διαθήκης απευθείας από το Εβραϊκό πρωτότυπο, πλην του βιβλίου των Ψαλμών. Η Βουλγάτα επικράτησε στη Δύση για μια χιλιετία περίπου.

##### (7) **Άλλες ΜΕΤΑΦΡΑΣΕΙΣ**

«**Αιθιοπική**» και «**Γοθική**» μετάφραση (4ος αιώνας)  
«**Αρμενική**» μετάφραση (5ος αιώνας)  
«**Αραβική**» και «**Σλαυική**» μετάφραση (9ος αιώνας)

##### (8) **ΠΑΛΑΙΑ ΔΙΑΘΗΚΗ - ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ των Ο' (3ος αιώνας π.χ.)**

Κατά διαταγή του Πτολεμαίου Φιλάδελφου (285 - 247 π.χ.) άρχισε η μετάφραση Ιουδαϊκών κειμένων στα Ελληνικά και είναι η γνωστή «**Μετάφραση των Εβδομήκοντα**». Η συλλογή περιλάμβανε περισσότερα βιβλία από τα γνωστά της Παλαιάς Διαθήκης, καθώς και βιβλία περιείχε μεταφράσεις και άλλων Ιουδαϊκών κειμένων, καθώς και βιβλία

που γράφτηκαν απευθείας στα Ελληνικά. Στη «Μετάφραση των Ο'» κάποια βιβλία είχαν διαφορετική ονομασία, όπως **Α' και Β' Βασιλειών** (αντί Α' και Β' Σαμουήλ), **Γ' και Δ' Βασιλειών** (αντί Α' και Β' Βασιλέων), **Α' και Β' Παραλειπομένων** (αντί Α' και Β' Χρονικών). Της «Μετάφραση των Ο'» έγιναν μετά Χριστό πολλές αναθεωρήσεις, όπως: Ωριγένης (3ος αιώνας), Πάμφιλος Αντιοχείας και Ευσέβιος Καισαρείας (4ος αιώνας), Λουκιανός (3ος αιώνας) Ησύχιος (4ος αιώνας) και ερμηνευτική απόδοση από Ι.Γιαννακόπουλο (1957 μ.Χ.).

Με την επικράτηση των διαφόρων θρησκευτικών συστημάτων και τρόπων λατρείας, που επέβαλαν στη Δύση ο Πάπας και στην Ανατολή οι Βυζαντινοί αυτοκράτορες σε συνεργασία με τους εκάστοτε πατριάρχες, τους οποίους οι ίδιοι διόριζαν, η Αγία Γραφή έπεσε σε αχρησία, καθόσον, κλήρος και λαός, έδιναν μεγάλη σημασία στα διατάγματα και στις αποφάσεις των διαφόρων συνόδων, παρά στην ίδια τη Γραφή.

**Με τη Μεταρρύθμιση**, που άρχισε στη Δύση με το Μαρτίνο Λούθηρο και στη συνέχεια εξαπλώθηκε και στην Ανατολή, το ενδιαφέρον για τη μελέτη της Αγίας Γραφής αναζωπυρώθηκε και σήμερα ολόκληρη η Αγία Γραφή ή μερικά βιβλία της έχουν μεταφραστεί σε χιλιάδες γλώσσες και διαλέκτους. Υπολογίζεται ότι σήμερα τα εννέα δέκατα (9/10) του πληθυσμού της Γης μπορούν να διαβάσουν ή να ακούσουν το Λόγο του Θεού στη γλώσσα που μιλούν. Είναι θαυμαστό το γεγονός ότι η Αγία Γραφή άρχισε να μεταφράζεται σε πολλές γλώσσες, **πριν ακόμα εφευρεθεί η τυπογραφία**, με την εφεύρεση της οποίας ο Λόγος του Θεού τυπώθηκε σε εκατομμύρια αντίτυπα και μεταφράστηκε σε εκατοντάδες γλώσσες.

Αρχές του 21ου αιώνα, οι «**Ηνωμένες Βιβλικές Εταιρίες**» από επίσημα στοιχεία του έτους 2004, έχουν μεταφράσει το γραπτό Λόγο του Θεού σε **2.498** γλώσσες και διαλέκτους, από τις οποίες: **543** ολόκληρη την Αγία Γραφή, **1079** την Καινή Διαθήκη και **876** διάφορα βιβλία και αποσπάσματα από την Αγία Γραφή, με περισσότερα αντίτυπα από το κατά Ιωάννη ευαγγέλιο. Το ίδιο έτος οι Ηνωμένες Βιβλικές Εταιρίες κυκλοφόρησαν σε όλο τον κόσμο **390,60** εκατομμύρια αντίτυπα του Λόγου του Θεού. Αναλυτικά κυκλοφόρησαν **24,9** εκατομ. ολόκληρες Άγιες Γραφές, **12,60** εκατομ. Καινές Διαθήκες και **353,1** εκατομ. διάφορα τεύχη και αποσπάσματα από την Αγία Γραφή (ευαγγέλιο Ιωάννη, Ψαλμοί, Παροιμίες, κλπ). Νεότερα στοιχεία (τέλος της 2<sup>ης</sup> δεκαετίας) αναφέρουν ότι οι μεταφράσεις έχουν αυξηθεί σε **2.538** γλώσσες και διαλέκτους και υπολογίζεται ότι για να καλυφτεί ολόκληρος ο πληθυσμός της γης και όλοι να διαβάζουν το Λόγο του Θεού στη δική τους γλώσσα, πρέπει να μεταφραστεί ακόμα σε 4000

περίπου γλώσσες και διαλέκτους.

## **2. ΕΛΛΗΝΙΚΕΣ ΜΕΤΑΦΡΑΣΕΙΣ και ΕΚΔΟΣΕΙΣ**

Στον Ελληνικό χώρο σήμερα υπάρχουν πολλές μεταφράσεις ολόκληρης της Αγίας Γραφής ή μόνον της Καινής Διαθήκης. Οι σπουδαιότερες είναι οι παρακάτω, η παρουσίαση των οποίων **δεν γίνεται κατά χρονολογική σειρά**, αλλά γίνεται ΚΑΤΑ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ. Αναφέρονται συγκεντρωτικά οι μεταφράσεις ολόκληρης της Αγίας Γραφής, μετά της Παλαιάς Διαθήκης και της Καινής Διαθήκης και τέλος οι λοιπές εκδόσεις. Οι μεταφράσεις αυτές δεν είναι οι μοναδικές που υπάρχουν στον Ελλαδικό χώρο, αλλά είναι οι πιο αξιόλογες και οι πιο γνωστές. Υπάρχουν και άλλες μεταφράσεις **που δεν έχουν συμπεριληφθεί στην παρούσα έκδοση**, καθόσον έγιναν με ιδιωτική πρωτοβουλία και δεν εκδόθηκαν από εκδοτικό οίκο, ώστε να προωθηθούν και να γίνουν γνωστές στο ευρύ κοινό.

### **(01) Η ΑΓΙΑ ΓΡΑΦΗ - Αρχιμανδρίτη ΝΕΟΦΥΤΟΥ ΒΑΜΒΑ**

Εκδόσεις «**ΒΙΒΛΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ**». Η μετάφραση αυτή έγινε τον προηγούμενο αιώνα, το **1850 μ.Χ.** (κατ' άλλους το 1840) και είναι σε γλώσσα **απλή καθαρεύουσα**. Ο Ν.Βάμβας χρησιμοποίησε για την Παλαιά Διαθήκη το Εβραϊκό κείμενο και για την Καινή Διαθήκη το κείμενο του Έρασμου, το Textus Receptus. **Θεωρείται από τις πιο αξιόπιστες μεταφράσεις που υπάρχουν στην Ελλάδα**, παρ' όλο που περιέχει πολύ σοβαρά δογματικά λάθη, που αλλοιώνουν το αρχικό κείμενο και για τα οποία θα αναφερθούμε στο επόμενο κεφάλαιο. Είναι εγκεκριμένη από την Ιερά Σύνοδο της Εκκλησίας της Ελλάδος.

### **(02) Η ΑΓΙΑ ΓΡΑΦΗ - Δημοτική γλώσσα (1989, 1997)**

Εκδόσεις «**ΒΙΒΛΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ**». Τριάντα περίπου χρόνια εργάστηκαν 12 ειδικοί Έλληνες θεολόγοι, καθηγητές πανεπιστημίου για να μεταφράσουν ολόκληρη την Αγία Γραφή από τα πρωτότυπα κείμενα στην **απλή καθομιλουμένη γλώσσα**. Η έκδοση είναι εμπλουτισμένη με επιστημονικές εισαγωγές στα επιμέρους βιβλία, ιστορικούς και χρονολογικούς πίνακες, λεξικό και έγχρωμους χάρτες. Έχει εγκριθεί από την Ιερά Σύνοδο της Εκκλησίας της Ελλάδος. Εκτός από ολόκληρη την Αγία Γραφή, κυκλοφορούν αυτοτελώς η **Παλαιά Διαθήκη** και η **Καινή Διαθήκη** σε διάφορες εκδόσεις (απλές ή πολυτελείς), ή σε διάφορα σχήματα (τσέπης).

### **(03) Η ΑΓΙΑ ΓΡΑΦΗ - Σπύρου ΦΙΛΟΥ (1989, 1995)**

Εκδόσεις «**ΠΕΡΓΑΜΟΣ**». Νεοελληνική μεταφορά της Αγίας Γραφής από το κείμενο της μετάφρασης του αρχιμ. Ν.Βάμβα, η οποία ξεκίνησε το

1989 με την αυτοτελή έκδοση διαφόρων βιβλίων της Παλαιάς Διαθήκης (Πεντάτευχος, Ψαλμοί, κλπ) και ολοκληρώθηκε το 1994, όπου εκδόθηκε ολόκληρη η Αγία Γραφή σε έναν τόμο. Η μετάφραση ανήκει στο **Σπύρο Φίλο**, συγγραφέα και υπεύθυνο των εκδόσεων «ΠΕΡΓΑΜΟΣ». Εκτός από ολόκληρη την Αγία Γραφή, κυκλοφορούν αυτοτελώς η Παλαιά Διαθήκη και η Καινή Διαθήκη σε διάφορες εκδόσεις (απλές ή πολυτελείς), ή σε διάφορα σχήματα (τσέπης).

#### **(04) Η ΑΓΙΑ ΓΡΑΦΗ / Η ΒΙΒΛΟΣ - Ιωάννη Θ. Κολιτσάρα (1981)**

Εκδόσεις «Κ.ΚΟΥΜΟΥΝΔΟΥΡΕΑΣ». Η εικονογράφηση των κειμένων είναι του οίκου FRATELLI FABBRI EDITORI. Η ερμηνευτική απόδοση του κειμένου της Αγίας Γραφής έγινε από τον θεολόγο **Ιωάννη Θ. Κολιτσάρα**, υπό την αιγίδα της αδελφότητας θεολόγων «**Η ΖΩΗ**» και την έγκριση της Ιεράς Συνόδου της Εκκλησίας της Ελλάδος. Το έργο αυτό αποτελείται από **8** πολυτελείς τόμους (*7 με ερμηνεία των βιβλίων της Βίβλου και 1 αυτοτελής τόμος με το αρχαίο κείμενο της Παλαιάς Διαθήκης των Εβδομήκοντα και της Καινής Διαθήκης με το «Παραδεδωμένο Κείμενο -TR» του Έρασμου*). Σαν **μεταφραστικό έργο**, δεν θεωρείται έργο αξιώσεων, καθόσον είναι **ερμηνευτικό** και η αξία του περισσότερο έγκειται στην πολυτελή έκδοσή του με τους πολλούς πίνακες ζωγραφικής, που απεικονίζουν διάφορα Βιβλικά θέματα.

#### **(05) Η ΑΓΙΑ ΓΡΑΦΗ: «ΤΟ ΕΜΦΑΤΙΚΟ ΤΡΙΓΩΣΣΟ» (2012)**

Έκδοση «ΠΕΡΓΑΜΟΣ» (υπεύθυνος: Σπύρος Φίλος), με τη συνδρομή του Κέντρου Πατερικών και Βιβλικών Μελετών «**Η ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΗ ΠΙΣΤΗ**» (υπεύθυνος: Χρήστος Χαλκιάς). Πρόκειται για μια παράλληλη παρουσίαση **3** κειμένων της Αγίας Γραφής σε μια υπέρ πολυτελή έκδοση, 1700 σελίδων: **(α) Η ΠΑΛΑΙΑ ΔΙΑΘΗΚΗ** περιλαμβάνει μετάφραση των Εβδομήκοντα - Μασσοριτικό κείμενο, μετάφραση Ν.Βάμβα, και μετάφραση Σπύρου Φίλου. **(β) Η ΚΑΙΝΗ ΔΙΑΘΗΚΗ** περιλαμβάνει αρχαίο Ελληνικό κείμενο, μετάφραση Ν.Βάμβα και μετάφραση Σπύρου Φίλου.

#### **(06) Η ΑΓΙΑ ΓΡΑΦΗ (1960)**

Εκδόσεις «Π & Σ. ΔΗΜΗΤΡΑΚΟΥ». Η εικονογράφηση των κειμένων ανήκει στον **GUSTAVE DORE**. Η επιμέλεια των κειμένων έγιναν από τους καθηγητές θεολογίας **Αθανάσιο Π. Χαστούπη** (Παλαιάς Διαθήκη) και **Νικόλαο Λούβαρι** (Καινή Διαθήκη). Η μετάφραση αυτή βασίστηκε σε μια προγενέστερη μετάφραση του 1955 από τους Χαστούπη, Καψή και Δημητρόπουλου. Το έργο κυκλοφορεί σε 3 τόμους.

#### **(07) ΒΙΒΛΟΣ: ΤΟ ΒΙΒΛΙΟ ΤΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ (1997)**

Εκδόσεις «ΧΡΥΣΗ ΠΕΝΝΑ». Πρόκειται για μία εξαιρετική **λογοτεχνική απόδοση** ολόκληρης της Αγία Γραφής στην πρωτότυπη ΑΓΓΛΙΚΗ γλώσσα από τον **Jr Walter Wngerin** (1966) και στην ΕΛΛΗΝΙΚΗ γλώσσα από την αρχαιολόγο **Λίτσα Ι.Χατζηφώτη**. Οι 3 πρώτες Ελληνικές εκδόσεις ήταν τρίτομες (1997, 1998, 2002) και η 4η έκδοση επίτομη, 816 σελίδων (2003). Είναι μια επιμελημένη εικονογραφημένη έκδοση, η οποία φέρει το χαιρετισμό του Οικουμενικού Πατριάρχη Βαρθολομαίου και του τότε Αρχιεπισκόπου Αθηνών και πάσης Ελλάδος Σεραφείμ.

#### **(08) Η ΑΓΙΑ ΓΡΑΦΗ - Μετάφραση «Νέου Κόσμου» (Μτι)**

Η μετάφραση αυτή είναι της **Βιβλικής & Φυλλαδικής Εταιρίας «ΣΚΟΠΙΑ»** των αυτοαποκαλούμενων "**Μαρτύρων του Ιεχωβά**". Σαν βάση της μετάφρασης της Παλαιάς Διαθήκης χρησιμοποιήθηκε το κείμενο του Ρ.Κίτελ **Biblia Hebraica** (1951-1955) και σαν βάση για τη μετάφραση της Καινής Διαθήκης χρησιμοποιήθηκε κυρίως το Ελληνικό κείμενο του 198, σε επεξεργασία **Westcott & Hort**. Δεν είναι έργο αξιώσεων, καθόσον η μετάφραση έχει γίνει για να ταυτίζεται με τη δογματική διδασκαλία της οργάνωσης των "Μαρτύρων του Ιεχωβά", σημειωτέον ότι στη μετάφραση της Παλαιάς Διαθήκης, αντί των Ελληνικών όρων "Θεός" και "Κύριος", ή του Εβραϊκού "Γιαχβέ", χρησιμοποιούν την ανύπαρκτη μέσα στη Βίβλο ονομασία "Ιεχωβά". **Οι ονομασίες ΓΙΑΧΒΕ και ΙΕΧΩΒΑ, δεν είναι το ίδιο, όπως πολλοί λανθασμένα πιστεύουν.** Για λεπτομέρειες στο θέμα αυτό, ο ενδιαφερόμενος μπορεί να διαβάσει το βιβλίο των εκδόσεών μας «**ΤΟ ΣΚΙΣΙΜΟ ΤΟΥ ΚΑΤΑΠΕΤΑΣΜΑΤΟΣ & Η ΚΑΤΑΡΓΗΣΗ ΤΗΣ ΙΕΡΟΣΥΝΗΣ**» (κωδ.19).

#### **(09) SEPTUAGINTA: Η ΠΑΛΑΙΑ ΔΙΑΘΗΚΗ κατά τους Ο'**

Εκδόσεις «**ΒΙΒΛΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ**». Περιλαμβάνει το Ελληνικό κείμενο των Εβδομήκοντα σε έναν σκληρόδετο τόμο, μικρού σχήματος. Αρχικά εκδόθηκε από την Βιβλική Εταιρία Βυρτεμβέργης (1935) σε 2 τόμους σε επισημονική επιμέλεια από τον διακεκριμένο καθηγητή Alfred Rahlfs.

#### **(10) Η ΠΑΛΑΙΑ ΔΙΑΘΗΚΗ - κείμενο των ΕΒΔΟΜΗΚΟΝΤΑ (Ο')**

Έκδοση της **Αδελφότητας Θεολόγων «Η ΖΩΗ»**.

Περιλαμβάνει το κείμενο των Εβδομήκοντα. Η Α' έκδοση έγινε το 1928 και η Ζ' το 1973. Ο Πρόλογος της Β' έκδοσης έχει γίνει από τον καθηγητή της Θεολογικής Σχολής του πανεπιστημίου Αθηνών Π.Ι.Μπρατσιώτη. Έχει εγκριθεί από τη Δ.Ιερά Σύνοδο της Εκκλησίας της Ελλάδος. Για το πως προέκυψε το κείμενο της «Μετάφραση των Ο'», έχουμε αναφερθεί στη σελίδα 44.

### **(11) ΤΗΣ ΠΑΛΑΙΑΣ ΔΙΑΘΗΚΗΣ ΑΠΑΝΤΑ - Ν.Π.ΟΛΥΜΠΙΟΥ (2003)**

Εκδόσεις «ΚΕΔΡΟΣ». Η μετάφραση έγινε από τον **Νικόλαο Π. Ολύμπιο**, καθηγητή της Παλαιάς Διαθήκης και της Βιβλικής Αρχαιολογίας της Θεολογικής Σχολής του πανεπιστημίου Αθηνών. Προς τούτο, χρησιμοποίησε την 3η έκδοση της μετάφρασης εκ του Εβραϊκού πρωτοτύπου κείμενου της Παλαιάς Διαθήκης (Κανταβριγία 1849). Το πρωτότυπο της μετάφρασης αυτής είχε εκδοθεί το 1840. Επίτομη έκδοση, 1000 σελίδων.

### **(12) Η ΚΑΙΝΗ ΔΙΑΘΗΚΗ - Μετάφραση «4» καθηγητών (1967)**

Εκδόσεις «ΒΙΒΛΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ» - Δημοτική γλώσσα

Η μετάφραση αυτή έγινε από τον καθηγητή της Θεολογικής Σχολής του πανεπιστημίου Αθηνών **Βασίλειο Βέλλα**, με τη συμμετοχή και των επίσης καθηγητών πανεπιστημίου αρχιμ. Ευάγγελου Αντωνιάδου, Αμίλκα Αλιβιζάτου και Γερασίμου Κονιδάρη, γι' αυτό και η μετάφραση αυτή είναι γνωστή σαν «**μετάφραση ΒΕΛΛΑ**». Σαν βασικό κείμενο οι μεταφραστές χρησιμοποίησαν το κείμενο TR του Έρασμου, αλλά σε μερικές περιπτώσεις έλαβαν υπόψη και το κριτικό κείμενο της έκδοσης NESTLE. Τα εδάφια που αναφέρει ο Έρασμος, αλλά δεν υπάρχουν όμως στα αρχαία χειρόγραφα, οι μεταφραστές τα έχουν θέσει μέσα σε αγκύλες (π.χ. Ιωάννης Ε:35, Α' Ιωάννου Ε:7, κλπ). Θεωρείται η πιο αξιόπιστη μετάφραση της Καινής Διαθήκης, από όλες όσες κυκλοφορούν σήμερα και εκδόθηκαν σε μεταγενέστερο από αυτή χρόνο. Είναι εγκεκριμένη από την Ιερά Σύνοδο.

### **(13) Η ΚΑΙΝΗ ΔΙΑΘΗΚΗ - Μετάφραση «6» καθηγητών (1985)**

Εκδόσεις «ΒΙΒΛΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ». Μεταφράστηκε από τους καθηγητές των πανεπιστημίων Αθηνών και Θεσσαλονίκης κ.κ. Σάββα Αγουριδή, Π.Βασιλειάδη, Ι.Γαλάνη, Γ.Γαλίτη, Ι.Καραβιδόπουλος και Β.Στογιάννο, οι οποίοι χρησιμοποίησαν τα κριτικά κείμενα NESTLE (26η έκδοση) και USB (3η έκδοση). Τα εδάφια που βρίσκονται μέσα σε παρένθεση, δεν υπάρχουν στα κυριότερα αρχαία χειρόγραφα (πχ Πράξεις ΙΕ:34, Ρωμαίους Ιζ:24, κλπ). Είναι εγκεκριμένη από την Ιερά Σύνοδο.

### **(14) Η ΚΑΙΝΗ ΔΙΑΘΗΚΗ - Εκδόσεις «Ο ΛΟΓΟΣ» (1994)**

Μετάφραση της Καινής Διαθήκης στη **νεοελληνική γλώσσα** από τον **Συμεών Ιωαννίδη** υπό την εποπτεία του **Σπύρου Ζωδιάτη**. Η επεξεργασία και ο πρόλογος ανήκει στο **Γεώργιο Α. Χατζηαντωνίου**. Στις πρώτες σελίδες της έκδοσης υπάρχουν συστατικές επιστολές από το Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων, από την Ελληνική Ορθόδοξη Αρχιεπισκοπή Βορείου & Νοτίου Αμερικής και από Ιερές Μητροπόλεις.

### **(15) Η ΚΑΙΝΗ ΔΙΑΘΗΚΗ - Σπύρου ΚΑΡΑΛΗ (1991)**

Εκδόσεις «ΒΙΒΛΟΣ». Το 1991 από τις εκδόσεις «ΒΙΒΛΟΣ» κυκλοφόρησε επίτομη έκδοση της Καινής Διαθήκης με ταυτόχρονη παρουσίαση αρχαίου Ελληνικού κριτικού **κειμένου** και **μετάφρασης** (μεταγλώττισης). Υπεύθυνος των εκδόσεων την εποχή εκείνη ήταν ο **Ανδρέας Παπαδόπουλος**. Στον πρόλογο της 1ης έκδοσης δεν αναγραφόταν ποιος ήταν ο μεταφραστής. Οι εκδόσεις "ΒΙΒΛΟΣ" δεν υπάρχουν πλέον και η 3η έκδοση του 2013 (σελίδες 710) που έγινε από τον μεταφραστή **Σπύρο Καραλή**, δεν περιλαμβάνει το αρχαίο κείμενο, αλλά περιλαμβάνει πλούσιες πληροφορίες, σχόλια και σημειώσεις, που δεν υπήρχαν στην αρχική έκδοση. **Πρόκειται για μια επιμελημένη και εξαιρετική εργασία, με τα λιγότερα μεταφραστικά λάθη απ' όλες τις υπάρχουσες μεταφράσεις**, αποδίδοντας το ακριβές δογματικό νόημα, ακόμα και στις περιπτώσεις που ο Βάμβας αλλοιώνει ριζικά το κείμενο με λάθος μετάφραση, όπως: Ιωάννης Α:1, Πράξεις Ιζ:7, Κολοσσαείς Α:27, Α' Πέτρου Α:20, Αποκάλυψη Α:11, ΙΑ:8, κλπ.. Ο μεταφραστής στα προαναφερόμενα εδάφια κάνει σωστή μετάφραση, πλην όμως σε άλλες περιπτώσεις δεν μπόρεσε να διαφύγει τέτοιου είδους αβλεψίες (βλ. Ιωάννης Α:14, ΙΖ:5-6, Εφεσίους ζ:17).

### **(16) Η ΚΑΙΝΗ ΔΙΑΘΗΚΗ «ΔΙΑΤΕΣΣΑΡΩΝ» (1991)**

Εκδόσεις «ΒΙΒΛΟΣ». Πρόκειται για έκδοση που περιλαμβάνει τη ζωή και τη διδασκαλία του Κυρίου Ιησού Χριστού διαμέσου των 4 ευαγγελίων. Επειδή οι 4 συγγραφείς των ευαγγελίων δεν εξιστορούν πάντοτε τα γεγονότα με απόλυτη χρονολογική σειρά, οι εκδότες στο κείμενο ΔΙΑΤΕΣΣΑΡΩΝ τοποθέτησαν τα γεγονότα σε μια πιθανή χρονολογική σειρά. Το πλήρες περίγραμμα της ζωής του Ιησού Χριστού δίνεται στις πρώτες 12 σελίδες της έκδοσης. Έχοντας τις παράλληλες ευαγγελικές περικοπές, ο κάθε ενδιαφερόμενος μπορεί να συγκρίνει και να μελετά τη ζωή και τη διδασκαλία του Ιησού, χωρίς να ανατρέχει συνεχώς από ευαγγέλιο σε ευαγγέλιο.

### **(17) «ΑΓΩΝΙΣΟΥ ΓΙΑ ΤΟ ΒΡΑΒΕΙΟ» - Η ΚΑΙΝΗ ΔΙΑΘΗΚΗ (2004)**

Εκδόσεις «ΕΛΛΗΝΕΣ ΓΙΑ ΤΟ ΧΡΙΣΤΟ» (Οκλαντ, Καλιφόρνια, ΗΠΑ).

Ειδική **δίγλωσση έκδοση** της Καινής Διαθήκης για τους Ολυμπιακούς Αγώνες της Αθήνας το έτος 2004. Έγινε από τη διακονία «ΕΛΛΗΝΕΣ ΓΙΑ ΤΟ ΧΡΙΣΤΟ» (Οκλαντ, Καλιφόρνια, ΗΠΑ), υπεύθυνος της οποίας είναι ο αιδ.Πέτρος Βουρλιώτης. Περιλαμβάνει το **Ελληνικό κείμενο** σε μετάφραση των εκδόσεων «ΠΕΡΓΑΜΟΣ, 2001» (Σπύρου ΦΙΛΟΥ) και το **Αγγλικό κείμενο** New International Version UK, 1984. Την έκδοση χαιρετίζει σε Ελληνική και Αγγλική γλώσσα η τότε Δήμαρχος Αθηναίων Ντόρα Μπακογιάννη.

**(18) «Ο ΛΟΓΟΣ ΖΩΝΤΑΝΟΣ» - Η ΚΑΙΝΗ ΔΙΑΘΗΚΗ (1981)**

Ερμηνευτική απόδοση της Καινής Διαθήκης σε "κοινή" Ελληνική γλώσσα. Είναι μια έκδοση της "Εταιρίας πνευματικής και Κοινωνικής Ανάπτυξης" υπό την αιγίδα της **Ελληνικής Ιεραποστολικής Ένωσης** (ΕΙΕ), ιδρυτής της οποίας υπήρξε ο ιεραπόστολος Κώστας Μακρής.

**(19) Η ΚΑΙΝΗ ΔΙΑΘΗΚΗ - Ν.ΣΩΤΗΡΟΠΟΥΛΟΥ (2001)**

Έκδοση της Αδελφότητας «Ο ΣΤΑΥΡΟΣ».

Μετάφραση στη δημοτική της Καινής από τον θεολόγο και φιλόλογο Νικόλαο Ι.Σωτηρόπουλο. Επίτομη έκδοση 1136 σελίδων με παράλληλη παρουσίαση αρχαίου κειμένου και μετάφρασης. Περιλαμβάνει χαιρετισμούς από τον Οικουμενικό Πατριάρχη Δημήτριο, από αρχιεπισκόπους και μητροπολίτες, καθώς και από ακαδημαϊκούς συγγραφείς.

**(20) Η ΚΑΙΝΗ ΔΙΑΘΗΚΗ - Α.ΔΕΛΗΚΩΣΤΟΠΟΥΛΟΥ (1995)**

Νεοελληνική απόδοση της Καινής Διαθήκης (πρωτότυπο κείμενο του Οικουμενικού Πατριαρχείου) από τον **Αθανάσιο Δεληκωστόπουλο**, θεολόγο καθηγητή πανεπιστημίου, με την έγκριση της Εκκλησίας της Ελλάδος (Α' έκδοση: 1995 - Ε' έκδοση: 2004)

**(21) Η ΚΑΙΝΗ ΔΙΑΘΗΚΗ (2011)**

Έκδοση «**ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΟΡΘΟΔΟΞΙΑΣ**». Αποτελείται από 2 πολυτελείς σκληρόδετους τόμους, που περιλαμβάνουν το αρχαίο κείμενο κατά την έκδοση του Οικουμενικού Πατριαρχείου Κωνσταντινουπόλεως και το κείμενο της μετάφρασης του Αρχιμανδρίτη Ν.Βάμβα. Ο 1<sup>ος</sup> τόμος, 440 σελίδων, περιλαμβάνει τα 4 Ευαγγέλια και ο 2<sup>ος</sup> τόμος, 530 σελίδων, περιλαμβάνει όλα τα λοιπά βιβλία της Καινής Διαθήκης (Πράξεις Αποστόλων, επιστολές Παύλου, καθολικές επιστολές και Αποκάλυψη). Η έκδοση φέρει χαιρετισμό του αρχιεπισκόπου Αθηνών και πάσης Ελλάδος Ιερώνυμου Β'.

**(22) Ερμηνεία ΚΑΙΝΗΣ ΔΙΑΘΗΚΗΣ - Π.ΤΡΕΜΠΕΛΑ (1951)**

Έκδοση της Αδελφότητας Θεολόγων «Ο ΣΩΤΗΡ».

Είναι εγκεκριμένη από την Ιερά Σύνοδο. Η ερμηνεία έγινε από τον καθηγητή **Παναγιώτη Τρεμπέλα**, πλην όμως δεν θεωρείται **ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ κειμένου**, αλλά καθαρά ως **ΕΡΜΗΝΕΙΑ κειμένου** σε ελεύθερη απόδοση του αρχαίου κειμένου, γι' αυτό και δεν έχει καμιά απολύτως αξία σαν μεταφραστικό έργο, απλά σαν εκδοτικό έργο ήταν ευρέως διαδεδομένο σε μια εποχή που δεν υπήρχαν μεταφράσεις της Καινής Διαθήκης στη δημοτική, καθόσον απαγορευόταν από το ισχύον Σύνταγμα, χωρίς την έγκριση της Εκκλησίας της Ελλάδος.

**(23) «ΤΟ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟ ΣΤΗ ΓΛΩΣΣΑ ΤΟΥ ΛΑΟΥ» (1978)**

Εκδόσεις «**ΜΗΝΥΜΑ**» μετάφραση του κειμένου της Καινής Διαθήκης και σχόλια από τον Νικόλαο Στ. ΨΑΡΟΥΔΑΚΗ, ο οποίος εργάστηκε επί μία διετία (1974 - 1976) για να ολοκληρώσει το έργο αυτό.

**(24) Η ΚΑΙΝΗ ΔΙΑΘΗΚΗ (1<sup>η</sup> έκδοση: 1995, επανέκδοση: 2007, 2016)**

Έκδοση «**ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΗ ΔΙΑΚΟΝΙΑ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ**». Επίτομη έκδοση 695 σελίδων, η οποία περιλαμβάνει μόνο το αρχαίο κείμενο κατά την έκδοση του Οικουμενικού Πατριαρχείου Κωνσταντινουπόλεως. Στην έκδοση του 2016, που έγινε από τον Δημοσιογραφικό Οργανισμό Λαμπράκη, προσφορά για τους αναγνώστες της εφημερίδας «**ΤΟ ΒΗΜΑ**» προστέθηκε ο πρόλογος του επίκουρου καθηγητή θεολογίας του Α.Π.Θ. Μόσχου Γκουτζιούδη.

**(25) ΤΑ 4 ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ (1993)**

Μεταφραστική προσπάθεια από τρεις πνευματικούς ηγέτες της Ελεύθερης Ευαγγελικής Εκκλησίας: Θάνου Καρμπόνη, Σπύρου Πορτινού και Μιλτιάδη Αγγελάτου.

**(26) ΒΙΒΛΟΣ ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΗ Έκδοση «Ι.ΣΙΔΕΡΗ» (1971)**

Η απόδοση του κειμένου έχει γίνει από τους θεολόγους καθηγητές **Β.Μουστάκη** και **Ι.Τιμαγένους** με την έγκριση της Ιεράς Συνόδου. Θεωρείται μία από τις καλύτερες εικονογραφημένες εκδόσεις της ολόκληρης της Αγίας Γραφής, κατάλληλη για παιδιά, ώστε να μπορούν να μάθουν με απλό και κατανοητό τρόπο τις αιώνιες αλήθειες του Λόγου του θεού από τη σχολική τους ηλικία.

**3. ΠΟΛΕΜΙΚΗ ΚΑΤΑ ΤΩΝ ΜΕΤΑΦΡΑΣΕΩΝ**

Στον Ελλαδικό χώρο όσες μεταφράσεις έχουν την έγκριση της Ιεράς Συνόδου της κατεστημένης Ορθόδοξου Εκκλησίας θεωρούνται "**επίσημες**", καθόσον έχουν γίνει σύμφωνα με το άρθρο 3, παρ.3 του ισχύοντος Συντάγματος της Ελλάδας, το οποίο ορίζει: «**Το κείμενο της Αγίας Γραφής τηρείται αναλλοίωτο. Η επίσημη μετάφρασή του σε άλλο γλωσσικό τύπο απαγορεύεται χωρίς την έγκριση της Αυτοκέφαλής Εκκλησίας της Ελλάδας και της μεγάλης του Χριστού Εκκλησίας στην Κωνσταντινούπολη**». Εκτός από τις λεγόμενες "επίσημες" μεταφράσεις, υπάρχουν και οι "**ιδιωτικές**" μεταφράσεις, που δεν έχουν γίνει με τη διαδικασία που προβλέπει το Ελληνικό Σύνταγμα, πλην όμως η αξιοπιστία ορισμένων μεταφράσεων από αυτές δεν στερεί σε τίποτα από τις επίσημες μεταφράσεις και μάλιστα σε πολλές περιπτώσεις υπερτερούν κατά πολύ, καθόσον αποδίδουν πιο

πιστά το πρωτότυπο κείμενο των βιβλίων της Αγίας Γραφής.

Η κατεστημένη εκκλησία πάντα θέλει να κρατά το λαό σε αμάθεια, γι' αυτό σε όλες τις εποχές ήταν αρνητική στη μετάφραση του Λόγου του Θεού σε απλή γλώσσα, ώστε να την καταλαβαίνει ο κάθε άνθρωπος. Το έτος **1901** έχει μείνει στην Ελληνική ιστορία, ως έτος που συγκλονίστηκε η Αθήνα, αλλά και ολόκληρη η Ελλάδα, με τα λεγόμενα «**Ευαγγελικά**» επεισόδια, όταν ο συγγραφέας **Αλέξανδρος Πάλλης** αποδίδει τα Ευαγγέλια στη δημοτική, στην απλή γλώσσα του λαού. Το έργο αυτό εκτυπώθηκε στην Αλεξάνδρεια της Αιγύπτου με έξοδα της **βασιλίσσας Όλγας**. Κυκλοφόρησε τότε σε μικρό αριθμό αντιτύπων μεταξύ των Ελλήνων ομογενών. Η πρώτη μεταφραστική απόπειρα των Ευαγγελίων είχε γίνει 3 χρόνια νωρίτερα από την **Ιουλία Σωμάκη-Καρόλου**, μετά από εντολή της βασίλισσας Όλγας, την οποία ενθάρρυνε και ο τότε αρχιεπίσκοπος Αθηνών **Προκόπιος Β'**. Η κίνηση του Αλέξανδρου Πάλλη χαρακτηρίστηκε ιδιαίτερα τολμηρή, όταν η Ορθόδοξη εκκλησία είχε απαγορεύσει με την ποινή του αναθέματος κάθε απόπειρα απόδοσης (μετάφρασης) των Ευαγγελίων στη δημοτική γλώσσα.

Στις 07 Ιουλίου 1901 μια ογκώδης διαδήλωσε κατά της μετάφρασης των Ευαγγελίων συντάραξε την Αθήνα. Ομάδες αλλοφρόνων φανατικά θρησκευόμενων προσπάθησαν να εισβάλουν στη Βουλή και στην αρχιεπισκοπή. Ο απολογισμός των συμπλοκών από τα αιματηρά «Ευαγγελικά» επεισόδια ήταν 8 νεκροί και 72 τραυματίες.

Σήμερα, μπορεί να μην συμβαίνουν γεγονότα, όπως το 1901, αλλά οι άνθρωποι έχουν το ίδιο φανατισμό κατά του Λόγου του Θεού, απλά εκδηλώνονται με διαφορετικές ενέργειες. Ο Λόγος του Θεού όμως, όχι μόνο δεν δεσμεύεται, αλλά εξαπλώνεται με θαυμαστή ταχύτητα. Κατά την πρώτη δεκαετία του 21ου αιώνα η Ελληνική Βιβλική Εταιρία κυκλοφόρησε **214.420** αντίτυπα στη δημοτική γλώσσα (**6.832** ολόκληρες Άγιες Γραφές, **145.588** Καινές Διαθήκες και **152.000** διάφορα βιβλία και αποσπάσματα της Αγίας Γραφής).

Υπάρχει τέτοια παραπληροφόρηση, αμάθεια, άγνοια και προκατάληψη στον Ελληνικό λαό, που πάρα πολλοί, κυρίως θρησκευόμενοι, θεωρούν τη μετάφραση του αρχιμανδρίτη Ν.Βάμβα ως «μη αξιόπιστη» και ως «αιρετική» και αυτό, όχι ότι δεν είναι αποδεκτός ο Ν.Βάμβα, αφού θεωρείται από τις εξέχουσες μορφές της Ορθόδοξης Εκκλησίας, αλλά επειδή το κείμενο της μετάφρασης αυτής εκδιόταν επί χρόνια από την «Ελληνική Βιβλική Εταιρία», της οποίας επί χρόνια ο πρόεδρος ανήκε στην Ευαγγελική Εκκλησία. Σήμερα που η Βιβλική Εταιρία είναι υπό την αιγίδα της

Ορθόδοξου Εκκλησίας και πρόεδρός της επί χρόνια υπήρξε ο Μητροπολίτης Δημητριάδος Ιγνάτιος, υπάρχει το ίδιο κλίμα, υπάρχει η ίδια προκατάληψη. Σχεδόν όλες οι εκδόσεις της Αγίας Γραφής ή της Καινής Διαθήκης φέρουν την έγκριση της Ιεράς Συνόδου της Εκκλησίας της Ελλάδος, παρ' όλα αυτά όμως, όταν διαπιστώνουν ότι η έκδοση έχει γίνει από τη Βιβλική Εταιρία, υπάρχει δυσπιστία και μεγάλη δυσκολία στην αποδοχή, παρ' όλο που οι εκδόσεις της Βιβλικής Εταιρίας έχουν και την έγκριση του Οικουμενικού Πατριαρχείου.

**Το συμπέρασμα είναι ένα:** Εάν ο άνθρωπος δεν θέλει με την καρδιά του να γνωρίσει τον Ιησού προσωπικά και να τον κάνει Κύριο στη ζωή του, θα βρίσκει πάντοτε διάφορες «θρησκευτικές» προφάσεις για να αρνείται να ακολουθήσει τις αλήθειες του Λόγου του Θεού και μία από τις προφάσεις είναι ότι φοβάται να διαβάσει «οποιαδήποτε» Βίβλο, μήπως και πλανηθεί από κακόδοξους αιρετικούς και η μεγάλη υποκρισία του φαίνεται όταν ο ίδιος (ως) Ορθόδοξος, αρνείται να διαβάσει τη Βίβλο που φέρει την επίσημη έγκριση της Ορθόδοξης Ελληνικής Εκκλησίας και η μετάφραση έχει γίνει από Ορθόδοξο αρχιμανδρίτη.



## Κεφάλαιο ΤΕΤΑΡΤΟ ΜΕΤΑΦΡΑΣΤΙΚΑ ΛΑΘΗ ΤΟΥ ΚΕΙΜΕΝΟΥ ΤΟΥ ΝΕΟΦ.ΒΑΜΒΑ

### 1. ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΑ ΣΧΟΛΙΑ ΓΙΑ ΤΙΣ ΜΕΤΑΦΡΑΣΕΙΣ

Αναφέρθηκε στο προηγούμενο κεφάλαιο ότι μία από τις πιο αξιόλογες μεταφράσεις του αρχαίου Εβραϊκού κειμένου της Παλαιάς Διαθήκης και του αρχαίου Ελληνικού κειμένου της Καινής Διαθήκης είναι η μετάφραση του αρχιμανδρίτη Νεόφυτου Βάμβα, η οποία έγινε στο διάστημα 1833 - 1850 μ.Χ., πλην όμως περιέχει ουσιώδη μεταφραστικά λάθη, που αλλοιώνουν βασικές δογματικές αλήθειες του Λόγου του Θεού, με αποτέλεσμα πολλοί πιστοί, διδάσκαλοι της Βίβλου, θεολόγοι και γενικά Βιβλικοί μελετητές να έχουν στηρίξει διδασκαλίες που δεν υπάρχουν στα πρωτότυπα κείμενα της Αγίας Γραφής, καθόσον αυτές δεν διδάχτηκαν από τον Ιησού και τους μαθητές Του, αλλά ούτε και βλέπουμε μέσα στις Πράξεις των Αποστόλων να ακολουθεί η πρώτη αποστολική εκκλησία.

Στον παρόν κεφάλαιο γίνεται μια **συνοπτική παρουσίαση** από **20** περιπτώσεις με βασικά μεταφραστικά λάθη του κειμένου του Νεόφυτου Βάμβα, χωρίς όμως να γίνεται λεπτομερής δογματική ανάλυση και επεξήγηση του διατυπωθέντος λάθους (18 από την Καινή Διαθήκη και 2 από την Παλαιά Διαθήκη). Ειδικά στις **2** τελευταίες περιπτώσεις που αφορούν τα εδάφια **Α΄ Ιωάννου Ε:7-8** και **Ματθαίος ΚΗ:19**, γίνεται λεπτομερής ανάλυση, καθόσον από αρχαιολογική άποψη τα ανερευθέντα χειρόγραφα παρουσιάζουν εξαιρετικό ενδιαφέρον, επιβεβαιώνοντας τη μη αξιοπιστία των πρόσθετων εδαφίων. Ίσως η σύντομη ανάλυση των λοιπών 18 περιπτώσεων να μην ικανοποιήσει τον αναγνώστη και να του αφήσει πολλά κενά και ερωτηματικά, αλλά στη μελέτη μας αυτή δεν μπορούμε να μπούμε σε περισσότερες λεπτομέρειες, γιατί σε μια τέτοια περίπτωση ξεφεύγουμε από το βασικό στόχο και σκοπό της παρούσας μελέτης μας, της οποίας είναι απλά να καταδείξουμε τις διαφορές μεταξύ του αρχαίου κειμένου και της μετάφρασης και να εξοικειωθεί ο αναγνώστης με την αντίθεση που παρουσιάζουν τα δύο κείμενα, **ώστε να προστρέχει ΠΑΝΤΟΤΕ στο αρχαίο κείμενο και εκεί να αναζητεί τη σωστή δογματική ερμηνεία του εδαφίου**. Στο τέλος όμως της κάθε παρουσίασης θα υπάρχει

«σημείωση» που θα παραπέμπει τον αναγνώστη σε βοηθήματα και πηγές, όπου μπορεί να βρει περισσότερες λεπτομέρειες για το θέμα αυτό. Στο συμπέρασμα που θα οδηγηθεί ο αναγνώστης στο τέλος είναι ότι θα διαπιστώσει πως η πλειοψηφία των δογματικών λαθών οδηγούν σε μια συγκεκριμένη λάθος διδασκαλία.

Για την εύκολη κατανόηση του θέματος θα γίνεται **σε διπλή στήλη** παράλληλη παρουσίαση του εδαφίου στο αρχαίο κείμενο και σε μετάφραση. Στο τέλος της παρουσίασης, θα αναγράφεται που μπορεί ο ενδιαφερόμενος να βρει περισσότερες λεπτομέρειες.

### 2. ΜΕΤΑΦΡΑΣΤΙΚΑ ΛΑΘΗ στην ΚΑΙΝΗ ΔΙΑΘΗΚΗ

Οι περιπτώσεις που αναφέρονται από την Καινή Διαθήκη, φυσικά δεν είναι οι μοναδικές, αλλά είναι οι πιο χαρακτηριστικές και οι πιο σημαντικές από δογματική - ερμηνευτική άποψη. Υπάρχουν και άλλες που έχουν χαρακτηριστεί μικρότερης σημασίας, καθόσον δεν μεταβάλλουν σημαντικά τις βασικές και θεμελιώδεις Βιβλικές διδασκαλίες.

#### (1) ΜΑΤΘΑΙΟΣ ΚΗ:1

«Οψέ δε **σαββάτων**, τη επιφωσκούση εις **μیان σαββάτων**, ήλθεν η Μαρία η Μαγδαληνή....» (αρχαίο κείμενο)

«Αφού δε επέρασε το **σάββατον**, περί τα χαράγματα της πρώτης ημέρας της εβδομάδος, ήλθεν η Μαρία.....» (μετάφραση Ν.Βάμβα)

Ενώ το αρχαίο κείμενο αναφέρει "**σαββάτων**" (πληθυντικός), ο Βάμβας μεταφράζει "**το σάββατον**" (ενικός). Ποια είναι εδώ η διαφορά; Οι Ιουδαίοι εόρταζαν την εορτή του Πάσχα στις 14 του μήνα Νισάν (1ος μήνας του θρησκευτικού έτους) και την εορτή των Αζύμων από 15 -21 του Νισάν. Στο Λευιτικό ΚΓ:3 ο Θεός μιλώντας για το "σάββατο" λέγει ότι είναι «*συγκάλεσις αγία*», μιλώντας όμως παρακάτω στο εδάφιο ΚΓ:7 για την πρώτη ημέρα των Αζύμων, που ήταν η αμέσως επομένη ημέρα από το Πάσχα, λέγει ότι η ημέρα αυτή «*θέλει είσθαι εις εσάς ΣΥΓΚΑΛΕΣΙΣ ΑΓΙΑ, ουδέν έργον δουλευτικών θέλετε κάμει*», δηλαδή για τους Ισραηλίτες η ημέρα αυτή ήταν σαν σάββατο. Η λέξη «σάββατο» σημαίνει «ανάπαυση» (εξ' ου και «σαββατισμός») και τυπολογικά συμβολίζει την πνευματική ανάπαυση του πιστού όταν βαπτισθεί με το άγιο Πνεύμα, έχουμε τον «τύπο» της Παλαιάς Διαθήκης και το «αντίτυπον» της Καινής Διαθήκης (βλ. Ησαΐας ΚΗ:5-13, Α' Κορινθίους ΙΔ:21, κλπ). Άρα λοιπόν, μια φορά το χρόνο, οι Ιουδαίοι είχαν **δύο συνεχόμενα "σάββατα"**, γι' αυτό λέγει στο αρχαίο κείμενο «*οψέ δε ΣΑΒΒΑΤΩΝ*». Η πνευματική ανάπαυση του πιστού στην άγια παρουσία του Κυρίου πρέπει να είναι συνεχής. Για το θέμα αυτό, η Αγία

Γραφή μας μιλάει και στα εξής εδάφια: Ιωάννης ΙΘ:31 και Μάρκος ΙΕ:42.

ΣΗΜΕΙΩΣΗ: Για λεπτομερή ανάλυση του παραπάνω θέματος διάβασε το βιβλίο των εκδόσεών μας με τίτλο «Η ΚΥΡΙΑΚΗ ΗΜΕΡΑ» (κωδικός 22)

## (2) ΙΩΑΝΝΗΣ Α:1-2

«**Εν αρχή ήν ο Λόγος, και ο Λόγος ήν προς τον Θεόν ...ούτος ήν εν αρχή προς τον Θεόν....**» (αρχαίο κείμενο)      «**Εν αρχή ήτο ο Λόγος και ο Λόγος ήτο παρά τω Θεώ ...ούτος ήτο εν αρχή παρά τω Θεώ....**» (Ν.Βάμβας)

Ο Λόγος ήταν «**ΠΡΟΣ τον Θεόν**» και όχι «**ΠΑΡΑ τω Θεώ**» που αναφέρει ο Βάμβας. Υπάρχει μεγάλη και σαφής διαφορά στην Ελληνική γραμματική μεταξύ των λέξεων «παρά» και «προς». Η μετάφραση του «παρά» είναι «πλησίον, δίπλα». Το «προς» δείχνει κατεύθυνση, και συνήθως έχει την έννοια του «μέσα». Για παράδειγμα, όταν θέλουμε να μπορούμε **μέσα** στην πόλη, λέμε «**πηγαίνω ΠΡΟΣ την πόλη**», ή «**πηγαίνω ΜΕΣΑ στην πόλη**». Όταν όμως θέλουμε να μην μπορούμε μέσα στην πόλη, λέμε «**Πηγαίνω ΕΞΩ από την πόλη**», ή «**πηγαίνω ΠΛΗΣΙΟΝ (παρά) της πόλης**», δηλαδή δεν μπαίνω ΜΕΣΑ στην πόλη. Υπάρχουν και περιπτώσεις στο αρχαίο κείμενο που το «παρά» όταν συντάσσεται **με γενική** («παρά του..») έχει και τη μεταφορική έννοια του «από», όπως για παράδειγμα στο Ιωάννης ΙΕ:26, όπου αναφέρεται «*το Πνεύμα της Αληθείας το οποίον εκπορεύεται ΠΑΡΑ του Πατρός*», δηλαδή βγαίνει έξω ΑΠΟ (όχι ΔΙΠΛΑ) από τον Πατέρα. Άρα λοιπόν, ο Λόγος του Θεού δεν ήταν «**ΠΑΡΑ (=δίπλα) τω Θεώ**», όπως αναφέρει ο Βάμβας, αλλά ήταν «**ΠΡΟΣ (=μέσα) τον Θεόν**», γεγονός που συχνά το επιβεβαιώνει και ο ίδιος ο Ιησούς, λέγοντας: «*Διότι Εγώ ΕΚ του Θεού ΕΞΗΛΘΟΝ και έρχομαι· επειδή δεν ήλθον απ' εμαντού, αλλά Εκείνος με απέστειλε*» (βλ. Ιωάννης Α:18, Η:42, ΙΓ:3, Ιζ':27-30, κλπ). Το ίδιο αναφέρει και ο απόστολος Παύλος: «*...Ότε όμως ήλθε το πλήρωμα του χρόνου ΕΞ-ΑΠΕΣΤΕΙΛΕΝ ο Θεός τον Υιόν αυτού, όστις εγεννήθη εκ γυναικός και υπετάγη εις τον νόμον*» (Γαλάτας Δ:4), δηλαδή Τον έστειλε ΕΞΩ, που σημαίνει ότι πριν κάπου ήταν ΜΕΣΑ.

ΣΗΜΕΙΩΣΗ: Για λεπτομερή ανάλυση του παραπάνω θέματος διάβασε τα βιβλία των εκδόσεών μας «ΑΝΑΖΗΤΩΝΤΑΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ» (κωδικός 33) και «ΤΟ ΣΥΜΒΟΛΟ ΤΗΣ ΠΙΣΤΕΩΣ & Η ΑΝΩΤΕΡΟΤΗΤΑ ΤΗΣ ΒΙΒΛΟΥ» (κωδικός 37)

## (3) ΙΩΑΝΝΗΣ Α:14

«**Και ο Λόγος σαρξ εγένετο και ε-σκήνωσεν ΕΝ ημίν .....**» (αρχαίο κείμενο)      «**Και ο Λόγος έγεινε σαρξ και κατώκησε ΜΕΤΑΞΥ ημών....**» (μετάφραση Ν.Βάμβας)

Η ερμηνεία εδώ είναι πολύ απλή, ακόμα και για κάποιον που δεν

είναι εξοικειωμένος με τις αλήθειες της Βίβλου. Το αρχαίο κείμενο γράφει ότι ο Λόγος έγινε σάρξ «*και ΕΣΚΗΝΩΣΕΝ εν ημίν*», ο Λόγος του Πατέρα Θεού, που είναι η έκφραση Του έγινε σάρκα και «*εσκήνωσε μέσα μας*», δηλαδή έστησε τη σκηνή Του μέσα μας. Η μετάφραση του Ν.Βάμβας γράφει κάτι το διαφορετικό, ότι ο Λόγος του Πατέρα «*κατώκησε ΜΕΤΑΞΥ ημών*», δηλαδή «*δεν ΕΣΚΗΝΩΣΕ μέσα μας*» («εν ημίν»), όπως λέγει το αρχαίο κείμενο, αλλά «*ΚΑΤΟΙΚΗΣΕ ανάμεσά μας*» («μεταξύ ημών»). Ο Ιησούς Χριστός, πράγματι όταν γεννήθηκε από τη Μαρία κατοίκησε και περπάτησε ανάμεσα στους ομοεθνείς Του, αλλά εδώ η Βίβλος αναφέρει ότι ο ΛΟΓΟΣ του Πατέρα που έγινε ΣΑΡΞ κατοικεί, όχι ΑΝΑΜΕΣΑ ΜΑΣ, αλλά ΜΕΣΑ ΜΑΣ, ως Πνεύμα ζωοποιούν: «*Προς εσάς πρώτον ο Θεός ΑΝΑΣΤΗΣΑΣ τον Υιόν αυτού Ιησούν ΑΠΕΣΤΕΙΛΕΝ Αυτόν διά να σας ευλογή όταν επιστρέψετε έκαστος από των πονηριών υμών...*» (Πράξεις Γ:26). Ο Θεός **πρώτα** ανέστησε τον Υιόν Του και **μετά** Τον απέστειλε για να μας ευλογεί, Τον απέστειλε την ημέρα της Πεντηκοστής και είναι ανάμεσά μας ως «Πνεύμα Ζωοποιούν» (Α' Κορινθίους ΙΕ:45).

ΣΗΜΕΙΩΣΗ: Για λεπτομερή ανάλυση του παραπάνω θέματος διάβασε το βιβλίο των εκδόσεών μας με τίτλο: «ΠΟΙΟΣ ΕΙΝΑΙ Ο ΙΗΣΟΥΣ» (κωδικός 23)

## (4) ΙΩΑΝΝΗΣ ΙΖ:5

«**Και νυν δόξασόν με συ, Πάτερ, παρά σεαυτώ τη ΔΟΞΗ ή είχαν, προ του τον κόσμον είναι ΠΑΡΑ ΣΟΙ..**» (αρχαίο κείμενο)      «**Και τώρα δόξασόν με συ, Πάτερ, πλησίον σου, με την ΔΟΞΑΝ την οποίαν είχαν ΠΑΡΑ ΣΟΙ, πριν γείνη ο κόσμος**» μετάφρ. Ν.Βάμβας)

Το «**παρά Σοι**» αλλάζοντας συντακτική θέση, αλλάζει ριζικά και το νόημα του εδαφίου. Στη μετάφραση του Βάμβας ο Ιησούς λέγει «**με τη δόξα που είχα ΠΛΗΣΙΟΝ Σου πριν γίνει ο κόσμος**», όπου το «πλησίον Σου» έχει άμεση σχέση με τον ίδιο τον Ιησού, ότι ήταν δηλαδή «δίπλα» στον Πατέρα («παρά τω Πατρί»), ενώ στο αρχαίο κείμενο ο Ιησούς λέγει «**με τη δόξα που είχα, πριν να είναι ο ΚΟΣΜΟΣ πλησίον Σου**», όπου φαίνεται καθαρά πως το «πλησίον Σου» (=παρά Σοι) έχει άμεση σχέση με τον ΚΟΣΜΟ και όχι με τον ίδιο τον Ιησού, ως Λόγο του Πατέρα.

Ίσως ρωτήσει κάποιος «Ποια δόξα είχε ο Ιησούς, πριν ακόμα ο Θεός δημιουργήσει τον κόσμο, αφού ο Ιησούς ΔΕΝ είχε γεννηθεί, γιατί δεν είχε έρθει ακόμα το «πλήρωμα του χρόνου» σύμφωνα με το θείο σχέδιο;» Το έργο της σταυρικής θυσίας του Ιησού, ο Θεός το είχε **προγνωρίσει** και το είχε σχεδιάσει «**προ καταβολής κόσμου**» (βλ. Α' Πέτρου Α:18-19, Ρωμαίους Ις:25-26, Πράξεις Β:23, Εφεσίους Γ:9-11, κλπ), γι' αυτό βλέπουμε το Λό-



γο του Θεού να μας φανερώνει τον Ιησού ως το «*Αρνίον το εσφαγμένον ΑΠΟ ΚΑΤΑΒΟΛΗΣ κόσμου*» (Αποκάλυψη ΙΓ:8) και ότι «*έπρεπε πολλάκις να πάθῃ ΑΠΟ ΚΑΤΑΒΟΛΗΣ κόσμου*» (Εβραίους Θ:26). Ο Ιησούς είχε προγνωρισθεί και προορισθεί για δόξα, όπως ακριβώς ο Θεός είχε προγνωρίσει «*προ καταβολής κόσμου*» και τη Νύμφη εκκλησία Του (βλ. Εφείσιους Α:4, Κολοσσαείς Α:26, κλπ). Αυτή τη δόξα είχε ο Ιησούς «*...προ του τον κόσμο είναι ΠΑΡΑ ΣΟΙ*».

ΣΗΜΕΙΩΣΗ: Για λεπτομερή ανάλυση του παραπάνω θέματος διάβασε το βιβλίο των εκδόσεών μας με τίτλο: «*Η ΠΡΩΤΗ ΠΡΟΦΗΤΕΙΑ*» (κωδικός 7)

### (5) ΙΩΑΝΝΗΣ ΙΖ:11

«*Πάτερ άγιε, τήρησον αυτούς ΕΝ ΤΩ ΟΝΟΜΑΤΙ ΣΟΥ, ὡ δέδωκάς μοι*» (αρχαίο κείμενο) «*Πάτερ άγιε, φύλαξον ΑΥΤΟΥΣ εν τω ονόματί Σου, τους οποίους μοι έδωκάς*» (μετάφρ. Ν.Βάμβα)

Σύμφωνα με το αρχαίο κείμενο, ο Ιησούς παρακαλεί τον Πατέρα να φυλάξει τους μαθητές Του «εις το όνομά Του», το οποίο Του έδωσε. Γράφει «*...ὡ (=ΟΝΟΜΑ) δέδωκάς μοι*», δηλαδή «...το οποίο (όνομα) μου έχεις δώσει». Ο Βάμβας μεταφράζει το «*ὡ*» (το οποίο ΟΝΟΜΑ) με τη λέξη «*τους οποίους*» (ΜΑΘΗΤΕΣ). Πολύ καθαρή η αλλοίωση του εδαφίου. Το αρχαίο κείμενο λέγει «*το οποίο ΟΝΟΜΑ μου έχεις δώσει*», ενώ ο Βάμβας μεταφράζει «*τους οποίους ΜΑΘΗΤΕΣ μου έχεις δώσει*». Στη μελέτη μας αυτή, έχουμε αναφέρει ότι το κατεξοχήν όνομα του Θεού στην Παλαιά Διαθήκη είναι «*ΓΙΑΧΒΕ ΟΣΗΑ*», που σημαίνει «*Αυτός είναι σωτήρας*» και το όνομα του Υιού στην Καινή Διαθήκη είναι «*ΙΗΣΟΥΣ*» που επίσης σημαίνει «*Αυτός είναι σωτήρας*». Άρα Ο Πατέρας και ο Υιός έχουν το ίδιο όνομα, γιατί το Εβραϊκό όνομα ΓΙΑΧΒΕ ΟΣΗΑ μεταφράζεται στα Ελληνικά ΙΗΣΟΥΣ. Είναι το όνομα, το υπέρ παν όνομα, το οποίο κληρονόμησε ο Υιός από τον Πατέρα, έχουν το ίδιο όνομα (Εβραίους Α:2-4, κλπ).

### (6) ΠΡΑΞΕΙΣ Γ:13, 26 και Δ:25, 27, 30

«*...εδόξασεν τον ΠΑΙΔΑ αυτού Ιησούν...*» (αρχαίο κείμενο) «*...εδόξασεν τον ΥΙΟΝ αυτού Ιησούν...*» (μετάφραση Ν.Βάμβα)

Στα παραπάνω 5 εδάφια, το αρχαίο κείμενο αναφέρει τον Ιησού ως «*τον ΠΑΙΔΑ του Θεού*», ενώ ο Βάμβας το μεταφράζει ως «*τον ΥΙΟΝ του Θεού*». Ίσως κάποιος να ισχυριστεί ότι δεν υπάρχει κάποια ουσιώδης διαφορά και ότι «*παις*» και «*υιός*» έχουν την ίδια έννοια. Κάθε λέξη που χρησιμοποιεί ο θεόπνευστος Λόγος του Θεού έχει τη θέση της για να αποκαλύψει κάποια αλήθεια. Η λέξη «*παις-παιδάς*» αποδίδει πολύ καθαρά την ανθρώπινη φύση του Ιησού, ενώ η λέξη «*υιός*», αναφέρεται και στην

ΑΝΘΡΩΠΙΝΗ φύση Του (Υιός του ανθρώπου) και στη ΘΕΙΑ Του φύση (Υιός του Θεού). **Άνθρωπος** έπρεπε να αντιμετωπίσει το Διάβολο για να σώσει τον αμαρτωλό άνθρωπο, **άνθρωπος** που να μετέχει και των φύσεων (ανθρώπινης και θείας), για να επιφέρει τη συνδιαλλαγή με τον άγιο Θεό, **άνθρωπος** που θα είχε και τη δυνατότητα πτώσης και αυτό το γνώριζε ο Διάβολος και προσπαθούσε με κάθε τρόπο να το επιτύχει αυτό. Εάν ο Θεός αντιμετώπιζε το Διάβολο, τότε δεν συνέβηκε και τίποτε το συγκλονιστικό, γιατί δεν μπορούσε καμία σκοτεινή δύναμη να σταθεί μπροστά στον Κύριο των δυνάμεων.

### (7) ΠΡΑΞΕΙΣ ΙΣ:7

«*Ελθόντες δεν κατά την Μυσίαν επείραζον εις την Βιθυνίαν πορευθήναι, και ουκ είασεν αυτούς το Πνεύμα ΙΗΣΟΥ, παρελθόντες δε την Μυσίαν...κλπ*» (αρχαίο κείμενο) «*Ήλθον κατά την Μυσίαν και εδοκίμαζον να υπάγωσι προς την Βιθυνίαν, πλην δεν αφήκεν αυτούς το ΠΝΕΥΜΑ, περάσαντες δε την Μυσίαν...κλπ*» (μετάφρ. Ν.Βάμβα)

Στο προηγούμενο εδάφιο 6 διαβάζουμε ότι ο Παύλος και ο Σίλας εμποδίστηκαν από το «*άγιο Πνεύμα*» να κηρύξουν το ευαγγέλιο στην Ασία και βέβαια το Πνεύμα που τους εμπόδισε ήταν «*Πνεύμα του Θεού*», γιατί Ο ΘΕΟΣ ΕΙΝΑΙ ΠΝΕΥΜΑ. Το αρχαίο κείμενο, στο εδ.7 δεν αναγράφει ότι τους εμπόδισε το «*Πνεύμα*», αλλά το «*Πνεύμα ΙΗΣΟΥ*». Φυσικά και στις 2 περιπτώσεις ήταν το ίδιο Πνεύμα που τους εμπόδισε, ήταν το Πνεύμα του ενός και μόνου αληθινού Θεού που υπάρχει, ήταν το Πνεύμα του «*Γιαχβε Οσήα*» του Πατέρα μας, που είναι «*ο ΗΛ (=Θεός) μεθ' ημών*», τους εμπόδισε ο **ΙΗΣΟΥΣ** (=Εμμανου-ΗΛ). Το όνομα και του Πατέρα και του Υιού είναι το ίδιο όνομα, είναι ΙΗΣΟΥΣ=ΓΙΑΧΒΕ ΟΣΗΑ και εφόσον ο Θεός είναι Πνεύμα και από το Πνεύμα Του εκχέει μέσα μας, αυτό ονομάζεται «*Πνεύμα (του) ΙΗΣΟΥ*» ή Εβραϊκά «*Πνεύμα (του) ΓΙΑΧΒΕ ΟΣΗΑ*».

### (8) ΚΟΛΟΣΣΑΕΙΣ Α:26-27

«*Το ΜΥΣΤΗΡΙΟΝ το αποκεκρυμμένον από των αιώνων και από των γενεών, νυν δε εφανέρωθη τοις αγίοις αυτού, οίς ηθέλησεν ο Θεός γνωρίσαι τι το πλούτος της δόξης του μυστηρίου τούτου εν τοις έθνεσιν, ὅ έστιν Χριστός ΕΝ ΥΜΙΝ, η ελπίς της δόξης .....κλπ*» (αρχαίο κείμενο)

«*Το ΜΥΣΤΗΡΙΟΝ, το (οποίον ήτο) αποκεκρυμμένον από των αιώνων και από των γενεών, τώρα δε εφανέρωθη εις της αγίους αυτού, εις της οποίους ηθέλησεν ο Θεός να φανέρωση τις ο ΠΛΟΥΤΟΣ της δόξης του ΜΥΣΤΗΡΙΟΥ τούτου εις τα έθνη, ΟΣΤΙΣ είναι ο Χριστός εις εσάς, η ελπίς της δόξης*»(NB.)

Στην περικοπή αυτή θα ασχοληθούμε με 3 λέξεις που είναι γραμμένες με κεφαλαία γράμματα: ΜΥΣΤΗΡΙΟ, ΠΛΟΥΤΟΣ και ΟΣΤΙΣ. Ο Βάμβας στη μετάφρασή του γράφει «**όστις** (ο οποίος δηλαδή ΠΛΟΥΤΟΣ της δόξας του μυστηρίου) **είναι ο Χριστός εις εσάς**». Το αρχαίο κείμενο γράφει «.....**ό** (το οποίο) **έστιν Χριστός εν υμίν**», δηλαδή «το οποίο μυστήριο είναι ο Χριστός μέσα σας, η ελπίδα της δόξας». Ο Βάμβας αγνοεί τελείως τη λέξη ΜΥΣΤΗΡΙΟ, για το οποίο γράφει το αρχαίο κείμενο και μεταφράζει το «**ό**» (=το οποίο ΜΥΣΤΗΡΙΟ), ως «**όστις**» (=ο οποίος ΠΛΟΥΤΟΣ...). Εδώ ο Παύλος μιλάει για ένα μυστήριο που ήταν κρυμμένο από τους αιώνες και από τις γενεές και φανερώθηκε στους αγίους και εξηγεί ότι αυτό το μυστήριο είναι «**ο Χριστός μέσα μας**» και έχουμε ήδη εξηγήσει πως ο Ιησούς κατοικεί πνευματικά μέσα μας, ως «**Πνεύμα ζωοποιούν**» (βλ. Α' Κορινθίους ΙΕ/15:45, Πράξεις Ις'/16:7, Φιλιππησίους Α/1:19, κλπ). Ο αναστημένος Ιησούς είναι το κατοικητήριο του Πατέρα και μέσα μας κατοικεί δια του αγίου Πνεύματος του Πατέρα, ο οποίος αφού Τον ανάστησε, Τον απέστειλε για να μας ευλογεί (βλ. Πράξεις Γ/3:26, Ις'/16:23).

### (9) Α' ΚΟΡΙΝΘΙΟΥΣ ΙΕ:52

«**Πάντες ου κοιμηθώμεθα, πάντες σεις αλλαγώμεθα, εν ατόμω εν ριπή οφθαλμού, εν τη εσχάτι σάλπιγγι**» (αρχαίο)

«**Πάντες μεν, δεν θέλομεν κοιμηθή πάντες όμως θέλομεν μεταμορφωθή, εν μια στιγμή, εν ριπή οφθαλμού, εν τη εσχάτι σάλπιγγι.....**» (Ν.Βάμβας)

Εδώ ο Λόγος του Θεού αναφέρεται στην αρπαγή της εκκλησίας του Χριστού, όπου οι ζώντες πιστοί θα αρπαχτούν στον ουρανό «**εν ατόμω**» προς συνάντηση του Κυρίου στον αέρα. Αυτό βέβαια θα γίνει «**εν μια στιγμή**», αλλά αυτή δεν είναι η σωστή μετάφραση της λέξης «εν ατόμω», όπως τη μεταφράζει ο Βάμβας. Η λέξη «**άτομο**» προέρχεται από το στεργητικό «**α**» και το ρήμα «**τέμνω**», δηλαδή «**ά-τεμνω**». Αυτό σημαίνει ότι το ίδιο το φυσικό σώμα μας θα μεταμορφωθεί σε ουράνιο, ένδοξο και αθάνατο και θα αρπαχτεί στον ουρανό, όπως ακριβώς συνέβηκε και με το αναστημένο σώμα του Ιησού, το οποίο είχε και πριν πεθάνει και σαν απόδειξη αυτού, έδειξε μετά την ανάστασή Του στο Θωμά τα τρυπημένα Του χέρια (βλ. Ιωάννης Κ:26-29, Φιλιππησίους Γ:21, Ρωμαίους ς:5).

### (10) Β' ΚΟΡΙΝΘΙΟΥΣ Δ:6

«**...προς φωτισμόν της γνώσεως της δόξης του Θεού εν προσώπω** (Ιησού) **Χριστού.....**» (αρχαίο)

«**...προς φωτισμόν της γνώσεως της δόξης του Θεού δια του προσώπου του Ιησού Χριστού.....**» (μετάφρ. Ν.Βάμβας)

Όχι «**ΔΙΑ του προσώπου του Ιησού**», όπως το μεταφράζει ο Βάμβας, αλλά «**ΕΝ τω προσώπω του Ιησού**», δηλαδή ΜΕΣΑ από το πρόσωπο του Ιησού, γιατί η Γραφή μας λέγει ότι «**ΕΝ αυτώ** (μέσα σ' Αυτόν) **κατοικεί παν το πλήρωμα της θεότητας του Πατέρα σωματικώς**» (βλ. Κολοσσαείς Α:19-20, Β:9, Ιωάννης Α:16, Γ:34, κλπ).

### (11) ΕΒΡΑΙΟΥΣ Α:1

«**Ο Θεός....επ' εσχάτου των ημερών τούτων ελάλησεν ημίν ΕΝ Υιώ.....**» (αρχαίο κείμενο)

«**Ο Θεός...εν ταις εσχάταις ταύραις ημεραις ελάλησε προς ημάς ΔΙΑ του Υιού**» (Ν.Βάμβας)

Όπως και στην προηγούμενη περίπτωση, το ίδιο γεγονός αναφέρεται και εδώ, ο Θεός δεν μας μίλησε «**ΔΙΑ ΜΕΣΟΥ του Υιού Του**», αλλά μας μίλησε «**ΜΕΣΑ (=ΕΝ) από τον Υιό Του**», γιατί κατοικεί μέσα σ' Αυτόν με πληρότητα, **χωρίς μέτρο**. Ο Ιησούς είναι η ΟΡΑΤΗ φάνερωση του Θεού του ΑΟΡΑΤΟΥ, είναι «**ο Θεός** (ένας και μόνος που υπάρχει) **ΕΝ Χριστώ**» (Β' Κορινθίους Ε:19), είναι «**ο Θεός** (ένας και μόνος που υπάρχει) **όστις εφανερώθη ΕΝ σαρκί**» (Α' Τιμόθεου Γ:16). Ο Υιός είναι η σκηνή (το κατοικητήριο) το Πατέρα, κατοικεί μέσα σε Αυτόν "χωρίς μέτρο" και μέσα από Αυτόν μας μιλά. (ΣΗΜΕΙΩΣΗ: Για λεπτομερή ανάλυση του παραπάνω θέματος διάβασε το βιβλίο των εκδόσεών μας με τίτλο: «**ΠΟΙΟΣ ΕΙΝΑΙ Ο ΙΗΣΟΥΣ**» (κωδικός 23)

### (12) ΕΦΕΣΙΟΥΣ ς:17

«**..Και την περικεφαλαίαν του σωτηρίου δέξασθε και την μάχαιραν του ΠΝΕΥΜΑΤΟΣ, **ό** (=το οποίο) εστίν ρήμα Θεού**» (αρχαίο κείμενο)

«**Και λάβετε την περικεφαλαίαν της σωτηρίας και την ΜΑΧΑΙΡΑΝ του Πνεύματος, **ήτις** (=η οποία) είναι ο Λόγος του Θεού**» (Ν.Βάμβας)

Το αρχαίο κείμενο γράφει ότι «**το ΠΝΕΥΜΑ είναι ο Λόγος, το ρήμα του Θεού**» («...**ό** (=το οποίο) εστίν ΡΗΜΑ Θεού»), ενώ ο Βάμβας γράφει ότι «**η ΜΑΧΑΙΡΑ είναι ο Λόγος του Θεού**», μεταφράζει δηλαδή το «**ό**» (=το οποίο ΠΝΕΥΜΑ), ως «**ήτις**» (=η οποία ΜΑΧΑΙΡΑ) και κατά συνέπεια αλλοιώνεται και το νόημα του εδαφίου. Το «**ΠΝΕΥΜΑ**» είναι ο «**ΛΟΓΟΣ**» και γνωρίζουμε ότι «**ο Λόγος ήν ΠΡΟΣ τον Θεόν και Θεός ήν ο Λόγος**». Εδώ υπάρχει ταύτιση «**Πνεύματος**» και «**Λόγου**», ο Ιησούς είναι ο Λόγος που «**εξήλθεν εκ του Θεού**», που βγήκε μέσα από τον Πατέρα Θεό, ο οποίος είναι Πνεύμα (βλ. Ιωάννης Η:42, ΙΓ:3, Ις:27-30, Γαλάτας Δ:4). Μια θαυμαστή αποκάλυψη της Γραφής για τη θεότητα του Ιησού. Η Βίβλος μας αποκαλύπτει ότι ο Ιησούς Χριστός είναι ο «**Θεός (που) φανερώθηκε εν ΣΑΡΚΙ**» (Α' Τιμόθεου Γ:16), είναι ο «**Θεός** (που είναι ΠΝΕΥΜΑ) **εν Χριστώ**» (Β' Κορινθίους Ε:19).

### (13) Α' ΠΕΤΡΟΥ Α:19-20

«...αλλά τιμώ αίματι ως αμνού αμώμου και ασπίλου Χριστού, **προεγνωσμένου μεν ΠΡΟ ΚΑΤΑΒΟΛΗΣ ΚΟΣΜΟΥ, φανερωθέντος δε** ΕΠ' ΕΣΧΑΤΟΥ ΤΩΝ ΧΡΟΝΩΝ δι' υμάς...» (αρχαίο κείμενο)

«...αλλά δια του τιμίου αίματος του Χριστού, ως αμνού αμώμου και ασπίλου, όστις ήτο με **προωρισμένους ΠΡΟ ΚΑΤΑΒΟΛΗΣ ΚΟΣΜΟΥ, εφανερύθη δε** ΕΝ ΤΟΙΣ ΕΣΧΑΤΟΙΣ ΚΑΙΡΟΙΣ δια σας» (μετ. Ν.Βάμβα)

Το αρχαίο κριτικό κείμενο αναφέρει ότι ο Ιησούς προ καταβολής κόσμου ήταν «**προεγνωσμένος**», ενώ ο Νεόφυτος Βάμβας στη μετάφρασή του αναφέρει ότι ήταν «**προωρισμένος**». Υπάρχει σαφής διαφορά ανάμεσα στις δύο αυτές έννοιες:

- **ΠΡΟ-ΕΓΝΩΣΜΕΝΟΥ** (προ-Γνωρίζω) = Γνωρίζω εκ των προτέρων κάτι που θα γίνει στο μέλλον και αυτό μόνον ο Θεός μπορεί να το γνωρίζει, γιατί αυτός είναι ο μόνος παντογνώστης.
- **ΠΡΟ-ΩΡΙΣΜΕΝΟΥ** (προ-Ορίζω) = Ορίζω κάτι εκ των προτέρων ότι θα γίνει έτσι, αλλά δεν είμαι σε θέση να προγνωρίζω ότι πράγματι αυτό θα συμβεί έτσι. Για παράδειγμα προορίζω ένα χρηματικό ποσό για την αγορά ενός αυτοκινήτου, αλλά δεν μπορώ να γνωρίζω (να προγνωρίζω) με βεβαιότητα ότι αυτό τελικά θα συμβεί οπωσδήποτε, γιατί μπορούν να παρουσιαστούν διάφοροι αστάθμητοι παράγοντες που να ανατρέψουν αυτό που εγώ είχα προορίσει.

Ο Λόγος του Θεού μας αναφέρει ότι ο Ιησούς είχε «**προγνωρισθεί ΠΡΟ καταβολής κόσμου**» για το έργο της σωτηρίας του ανθρώπου και δεν είχε «**προωρισθεί**», όπως αναφέρει ο Βάμβας. Εάν είχε προοριστεί και δεν υπήρχε περίπτωση «να πέσει» από την αποστολή του («**ο πους Του να ολισθήσει**» όπως αναφέρει προφητικά ο Δαβίδ), τότε θα ήταν ένα κουρδισμένο ρομπότ, ένα πειθήνιο στρατιωτάκι χωρίς βούληση, που η θυσία Του δεν θα είχε κάποια αξία.

Όπως είχε προγνωρισθεί ο Ιησούς, έτσι είχε προγνωρισθεί και η **νύμφη εκκλησία Του**, πριν γίνει ο κόσμος. Σαν αναγεννημένα παιδιά του Κυρίου είχαμε προγνωρισθεί και προορισθεί προ καταβολής κόσμου και εφόσον μείνουμε μέχρι τέλους νικητές στον καθημερινό μας πνευματικό αγώνα, μας έχει προορίσει για δόξα, γιατί ο Λόγος Του γράφει: «**Όσους προΕΓΝΩΡΙΣΕ, τούτους και προΩΡΙΣΕ, σύμμορφους της εικόνας του Υιού αυτού**» (βλ. Ρωμαίους Η:29-30).

ΣΗΜΕΙΩΣΗ: Για λεπτομερή ανάλυση του παραπάνω θέματος διάβασε το βιβλίο των εκδόσεών μας με τίτλο: «**Η ΠΡΩΤΗ ΠΡΟΦΗΤΕΙΑ**» (κωδικός 7)

### (14) ΙΟΥΔΑΣ, εδ.5

«Υπομνήσαι δε υμάς βούλομαι, ειδότητας υμάς πάντα, ότι ο **ΙΗΣΟΥΣ** άπαξ λαόν εκ γης Αιγύπτου σώσας, το δεύτερον τους μη πιστεύσαντας απώλεσεν...» (αρχαίο κείμενο)

«Θέλω δε να σας υπενθυμίσω, αν και σεις εγνωρίσατε τούτο, ότι ο **ΚΥΡΙΟΣ**, αφού έσωσεν τον λαόν εκ γης Αιγύπτου, απώλεσεν ύστερον τους μη πιστεύσαντας...» (μετάφρ. Ν.Βάμβα)

Στους κώδικες "Α", "Β" και "P33", οι οποίοι σύμφωνα με την επιστήμη της Κριτικής των Κειμένων είναι ισχυροί (αξιόπιστοι) κώδικες αναφέρεται ότι «**ο ΙΗΣΟΥΣ έσωσε το λαό εκ γης Αιγύπτου**». Για το θέμα αυτό ασχοληθήκαμε ήδη στις σελίδες 44-45, όπου διευκρινίστηκε ότι «ο Ιησούς» που αναφέρεται εδώ, δεν είναι ο Υιός της Καινής Διαθήκης, αλλά είναι το όνομα του Πατέρα στα Ελληνικά, το οποίο στη συνέχεια το κληρονόμησε και ο Υιός (Εβραϊκά «Γιαχβέ Οσήα»), είναι το υπέρ παν όνομα.

### (15) ΑΠΟΚΑΛΥΨΗ Α:10

«**Εγενόμην εν πνευματι εν τη Κυριακή ημέρα...**» (αρχαίο κείμενο)

«**Κατά την Κυριακή ημέραν ήλθον εις (έκστασιν) πνευματικήν...**» (μετάφραση Ν.Βάμβα)

Το αρχαίο κείμενο γράφει ότι ο Ιωάννης «**ήρθε με το πνεύμα του εις την ΗΜΕΡΑ του Κυρίου**» και η «**ημέρα του Κυρίου**» είναι μια περίοδος που ΑΡΧΙΖΕΙ με την αρπαγή της εκκλησίας και ΤΕΛΕΙΩΝΕΙ με τη δημιουργία νέων ουρανών και νέας γης και αυτά τα γεγονότα περιγράφει στο βιβλίο της Αποκάλυψης. Ο Βάμβας αλλάζει τελείως το νόημα και μεταφράζει ότι ο Ιωάννης ήρθε σε πνευματική έκσταση «**κατά την Κυριακή ημέρα**», δηλαδή κατά την 1η ημέρα της εβδομάδας, όπου ο Κύριος του αποκάλυψε τα γεγονότα των τελευταίων καιρών. **Αυτή η ερμηνεία είναι ιστορικά αυθαίρετη, καθόσον η Πρώτη ημέρα της εβδομάδας δεν έφερε την ονομασία «Κυριακή» κατά την περίοδο των πρώτων αποστολικών χρόνων.** Πολύ αργότερα ο Ιουστίνος ο μάρτυς (114 - 165 μ.Χ.) στη 2η απολογία του κάνει λόγο για τη νέα ονομασία της 1ης ημέρας της εβδομάδας ως «Κυριακή», ονομασία την οποία ήδη χρησιμοποιούσαν οι ειδωλολάτρες, έχοντάς την αφιερώσει στο θεό Ήλιο και την ονόμαζαν στα Λατινικά **Die Dominika** και αυτή την ειδωλολατρική ονομασία φέρει και σήμερα η ημέρα «Κυριακή» σε διάφορες γνωστές γλώσσες, όπως στα Αγγλικά που είναι «**Sun-DAY**», δηλαδή «**ημέρα (day) του θεού Ήλιου (sun)**».

Όταν ο Λόγος του Θεού χρησιμοποιεί τη λέξη «Κυριακή», αυτό είναι επιθετικός προσδιορισμός του «Κύριος», όπως γίνεται και σε άλλες περι-

πτώσεις, όπως για παράδειγμα ο δείπνος του Κυρίου ονομάζεται «**Κυριακός δείπνος**», η προσευχή του Κυρίου αποκαλείται «**Κυριακή προσευχή**», άρα και η «ημέρα του Κυρίου», η μεγάλη και η επιφανής ονομάζεται «**Κυριακή ημέρα**» και στην ημέρα αυτή, στην χρονική εκείνη περίοδο ήρθε εν πνεύματι ο Ιωάννης. Παρακάτω θα γίνει ενδεικτικά παράθεση εδαφίων στα οποία με πολύ καθαρότητα φαίνεται ότι η «Κυριακή ημέρα» είναι μια μελλοντική περίοδος, όπου θα συμβούν συγκλονιστικά γεγονότα:

**ΠΑΛΑΙΑ ΔΙΑΘΗΚΗ:** Ζαχαρίας ΙΔ:1-5, 8-10, Ιωήλ Α:15, Β:1-2,11,31, Γ:2,9,12, Σοφονίας Α:7, 14-17, Ησαΐας Β:12, ΙΓ:6-10, Αμώς Ε:16-20, Ιερεμίας Μς':10, Αβδιού εδ.15, κλπ.

**ΚΑΙΝΗ ΔΙΑΘΗΚΗ:** Πράξεις Β:2, Α' Θεσσαλονικείς Ε:2, Β' Θεσσαλονικείς Β:2, Α' Κορινθίους Β:8, Β' Κορινθίους Α:14, Β' Πέτρου Γ:8-10, Φιλιππησίου Α:6,10, Β:16, κλπ.

**ΣΗΜΕΙΩΣΗ:** Για λεπτομερή ανάλυση του παραπάνω θέματος διάβασε το βιβλίο των εκδόσεών μας με τίτλο: «**Η ΚΥΡΙΑΚΗ ΗΜΕΡΑ**» (κωδικός 22)

## (16) **ΑΠΟΚΑΛΥΨΗ ΙΑ:8**

«Και **το ΠΤΩΜΑ αυτών** επί της πλατείας της πόλεως της μεγάλης, ήτις καλείται πνευματικώς **Σόδομα και Αίγυπτος**, όπου ο Κύριος **αυτών** εσταυρώθη...»  
(αρχαίο κείμενο)

«Και **τα ΠΤΩΜΑΤΑ αυτών** (θέλουσι κείσθαι) επί της πλατείας της πόλεως της μεγάλης, ήτις καλείται πνευματικώς **Σόδομα και Αίγυπτος**, όπου και ο Κύριος **ημών** εσταυρώθη....» (μετάφρ. Ν.Βάμβας)

Το ΙΑ'/11 κεφάλαιο της Αποκάλυψης αναφέρεται στο γεγονός που ο **Αντίχριστος** (θηρίον) θα θανατώσει τους «**δύο μάρτυρες**» του Θεού και τα αφήσει «**το πτώμα**» αυτών στην πλατεία της μεγάλης «πόλης», η οποία πνευματικά αποκαλείται **Σόδομα και Αίγυπτος** και στην οποία **σταυρώθηκε** «ο Κύριος αυτών». Το αρχαίο κείμενο χρησιμοποιεί ενικό αριθμό «**το ΠΤΩΜΑ αυτών**», ενώ ο Βάμβας μεταφράζει σε πληθυντικό αριθμό «**τα ΠΤΩΜΑΤΑ αυτών**». Αυτή η ασήμαντη (ίσως για πολλούς) διαφοροποίηση αλλάζει τελείως το νόημα του ΙΑ' κεφαλαίου της Αποκάλυψης. Ο Βάμβας μεταφράζει σε πληθυντικό αριθμό, γιατί πιστεύει, όπως και η μεγάλη πλειοψηφία των μελετητών της Βίβλου, ότι οι δύο μάρτυρες είναι **δύο συγκεκριμένα άτομα** (και όχι δύο ομάδες πιστών, που θα αναφέρουμε στη συνέχεια), που δίνουν τη μαρτυρία τους για τριάντισι χρόνια και μετά τους θανατώνει ο Αντίχριστος και τα σώματά τους μένουν άταφα.

Οι δύο μάρτυρες είναι **δύο ομάδες πιστών** και αυτή την ερμηνεία την δίνει η ίδια η Γραφή που λέγει ότι οι δύο μάρτυρες είναι δύο λυχνίες και

δύο ελαίες: «**Ούτοι είναι αι δύο ΕΛΑΙΑΙ και αι δύο ΛΥΧΝΙΑΙ, αι ιστάμεναι ενώπιον του Θεού της γης**». Σύμφωνα με τη Βίβλο η «**λυχνία**» συμβολίζει την «**εκκλησία**» και ο Ιησούς στο Α' κεφάλαιο της Αποκάλυψης περιπατεί ανάμεσα σε επτά λυχνίες: «**Και αι ΕΠΤΑ ΛΥΧΝΙΑΙ, τας οποίας είδες, είναι αι ΕΠΤΑ ΕΚΚΛΗΣΙΑΙ**». Το πρώτο λοιπόν στοιχείο που έχουμε είναι ότι οι δύο μάρτυρες είναι «**δύο εκκλησίες/λυχνίες**». Το τι συμβολίζει η «**ελαία**» το αναφέρει ο απ. Παύλος στο Ρωμαίους ΙΑ:23-24, όπου μιλώντας για την εκκλησία την αποκαλεί «**καλήν ελαίαν**» που είναι ο λαός Ισραήλ, από την οποία μπολιάστηκαν πνευματικά οι εξ εθνών πιστοί που αποτελούν την «**αγριελαίαν**» και έτσι όλο το σώμα του Χριστού ΕΓΙΝΕ «**καλήν ελαία**». Το δεύτερο στοιχείο που η Βίβλος μας δίνει για τους δύο μάρτυρες είναι ότι ο ένας είναι η «**ΚΑΛΗ ΕΛΑΙΑ**» και ο άλλος είναι η «**ΑΓΡΙΑ ΕΛΑΙΑ**».

Η ερμηνεία βγαίνει από μόνη της: Οι δύο μάρτυρες της Αποκάλυψης ΙΑ' θα είναι δύο ομάδες, θα είναι η **ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΕΞ ΙΟΥΔΑΙΩΝ** («η καλήν ελαία») και η **ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΕΞ ΕΘΝΩΝ** («η αγριελαία») και θα έχουν διπλή μαρτυρία (εξ' ου και «**δύο μάρτυρες**»), τους οποίους όπως αναφέρει η Βίβλος θα τους θανατώσει ο Αντίχριστος και αυτό θα συμβαίνει συνέχεια για τριάντισι χρόνια επάνω σε όλη την ανθρωπότητα. Ο Ιησούς δεν σταυρώθηκε στις πραγματικές πόλεις Σόδομα ή Αίγυπτο (άλλωστε τα Σόδομα δεν υπήρχαν), αλλά έξω από τα τείχη της Ιερουσαλήμ, εκεί που θεωρείται χώρος των εθνικών και εμάς ο Κύριος μας έβγαλε έξω από τα πνευματικά Σόδομα και την Αίγυπτο. Όταν λοιπόν η Γραφή λέγει «**Σόδομα και Αίγυπτος, όπου και ο Κύριος ημών εσταυρώθη**», εννοεί τον κόσμο, το σύστημα του Διαβόλου από το οποίο ο Ιησούς με τη θυσία Του μας ελευθέρωσε. Γι' αυτό «**το πτώμα αυτών**» (όλων των θανατωθέντων από τον Αντίχριστο) και όχι «**τα πτώματα αυτών**» (δηλαδή των 2 υποτιθέμενων μαρτύρων), **δεν θα τεθούν σε "μνήματα"**, φυσικά θα τεθούν σε τάφο, αλλά δεν θα υπάρχει γι' αυτούς μνημείο, δεν θα υπάρχει ενθύμηση (μνημείο=ενθύμηση).

**ΣΗΜΕΙΩΣΗ:** Για λεπτομερή ανάλυση του παραπάνω θέματος διάβασε τα βιβλία των εκδόσεών μας «**ΑΝΑΖΗΤΩΝΤΑΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ**» (κωδικός 33) και «**ΣΥΝΟΠΤΙΚΟΣ ΟΔΗΓΟΣ 50 ΒΙΒΛΙΚΩΝ ΘΕΜΑΤΩΝ**» (κωδικός 35)

## 3. **ΜΕΤΑΦΡΑΣΤΙΚΑ ΛΑΘΗ στην ΠΑΛΑΙΑ ΔΙΑΘΗΚΗ**

Από την Παλαιά Διαθήκη θα αναφερθούν μόνο 2 περιπτώσεις με μεταφραστικά λάθη του Νεόφυτου Βάμβας, τα οποία από ερμηνευτική άποψη έχουν σημαντική θέση μέσα στο θείο σχέδιο του Θεού για τη σωτηρία του ανθρώπου και για την αποκάλυψη του προσώπου Του και της δόξας Του στον άνθρωπο. Θα γίνει αναφορά στις περικοπές Γένεσις Α:26-27 και Ησαΐας Θ:5-6.

## (1) ΓΕΝΕΣΙΣ Α:26-27

«...Και είπεν ο Θεός, ποιήσωμεν άνθρωπον κατ' ΕΙΚΟΝΑ ημετέραν, και καθ' ΟΜΟΙΩΣΙΝ και αρχέτωσαν των ιχθύων της θαλάσσης..... Και εποίησεν ο Θεός τον άνθρωπον κατ' ΕΙΚΟΝΑ ΘΕΟΥ εποίησεν αυτόν.....»  
(αρχαίο κείμενο)

«Και είπεν ο θεός, *Ας κάμωμεν άνθρωπον κατ' ΕΙΚΟΝΑ ημών, καθ' ΟΜΟΙΩΣΙΝ ημών*. και *ας εξουσιάξω* επί των ιχθύων της θαλάσσης .....Και εποίησεν ο Θεός τον άνθρωπον *κατ' εικόνα εαυτού*· κατ' εικόνα Θεού εποίησεν αυτόν»  
(μετάφραση Ν.Βάμβα)

«**ΑΣ ΚΑΜΩΜΕΝ άνθρωπο**»: Εφόσον είναι πληθυντικός, ο Θεός, δεν θα «έκανε» μόνος Του τον άνθρωπο, θα έπρεπε να υπήρχε και κάποιος άλλος ή κάποιοι άλλοι. «**ΕΙΚΟΝΑ ημών**» και «**ΟΜΟΙΩΣΙΝ ημών**»: Η δημιουργία του ανθρώπου θα γινόταν σε δύο φάσεις, (1) κατά την «εικόνα» τους, και (2) κατά την «ομοίωσή» τους. «**Εξουσιάξω**»: Εδώ είναι λάθος η μετάφραση του Βάμβα, το αρχαίο Εβραϊκό κείμενο είναι σε πληθυντικό αριθμό «**αρχέτωσαν**» (=εξουσιάζουν), που σημαίνει ότι το σχέδιο του Θεού δεν ήταν μόνον για τον πρώτο άνθρωπο, τον Αδάμ («να εξουσιάζει»), αλλά ήταν για όλο το ανθρώπινο γένος («να εξουσιάζουν»).

Το επόμενο εδάφιο 27 φαινομενικά δείχνει ότι έρχεται σε πλήρη αντίθεση με το εδάφιο 26: «*Και ΕΠΟΙΗΣΕΝ ο Θεός τον άνθρωπον κατ' ΕΙΚΟΝΑ ΕΑΥΤΟΥ· κατ' εικόνα Θεού ΕΠΟΙΗΣΕΝ αυτόν· άρσεν και θήλυ ΕΠΟΙΗΣΕΝ αυτούς*». Ο Θεός με τον ή τους συνεργάτες Του δεν «ΕΚΑΜΑΝ» (πληθυντικός) τον άνθρωπο, **αλλά μόνος Του «ΕΠΟΙΗΣΕΝ» τον άνθρωπο** και τον «εποίησεν» όχι κατά την «εικόνα ΤΟΥΣ» και κατά την «ομοίωσή ΤΟΥΣ», αλλά μόνο σύμφωνα με την πρώτη φάση (=εικόνα) και μάλιστα μόνο κατά τη **δική Του** εικόνα («εικόνα ΕΑΥΤΟΥ εποίησεν»). Το ερώτημα είναι: Απέτυχε ο Θεός του αρχικού σχεδίου Του;

Το ρήμα «**ΚΑΜΝΩ**» (Εβρ. «ΑΣΑ») σημαίνει «κατασκευάζω κάτι με κόπο από ένα ΠΡΟΪΠΑΡΧΟΝ υλικό, ώστε να πάρει άλλο σχήμα και μορφή». Το ρήμα «**ΠΟΙΩ-Ω**» (Εβρ. «ΜΠΑΡΑ») σημαίνει δημιουργώ κάτι εκ του μηδενός και αυτό εφαρμόζεται μόνο στο Θεό, που «ποιεί εκ του μηδενός». Το «*ας ΚΑΜΩΜΕΝ άνθρωπον*» (εδ.26) αναφέρεται προφητικά στο **τι** είχε σχεδιάσει ο Θεός να κάνει για όλο το ανθρώπινο γένος γενικά και στο εδ. 27 βλέπουμε το Θεό, σαν **πρώτο βήμα** υλοποίησης του σχεδίου Του ήταν να δημιουργεί τον άνθρωπο μόνον «**κατά την ΕΙΚΟΝΑ Του**» και όχι «κατά την εικόνα ΤΟΥΣ», ούτε επίσης και «κατά την ΟΜΟΙΩΣΗ Του». Αυτό θα το έκανε σε πολύ μεταγενέστερο χρόνο στον άνθρωπο σαν **δεύτερο βήμα**, γι' αυτό όταν γράφει στο αρχαίο κείμενο «**αρχέτωσαν**», αναφέρεται ο

Λόγος του Θεού σε όλο το ανθρώπινο γένος, όπου οι άνθρωποι «**θα εξουσιάζουν**» επάνω σε όλη τη δημιουργία του Θεού και δεν αναφέρεται μόνο στον πρώτο άνθρωπο, τον Αδάμ, ο οποίος «**θα εξουσιάζει**» όπως μεταφράζει ο Βάμβα.

ΣΗΜΕΙΩΣΗ: Για λεπτομερή ανάλυση του παραπάνω θέματος διάβασε το βιβλίο των εκδόσεών μας με τίτλο: «**Η ΠΡΩΤΗ ΠΡΟΦΗΤΕΙΑ**» (κωδικός 7)

## (2) ΨΑΛΜΟΣ Θ:5-6

«...ὅτι παιδίον εγεννήθη ἡμῖν ...Και καλείται τὸ ὄνομα αὐτοῦ μεγάλης βουλήs ἀγγελος, θαυμαστόs, ἰσχυρόs ἐξουσιαστήs, **ΑΙΩΝΙΟΣ ΠΑΤΗΡ...**»  
(αρχαίο κείμενο)

«...διότι παιδίον εγεννήθη εἰς ἡμᾶς.... Και τὸ ὄνομα αὐτοῦ θέλει καλεσθῆ θαυμαστόs, σύμβουλος, Θεός ἰσχυρός, **ΠΑΤΗΡ ΤΟΥ ΜΕΛΛΟΝΤΟΣ ΑΙΩΝΟΣ...**»  
(μετάφρ. Ν.Βάμβα)

Ο Ιησούς είναι ο «**ΑΙΩΝΙΟΣ ΠΑΤΕΡΑΣ**», αλλά όλοι γνωρίζουμε ότι Πατέρας είναι μόνον ΕΝΑΣ, ο Θεός, δεν έχουμε «δύο» Πατέρες. **Γιατί όμως ο Ιησούς αποκαλείται «αιώνιος Πατήρ;»** Γιατί ο ένας και μόνος αληθινός Θεός που υπάρχει, ο Πατέρας, κατοικεί και αποκαλύπτεται «εν Υἷω», μέσα από τον Υἱό Του (Εβραϊούς Α:1, Ιωάννης ΙΔ:10-11, κλπ). Η θεότητα που κατοικεί μέσα στον Υἱό είναι του Θεού Πατέρα και όχι του «**Θεού Υἱού**» (τέτοιος όρος δεν υπάρχει στη Γραφή) και αυτό ο Ιησούς το διακήρυττε συνέχεια: «*Ὅστις ΕΙΔΕΝ Εμέ, ΕΙΔΕΝ τὸν Πατέρα ...Εγώ* (=ανθρώπινη φύση) *εἶμαι ἐν τῷ Πατρὶ* (=θεία φύση), *καὶ ὁ Πατήρ ἐν Εμοί*» (βλ. Ιωάννης ΙΔ:9, Ι':30, κλπ). Ο Πατέρας κατοικεί στον Υἱό του με όλο το πλήρωμα της θεότητάς Του και κατοικεί μέσα σ' Αυτόν «χωρίς μέτρο». Αν η θεότητα που κατοικούσε στον Υἱό, δεν ήταν του Πατέρα, αλλά κάποια άλλη, τότε πολύ απλά θα είχαμε **δύο Θεούς**, δηλαδή τον «**Θεό ΠΑΤΕΡΑ**» και τον «**Θεό ΥΙΟ**», αλλά ο Ιησούς δεν είναι «ο Θεός Υιός», είναι «ο Υιός του Θεού». Έχουμε ταύτιση της ανθρώπινης φύσης του Υιού με τη θεία φύση του Πατέρα, γι' αυτό ο Υιός αποκαλείται «αιώνιος Πατέρας», είναι η ορατή εικόνα (φανέρωση) του Θεού του αοράτου, γι' αυτό η Αγία Γραφή διδάσκει ΕΝΑ Θεό, που δεν δίνει τη δόξα Του σε άλλον και που είναι Θεός ζηλότυπος και αυτή είναι η πρώτη «*πασών των εντολών*» (βλέπε Μάρκος ΙΒ:29, Δευτερονόμιο ς':4, κλπ), μια αλήθεια που και τα δαιμόνια πιστεύουν και φρίττουν (Ιάκωβος Β:19).

ΣΗΜΕΙΩΣΗ: Για λεπτομερή ανάλυση του παραπάνω θέματος διάβασε τα βιβλία των εκδόσεών μας «**ΠΟΙΟΣ ΕΙΝΑΙ Ο ΙΗΣΟΥΣ**» (κωδικός 23) και «**ΤΟ ΣΥΜΒΟΛΟ ΤΗΣ ΠΙΣΤΕΩΣ & Η ΑΝΩΤΕΡΟΤΗΤΑ ΤΗΣ ΒΙΒΛΟΥ**» (κωδικός 37)

#### 4. ΠΡΟΣΘΗΚΗ σε Α΄ Ιωάννου Ε:7-8

«...ὅτι τρεις εἰσὶν οἱ μαρτυροῦντες, τὸ ΠΝΕΥΜΑ καὶ τὸ ΥΔΩΡ καὶ τὸ ΑΙΜΑ...» (αρχαίο κείμενο)

«...διότι τρεις εἰναι οἱ μαρτυροῦντες ἐν τῷ ουρανῷ, ὁ ΠΑΤΗΡ, ὁ ΛΟΓΟΣ καὶ τὸ ἅγιον ΠΝΕΥΜΑ, καὶ οὗτοι οἱ τρεις εἰναι ἐν. Καὶ τρεις εἰναι οἱ μαρτυροῦντες ἐν τῇ γῇ, τὸ ΠΝΕΥΜΑ καὶ τὸ ΥΔΩΡ καὶ τὸ ΑΙΜΑ» (μετάφρ. Ν.Βάμβα)

Το μέρος με τα ψιλά γράμματα δεν υπάρχει, τόσο στο αρχαίο Ελληνικό κείμενο, όσο και στα πιο αξιόπιστα χειρόγραφα της Καινῆς Διαθήκης, ὅπως θα δούμε στη συνέχεια. Το αρχαίο πρωτότυπο κείμενο γράφει: «Ὅτι τρεις εἰσὶν οἱ μαρτυροῦντες, τὸ ΠΝΕΥΜΑ καὶ τὸ ΥΔΩΡ καὶ τὸ ΑΙΜΑ, καὶ οἱ τρεις εἰς τὸ ἓν εἰσὶν». Τα εδάφια Ε:7-8 τῆς Α΄ ἐπιστολῆς του Ἰωάννη, ὅπως εἶναι διατυπωμένα στο κείμενο τῆς μετάφρασης του Ν.Βάμβα εἶναι τὸ κατ' ἐξοχὴν ἐπιχειρήμα των υποστηρικτῶν τῆς τριαδικῆς διδασκαλίας, τὸ ὁποῖο σε συνδυασμὸ με τὸ Σῦμβολο τῆς Πίστεως, αποτελοῦν τὸ ἰσχυρὸ δογματικὸ θεμέλιο τῆς διδασκαλίας αὐτῆς.

Τὸ ἐρώτημα που ἀπασχολεῖ τὸν κάθε καλοπροαίρετο μελετητῆ τῆς Βίβλου καὶ ἐκζητητῆ τῆς ἀλήθειας, εἶναι: «Πῶς, τὸ παραπάνω κείμενο με τὰ ψιλά γράμματα ὑπάρχει στις περισσότερες σύγχρονες μεταφράσεις; Πῶς μπῆκε σφῆνα μέσα στο σωστὸ καὶ ἐπεκράτησε;». Σαν ἀπάντηση στο ἐρώτημα αὐτό, θα ἀναφέρουμε τις παρακάτω αξιόπιστες ἱστορικές πηγές:

**(1) ΕΡΑΣΜΟΣ:** Ὃταν ὁ Ἐρασμὸς ἔκανε τὴν 1<sup>η</sup> ἐκδόση του κριτικῆ κειμένου τῆς Καινῆς Διαθήκης (Textus Receptus), δὲν εἶχε συμπεριλάβει τὸ ἐπίμαχο εἶδος, γιατί δὲν τὸ εἶχε συναντήσει σε κανένα χειρόγραφο. Ἐπειδὴ ὅμως τὸ εἶδος αὐτὸ ἦταν ἀπαραίτητο γιὰ τὴ στήριξη τῆς διδασκαλίας τῆς «τριάδας», ὁ Πάπας ἔκανε παρατήρηση στὸν Ἐρασμὸ που δὲν τὸ εἶχε συμπεριλάβει στὴν 1<sup>η</sup> ἐκδόσή του. Ὁ Ἐρασμὸς φοβήθηκε καὶ υποσχέθηκε στὸν Πάπα, ἀν του βρεῖ ἓν χειρόγραφο που νὰ τὸ ἀναφέρει, θὰ τὸ συμπεριλάμβανε στὴν ἐπόμενη ἐκδόση. Ὁ Πάπας τότε, ἀναθέτει σε κάποιον μοναχὸ που γνῶριζε πολὺ καλά τὴν Ἑλληνικὴ γλῶσσα, νὰ γράψει σε ἓν παλιὸ χαρτί τὸ εἶδος αὐτὸ καὶ στὴ συνέχεια νὰ τὸ προσθέσει σε παλαιότερα χειρόγραφα, καὶ ἔτσι τὸ ἔδωσε στὸν Ἐρασμὸ.

Ὁ Στεφάνου, ὅταν ἔκανε τις διορθώσεις στο κείμενο του Ἐρασμῶ, συμπεριλαμβάνει καὶ τὸ εἶδος αὐτὸ στὴ 2<sup>η</sup> ἐκδόση του T.R. Ἀργότερα, ὅταν ὁ Ἐρασμὸς ἀντιλήφθηκε τὴν ἀπάτη του Πάπα, προβαίνει στὴν 3<sup>η</sup> ἐκδόση του κειμένου του, χωρὶς τὸ πρόσθετο εἶδος στο Α΄ Ἰωάννου Ε:7,

ἀλλὰ ἦταν πλέον πολὺ ἀργά, γιατί ἡ τυπογραφία εἶχε ἀνακαλυφθεῖ καὶ οἱ ἀδελφοὶ Ἐλίζεβερ, που εἶχαν τυπογραφεῖο, τὸ 1624 μ.Χ. τύπωσαν τὴ 2<sup>η</sup> ἐκδόση καὶ τὴ διέδωσαν παντοῦ. Αὐτοὶ ἦταν που ὀνόμασαν τὸ κείμενο του Ἐρασμῶ «Textus Receptus», δηλαδὴ «κείμενο παραδεκτὸ ἀπὸ ὅλους».

**(2) ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΚΑΙΝΗΣ ΔΙΑΘΗΚΗΣ:** Τὸ πρόσθετο αὐτὸ εἶδος παραλείπεται ἀπὸ τὰ κριτικὰ κείμενα που ἔχουν ἐκδώσει, κατὰ σειρά, οἱ «U.B.S.», «WESTCOTT & HORT» καὶ «NESTLE», τὰ ὁποῖα εἶναι τὰ πλέον ἀξιόπιστα κείμενα στὸν κόσμος.

**(3) ΚΩΔΙΚΕΣ - ΧΕΙΡΟΓΡΑΦΑ:** Τὸ εἶδος Α΄ Ἰωάννου Ε:7 με τὴ μεταγενέστερη προσθήκη δὲν ὑπάρχει στὸ Βατικανό, Σιναϊτικὸ (ἢ Ἄλεφ) καὶ Ἀλεξανδρινὸ κώδικα, καθὼς καὶ στους κώδικες Κ, Ρ, Ψ. Ἐπίσης δὲν ὑπάρχει στὰ χειρόγραφα που φέρουν τὴν κωδικὴ ὀνομασία 048, 049, 056, 0142, 33, 81, 88, 104, 181, 326, 330, 436, 451, 614, 630, 945, 1241, 1505, 1739, 1877, 1881, 2127, 2412, 2492, 2495, καθὼς καὶ στις μεταφράσεις: Βουλγάτα, Συριακὴ, Κοπτικὴ, Ἀρμενικὴ, Αἰθιοπικὴ, Σλαβικὴ καὶ Βυζαντινὴ.

**(4) ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΟΙ ΠΑΤΕΡΕΣ:** Τὸ ἐπίμαχο εἶδος, ὅπως διαμορφώθηκε ἀργότερα, δὲν ἀναφέρεται στὰ γραπτὰ των παρακάτω ἐπιφανῶν ἐκκλησιαστικῶν πατέρων: Εἰρηναῖος, Τερτυλλιανός, Κλήμης, Ἰππόλυτος, Ὠριγένης, Κυπριανός, Ἰλαρίωνας, Μ.Αθανάσιος, Μ.Βασίλειος, Γρηγόριος Ναζιανζηνός, Ἰωάννης Χρυσόστομος, Ἐπιφάνιος, Ἰερώνυμος, Κύριλλος, Αὐγουστίνος, κλπ.. Ἀξίζει νὰ γίνῃ ἰδιαίτερη μνεία στὸ **Μέγα Ἀθανάσιος**, ὁ ὁποῖος θεωρεῖται ὁ αυθεντικὸς ἐκφραστὴς καὶ υποστηρικτῆς τῆς τριαδικῆς διδασκαλίας καὶ γιὰ μερικοὺς ἔχει τὸν τίτλο του «φανατικὸς», στὰ γραπτὰ του δὲν ἀναφέρει καθόλου τὸ εἶδος αὐτὸ ὡς ἐπιχειρήμα υπέρ τῆς τριάδας. Εἶναι πολὺ φυσικὸ, ἐάν ὑπῆρχε αὐτὸ τὸ εἶδος, νὰ τὸ επικαλεῖτο συχνά γιὰ νὰ στηρίξει τις ἀπόψεις του. Ἄλλωστε, ὁ Ἀθανάσιος θεωρεῖται ὁ ἐμπνευστῆς καὶ συγγραφέας του λεγόμενου «**Συμβόλου τῆς Πίστεως τοῦ Ἀθανασίου**», που περιέχει 42 ἀρθρα, με βάση τὸ ὁποῖο καταρτίστηκε ἀργότερα τὸ σημερινὸ γνωστὸ «**Σῦμβολο τῆς Πίστεως**» των 12 ἀρθρων ἀπὸ τις Οἰκουμενικὲς Συνόδους τῆς Νίκαιας (325 μ.Χ.) καὶ Νέας Ρώμης, μετέπειτα Κωνσταντινούπολης (381 μ.Χ.). Ὁ ἐνδιαφερόμενος μπορεῖ νὰ βρεῖ ὁλόκληρο τὸ Σῦμβολο τῆς Πίστεως τοῦ Ἀθανασίου στὸ βιβλίον των ἐκδόσεών μας με τίτλο: «**Τὸ ΣΥΜΒΟΛΟ ΤΗΣ ΠΙΣΤΕΩΣ καὶ Ἡ ΑΝΩΤΕΡΟΤΗΤΑ ΤΗΣ ΒΙΒΛΟΥ**», στὸ ὁποῖο δὲν γίνεταῖ καμιά μνεία τοῦ ἐπίμαχου εἶδους.

**(5) Κείμενο U.B.S.:** Τὸ κριτικὸ κείμενο U.B.S. («**United Bible Societies**» - **Ἐνωμένες Βιβλικὲς Εταιρίες**), που θεωρεῖται τὸ πιο ἀξιόπιστο, τὸ πρόσθετο εἶδος δὲν τὸ συμπεριλαμβάνει στὸ κυρίως κείμενο, ἀλλὰ στις

υποσημειώσεις αναφέρει ότι η προσθήκη αυτή υπάρχει σε μια έκδοση της μετάφρασης Ιτάλας του 9<sup>ου</sup> -10<sup>ου</sup> αιώνα, αλλά και η μετάφραση αυτή το έχει μέσα σε παρένθεση, που σημαίνει ότι μεταφραστής αναγνώριζε ότι υπήρχε κάποιο πρόβλημα με την αυθεντικότητα της προσθήκης στο Α΄ Ιωάννου Ε:7-8. Αυτή η αμφισβήτηση θεωρείται φυσική, αφού η Ιτάλα είναι η Λατινική μετάφραση του πρωτότυπου κειμένου της Καινής Διαθήκης από την Ελληνική γλώσσα, στο οποίο κείμενο δεν υπήρχε η προσθήκη αυτή. Άρα η προσθήκη αυτή, δεν υπήρχε στο πρωτότυπο Ελληνικό κείμενο, αλλά κάποιος την πρόσθεσε πολύ αργότερα, είτε στην αντιγραφή του κειμένου, είτε στη μετάφραση που έκανε.

Επίσης αναφέρεται στις σημειώσεις του κριτικού κειμένου ότι το επίμαχο εδάφιο με την προσθήκη υπάρχει και στη Λατινική Βουλγάτα (LV), η οποία είναι μετάφραση του 16<sup>ου</sup> αιώνα και είναι φανερό πλέον ότι έχει προστεθεί εκ των υστέρων και γι' αυτό το λόγο οι κριτικοί των κειμένων δεν το έλαβαν υπόψη τους ως αξιόπιστο στοιχείο.

**(6) ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟ:** Το Οικουμενικό Πατριαρχείο της Κωνσταντινούπολης στην έκδοση της Καινής Διαθήκης, το έτος 1912, αναγράφει ότι το εδάφιο Α΄ Ιωάννου Ε:7-8 με την αναφορά των τριών μαρτύρων είναι προσθήκη (νόθο), αλλά «διατηρείται κατά τη γνώμη της Ιεράς Συνόδου». Στην εισαγωγή της έκδοσης γράφει: «*Άλλως έχουσι τα περί των ΤΡΙΩΝ ΜΑΡΤΥΡΩΝ της πρώτης επιστολής Ιωάννου (ε΄ 7-8). Το χωρίον τούτο, ου μόνον κατά τας βάσεις της παρούσης εκδόσεως, αλλ' ουδέ κατ' εξαίρεσιν εφαινότο εγχωρούν, ΩΣ ΟΛΩΣ ΑΜΑΡΤΥΡΩΝ από των εκκλησιαστικών κειμένων, από των πατέρων και διδασκάλων της Ανατολικής Εκκλησίας, από των αρχαίων μεταφράσεων, από των αρχαιοτέρων απογράφων της Σλαυικής μεταφράσεως, και αυτής έτι της Λατινικής, ΚΑΙ ΑΠΟ ΠΑΝΤΩΝ ΤΩΝ ΓΝΩΣΤΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΧΕΙΡΟΓΡΑΦΩΝ, των γεγραμμένων ανεξαρτήτως της κατά μικρόν εισαχθείσης εις την Βουλγάταν προσθήκης. Διατηρείται κατά την γνώμην της Ιεράς Συνόδου*» (Η ΚΑΙΝΗ ΔΙΑΘΗΚΗ, εν Κωνσταντινουπόλει εκ του Πατριαρχικού Τυπογραφείου 1912, σελίς ζ')

**(7) ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΒΙΒΛΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ:** Η Ελληνική Βιβλική Εταιρεία έχει επιμεληθεί δύο συγχρόνων μεταφράσεων της Καινής Διαθήκης, που είναι γνωστές ως «Μετάφραση των 4 καθηγητών» και «Μετάφραση των 6 καθηγητών». Στην πρώτη «Μετάφραση των 4 καθηγητών», έτος 1967, το επίμαχο εδάφιο συμπεριλαμβάνεται μέσα σε αγκύλες και με την υποσημείωση ότι «Το εντός της παρενθέσεως δεν υπάρχει εις τα κυριότερα χειρόγραφα» (σελ.468).

Αξίζει να σημειωθεί ότι το κείμενο της «Μετάφρασης των 4 καθηγητών» έχει μεταφραστεί και στη σύγχρονη **Αγγλική γλώσσα**, 1976-1977, **χωρίς να περιλαμβάνει την επίμαχη προσθήκη του Α΄ Ιωάννου Ε:7-8**, ενώ στην Ελληνική έκδοση υπάρχει σε αγκύλες.

Θέμα υπάρχει στη «Μετάφραση των 6 καθηγητών», όπου στην Α΄ έκδοση του **1985**, η οποία περιλαμβάνει το αρχαίο κείμενο και τη μετάφραση, στο μεν ΑΡΧΑΙΟ ΚΕΙΜΕΝΟ περιλαμβάνεται το εδάφιο αυτό με την προσθήκη (καθόσον παρατίθεται το κείμενο του Πατριαρχείου Κωνσταντινουπόλεως, που όπως ήδη αναφέρθηκε, το θεώρησε ως προσθήκη), στη δε ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ δεν το συμπεριλαμβάνει. Σε νεότερη Β΄ έκδοση του **1989** την επίμαχη προσθήκη του εδαφίου την συμπεριλαμβάνει μέσα σε αγκύλες. Σε νεότερη μετάφραση ολόκληρης της Αγίας Γραφής στη δημοτική γλώσσα το επίμαχο εδάφιο της Α΄ Ιωάννου Ε:7-8 συμπεριλαμβάνεται μέσα σε αγκύλες και με την υποσημείωση ότι «**Το εντός των αγκυλών κείμενο, δεν υπάρχει εις τα κυριότερα χειρόγραφα**» (σελ.483).

**(8) ΜΕΤΑΦΡΑΣΕΙΣ ΚΑΙΝΗΣ ΔΙΑΘΗΚΗΣ (γενικά):** Εκτός από τις παραπάνω περιπτώσεις που αναφέρθηκαν ότι υπάρχει η επίμαχη προσθήκη του εδαφίου Ε:7-8, υπάρχει και στις ακόλουθες περιπτώσεις: **(α) Nestle-Aland Novum Testamentum Graece**, **(β) Αγία Γραφή**, έκδοση Αδελφότης Θεολόγων «**Η ΖΩΗ**», **(γ) Μετάφραση Σπύρου Φίλου**, εκδόσεις «**ΠΕΡΓΑΜΟΣ**», **(δ) Μετάφραση** στη δημοτική του Συμεών Ιωαννίδη, εκδόσεις «**Ο ΛΟΓΟΣ**» και **(ε) Αγγλικό κείμενο King James Version**. Το πρόσθετο αυτό εδάφιο, δεν το περιλαμβάνει η "ιδιωτική" μετάφραση του **Σπύρου Καραλή**, έκδοση 2013 (βλ. σελ.632), γεγονός που καθιστά τη μετάφραση αυτή πιο αντικειμενική, σημειωτέον ότι και σε άλλες περιπτώσεις το κείμενό της μετάφρασης είναι αξιόπιστο, όπως: Ιωάννης Α:1, Πράξεις Ις':7, Κολοσσαείς Α:27, Α΄ Πέτρου Α:20, Αποκάλυψη Α:11, ΙΑ:8, κλπ..

**(9) ΠΡΩΤΗ ΧΕΙΡΟΓΡΑΦΗ ΕΜΦΑΝΙΣΗ:** Σύμφωνα με τους κριτικούς επιστήμονες των κειμένων της Καινής Διαθήκης, το εν λόγω πρόσθετο εδάφιο βρέθηκε για πρώτη φορά σε Ελληνικό χειρόγραφο του έτους **635 μ.Χ.**, αλλά δεν ήταν γραμμένο μέσα στο κείμενο, ήταν γραμμένο με ψιλά γράμματα, δίπλα στο περιθώριο της σελίδας, γεγονός που σημαίνει ότι **κάποιος το πρόσθεσε αργότερα**, όπως και αποδείχτηκε.

Πριν κλείσουμε το θέμα αυτό, θα ήθελα να κάνω την ακόλουθη παρατήρηση ή διαπίστωση: Στο επίμαχο κείμενο, όπως αναφέρεται στις περισσότερες μεταφράσεις παρουσιάζονται **3 μάρτυρες στον ΟΥΡΑΝΟ** (=Πατήρ - Λόγος - άγιο Πνεύμα) και **3 μάρτυρες στη ΓΗ** (=Πνεύμα - Ύδωρ - Αίμα):

«...Διότι τρεις είναι οι μαρτυρούντες εν τω ΟΥΡΑΝΩ, ο Πατήρ, ο Λόγος, και το άγιον Πνεύμα, και ούτοι οι τρεις είναι έν. Και τρεις είναι οι μαρτυρούντες εν τη ΓΗ, το Πνεύμα και το ύδωρ και το αίμα». Εάν υποθέσουμε ότι το εδάφιο αυτό είναι το αυθεντικό, δεν μπορούμε να ισχυριστούμε με απολυτότητα ότι οι 3 μάρτυρες στον ουρανό είναι 3 πρόσωπα μέσα στη θεότητα, γιατί η άποψη αυτή δεν έρχεται σε καμιά αντιστοιχία, παραλληλισμό, ή τυπολογία με τους 3 μάρτυρες στη γη, που πολύ καλά γνωρίζουμε ότι οι δύο από αυτούς (νερό και αίμα) **δεν είναι** πρόσωπα.

Άρα στην υποθετική αυτή περίπτωση, κάποια άλλη θα έπρεπε να ήταν η ερμηνεία, που κατά τη γνώμη μου θα ήταν ότι πρόκειται για φανερώσεις του ενός κα μόνου αληθινού Θεού που υπάρχει: Ο Λόγος είναι η έκφραση και η φανέρωση του Πατέρα στη γη: «*Ο Λόγος σαρκί εγένετο και εσκήνωσεν εν ημίν*», είναι ο άνθρωπος Χριστός Ιησούς μέσα στον οποίο κατοικεί «*παν το πλήρωμα*» της θεότητας, που είναι το Πνεύμα του Πατέρα. Αυτή η άποψη έρχεται σε συμφωνία με το θεόπνευστο Λόγο του Θεού, τη Βίβλο.

ΣΗΜΕΙΩΣΗ: Για λεπτομερή ανάλυση του παραπάνω θέματος διάβασε το βιβλίο των εκδόσεών μας «**ΤΟ ΣΥΜΒΟΛΟ ΤΗΣ ΠΙΣΤΕΩΣ & Η ΑΝΩΤΕΡΟΤΗΤΑ ΤΗΣ ΒΙΒΛΟΥ**» (κωδικός 37)

## **5. ΠΟΙΑ ΕΙΝΑΙ Η ΑΛΗΘΕΙΑ για ΜΑΤΘΑΙΟΣ ΚΗ:19-20**

«Πορευθέντες ουν, μαθητεύσατε πάντα τα έθνη, **ΒΑΠΤΙΖΟΝΤΕΣ** αυτούς **εν τω ονόματί Μου**, διδάσκοντες αυτούς τηρείν πάντα όσα ενετειλάμην υμίν...»

(αρχαίο κείμενο)

«Πορευθέντες λοιπόν, μαθητεύσατε πάντα τα έθνη, **ΒΑΠΤΙΖΟΝΤΕΣ** αυτούς **εις το όνομα του Πατρός, και του Υιού, και του αγίου Πνεύματος**, διδάσκοντες αυτούς να φυλάττωσι πάντα όσα **παρήγγειλα** εις εσάς» (Ν.Βάμβα)

Ισχυρές αρχαιολογικές μαρτυρίες για την αυθεντικότητα του εδαφίου Ματθαίος ΚΗ:19, δεν υπάρχουν, γιατί στα αρχαιότερα χειρόγραφα, πριν τον 4<sup>ο</sup> μ.Χ. αιώνα, σχεδόν ολόκληρο το κεφάλαιο ΚΗ του Ματθαίου **ΔΕΝ ΕΧΕΙ διασωθεί**. Τις γραπτές αποδείξεις που έχουμε για το θέμα αυτό είναι οι ακόλουθες:

### **(1) ΕΥΣΕΒΙΟΣ ΚΑΙΣΑΡΕΙΑΣ**

Ο Ευσέβιος, που έζησε το 264-340 μ.Χ., που διεύθυνε την περίφημη βιβλιοθήκη του Παμφίλου στην Αντιόχεια και που θεωρείται ο μεγαλύτερος εκκλησιαστικός συγγραφέας με αντικειμενικότητα στα γραπτά του, είχε μελετήσει τα αρχαιότερα χειρόγραφα των τριών πρώτων μ.Χ. αιώνων, γι'

αυτό από ιστορική άποψη η μαρτυρία του έχει ακόμα μεγαλύτερη αξιοπιστία από τα υπάρχοντα σήμερα μεταγενέστερα χειρόγραφα της Καινής Διαθήκης. Σε όσες περιπτώσεις χρησιμοποιείται σήμερα η φράση «*βαπτίζοντες αυτούς εις το όνομα του Πατρός, και του Υιού, και του αγίου Πνεύματος*» ο Ευσέβιος χρησιμοποιεί πάντοτε τη φράση «*βαπτίζοντες αυτούς ΕΝ ΤΩ ΟΝΟΜΑΤΙ ΜΟΥ*».

### **1. Στην «ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ» του γράφει:**

«...Επί δε του τη κηρύγματος διδασκαλία την εις σύμπαντα τα έθνη στείλαμένων πορείαν συν δυνάμει Χριστού, φήσαντος αυτοίς **ΠΟΡΕΥΘΕΝΤΕΣ ΠΑΝΤΑ ΤΑ ΕΘΝΗ ΕΝ ΤΩ ΟΝΟΜΑΤΙ ΜΟΥ**» (Libr. III .CAP 5, σελ.77).

### **2. Στο βιβλίο του «ΕΥΑΓΓΕΛΙΚΗ ΑΠΟΔΕΙΞΗ» γράφει:**

«...Ενί δε ρήματι και μια φωνή φήσας προς τους εαυτού μαθητάς **ΠΟΡΕΥΘΕΝΤΕΣ ΜΑΘΗΤΕΥΣΑΤΕ ΠΑΝΤΑ ΤΑ ΕΘΝΗ ΕΝ ΤΩ ΟΝΟΜΑΤΙ ΜΟΥ, ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΕΣ ΑΥΤΟΥΣ ΤΗΡΕΙΝ ΠΑΝΤΑ ΟΣΑ ΕΝΕΤΕΙΛΑΜΗΝ ΥΜΙΝ**, έργον επήγε τω λόγω αυτίκατε εμαθητεύετο εν ολίγω παν έθνος Ελλήνων ομού και βαρβάρων...» (III/6/131-132).

### **(2) ΚΡΙΤΙΚΟ ΚΕΙΜΕΝΟ Κ.ΔΙΑΘΗΚΗΣ Ε.NESTLE - 1936**

Στην έκδοση του κριτικού κειμένου της Καινής Διαθήκης «**NOVUM TESTAMENTUM GRAECE**» της Στουτγκάρδης (έκδοση BIBEL-LANSTALT, 1936) και στη σελίδα 83 αναφέρεται στις υποσημειώσεις του κεφαλαίου ΚΗ/28 του Ματθαίου ότι ο κυριότερος ιστορικός του χριστιανισμού Ευσέβιος, αντί της επίμαχης φράσης, αναφέρει πάντοτε «*εν τω ονόματί Μου*».

### **(3) ΒΙΒΛΙΚΗ ΣΧΟΛΗ ΤΗΣ ΙΕΡΟΥΣΑΛΗΜ**

Η «Βιβλική Σχολή της Ιερουσαλήμ» που ανήκει στην Καθολική εκκλησία, σε σοβαρή μελέτη της, καταλήγει στο παρακάτω συμπέρασμα. Το κείμενο παρατίθεται αυτούσιο, χωρίς όμως να υπάρχουν στο πρωτότυπο τα έντονα γράμματα και οι υπογραμμίσεις:

«**19. Βαπτίζοντες αυτούς εις το όνομα του Πατρός, και του Υιού, και του αγίου Πνεύματος**, σε πολλές περικοπές που αναφέρονται στο εδάφιο αυτό, ο Ευσέβιος Καισαρείας αντικαθιστά τη φράση αυτή με τις λέξεις «*εν τω ονόματί Μου*». Αλλά η απομονωμένη αυτή μαρτυρία δύσκολα μπορεί να αντιμετωπίσει τις ομώνυμες μαρτυρίες των χειρογράφων, των μεταφράσεων και των Πατέρων. Δεν είναι απίθανο η διατύπωση αυτή να απηχεί στην ακρίβειά της τη λειτουργική χρήση ΠΟΥ ΚΑΘΙΕΡΩΘΗΚΕ ΑΡΓΟΤΕΡΑ στην πρωτόγονη κοινότητα. Γνωρίζουμε εξ άλλου ότι οι Πράξεις των Αποστόλων ομιλούν (πάντοτε) για βάπτισμα «*εις τον όνομα του ΙΗΣΟΥ*». Οτιδήποτε και αν συμβαίνει με τις δυνατές αυτές πα-



ραλλαγές, η βαθεία πραγματικότητα παραμένει η ίδια...» (LA SAINT BIBLE TRADUITE EN FRANCAIS SOUS LA DIRECTION DE L' ECOLE BIBLIQUE DE JERUSALEM. LES EDITIONS DU CERF. 29 Μπούλεβαρντ Λατούρ-Μομππούργκ, Παρίσι 1960).

#### (4) **THE JERUSALEM BIBLE**

Η Αγγλική έκδοση της Αγίας Γραφής «The Jerusalem Bible», την οποία διέθετε μέχρι πρότινος και η Ελληνική Βιβλική Εταιρία, στο Ματθαίος ΚΗ:19 κάνει το εξής σχόλιο:

«28a. **THIS FORMULA IS PEPHAPS A REFLECTION OF THE LITURGICAL USAGE OF THE WRITER'S OWN TIME**, δηλαδή «**ο τύπος αυτός πιθανόν είναι μια αντανάκλαση της λειτουργικής χρήσης την εποχή που ζούσε ο (αντι)γραφέας**». Το μικρό και απλό αυτό σχόλιο μας αφήνει να «εννοήσουμε» την ΠΑΡΑΠΟΙΗΣΗ της εντολής του Κυρίου Ιησού, αλλά και τον χρόνο περίπου της αλλαγής αυτής.

#### (6) **Η ΚΑΘΑΡΗ ΜΑΡΤΥΡΙΑ ΤΗΣ ΚΑΙΝΗΣ ΔΙΑΘΗΚΗΣ**

Η φράση που υπάρχει στο Ματθαίο ΚΗ:19 «**βαπτίζοντες αυτούς εις το όνομα του Πατρός, και του Υιού, και του αγίου Πνεύματος**» προβληματίζει τους μελετητές και ερευνητές της Βιβλικής Αρχαιολογίας, γιατί ΔΕΝ ΕΡΧΕΤΑΙ ΣΕ ΣΥΜΦΩΝΙΑ με τα άλλα εδάφια της Καινής Διαθήκης που αναφέρονται στο ΒΑΠΤΙΣΜΑ ΣΤΟ ΝΕΡΟ και στο συμβολισμό του, γιατί όλα αναφέρουν ότι το βάπτισμα γίνεται ΠΑΝΤΟΤΕ «**εις το όνομα του Κυρίου ΙΗΣΟΥ**» (βλέπε: Πράξεις Β:38, Η:16, Ι':48, ΙΘ:5 /Ρωμαίους ζ':3 /Α' Κορινθίους Α:11.13 /κλπ.), γιατί το βάπτισμα του πιστού στο νερό απεικονίζει τη σωτηρία μας, είναι **ο συμβολικός τύπος του θανάτου του πιστού**. Ο Λόγος του Θεού λέγει ότι «**ο μισθός της αμαρτίας είναι θάνατος**» (Ρωμαίους ζ':23), ενώπιον του Θεού έπρεπε να πεθάνουμε, αλλά ο Ιησούς μας αντικατέστησε στο σταυρό, πήρε Αυτός τη δική μου και τη δική σου θέση, γι' αυτό βαπτίζομαστε στο όνομά Του, δεν πέθανε ο Πατέρας ή το άγιο Πνεύμα του Πατέρα, για να βαπτιστούμε στο όνομά Του (εάν βέβαια είχαν διαφορετικό όνομα από τον Υιό).

Εκτός από το βάπτισμα στο νερό, η επίμαχη φράση στο Ματθαίος ΚΗ:19, δεν συμφωνεί και με άλλες ενέργειες του πιστού, όπως είναι η σωτηρία, το βάπτισμα με το άγιο Πνεύμα του Θεού, η ομολογία, η θεραπεία, η εκβολή των δαιμονίων, κλπ. που πάντα ενεργούνται στο όνομα του Ιησού: «**Και παν ό,τι αν πράττητε εν λόγω ή εν έργω, ΠΑΝΤΑ εν τω ονόματι του Κυρίου Ιησού πράττετε, ευχαριστούντες δι' αυτού τον Θεόν και Πατέρα**» (Κολοσσαείς Γ:17). Το όνομα που τρέμουν οι δυνάμεις της κόλασης και που υπακούουν σε αυτό είναι το όνομα ΤΟ ΥΠΕΡ ΠΑΝ ΟΝΟΜΑ, είναι το όνομα

του **Ιησού**, το οποίο κληρονόμησε από τον Πατέρα και στο οποίο ΟΛΟΙ θα γονατίσουν: «**Διά τούτο και ο Θεός υπερύψωσε Αυτόν και εχάρισε εις Αυτόν όνομα ΤΟ ΥΠΕΡ ΠΑΝ ΟΝΟΜΑ, διά να κλίνη εις το όνομα του Ιησού παν γόνου ουρανίων και επιγείων και καταχθονίων, και πάσα γλώσσα να ομολογήση ότι ο Ιησούς Χριστός είναι Κύριος εις δόξαν Θεού Πατρός**» (Φιλιππησίους Β:9-11). Το όνομα του Ιησού είναι το ΜΟΝΟ όνομα που δόθηκε από τον ουρανό: «**Και δεν υπάρχει δι' ουδενός άλλου η σωτηρία: διότι ούτε όνομα άλλο είναι υπό τον ουρανό δεδομένον μεταξύ των ανθρώπων, διά του οποίου πρέπει να σωθώμεν**» (Πράξεις Δ:12 /Επίσης: Ματθαίος Ι':22-23, Λουκάς Ι':17, ΚΔ:45-47, Πράξεις Γ:6, Δ:18, Θ:27, ΙΕ:26, ΚΑ:13, Α' Ιωάννου Ε:13, Ιωάννης ΙΔ:13-14, ΙΕ:16, Ιζ':23, κλπ).

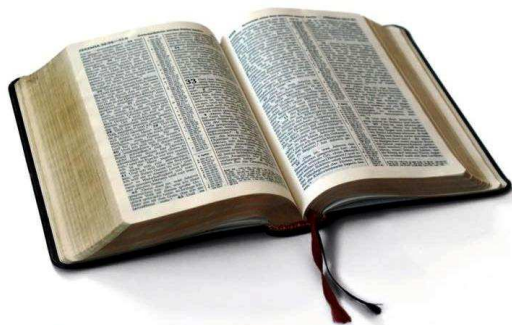
Μέσα στη Γραφή δεν υπάρχει η φράση απευθείας «**εις το όνομα του Πατρός**», αλλά «**Εγώ ήλθον εν τω ονόματι του Πατρός μου**», ή «**τα έργα τα οποία κάμνω εν τω ονόματι του Πατρός**» (βλ. Ιωάννης Ε:43, Ι':25), που δείχνει τον Ιησού, ως την ορατή φανέρωση του Πατέρα και σαν κληρονόμο του Πατέρα, που μέσα στην κληρονομιά είναι και το όνομα του Πατέρα, το οποίο στα Ελληνικά είναι «**Ιησούς**» (Εβραϊκά μεταφράζεται «Γιαχβε Οσήα»). Ούτε επίσης στην Καινή Διαθήκη υπάρχει, έστω και μία φορά, η φράση «**εις το όνομα του αγίου Πνεύματος**», γιατί ο Θεός είναι **ΑΓΙΟΣ** και είναι **ΠΝΕΥΜΑ** (Ιωάννης Δ:24), **άρα και το Πνεύμα Του είναι άγιο**, γι' αυτό πουθενά μέσα στην Καινή Διαθήκη δεν βλέπουμε τους πιστούς να προσεύχονται στο «**άγιο Πνεύμα**», λέγοντας για παράδειγμα «**άγιο Πνεύμα Σε ευχαριστούμε ....άγιο Πνεύμα Σε καλοσωρίζουμε ....άγιο Πνεύμα Σε δοξάζουμε, κλπ**». Ο Θεός ΕΧΕΙ όνομα και με το όνομά Του, τον επικαλούμαστε. Για παράδειγμα, όταν βλέπουμε κάποιον γνωστό μας στο δρόμο, δεν του φωνάζουμε «**άνθρωπε τι κάνεις;**», αλλά του μιλάμε με το όνομά του «**Αλκιβιάδη, τι κάνεις;**».

Θα πει κάποιος ότι το Ματθαίος ΚΗ:19, όπως είναι διατυπωμένο αναφέρει «**εις το όνομα**», σε ενικό αριθμός και δεν γράφει στον πληθυντικό «**εις τα ονόματα**» του Πατέρα, του Υιού και του αγίου Πνεύματος, γιατί τότε θα έπρεπε να είχαμε 3 ονόματα. Θα βρούμε λοιπόν **ποιο είναι το ΕΝΑ όνομα**, που ανήκει **και** στον Πατέρα **και** στον Υιό **και** στο άγιο Πνεύμα και σε αυτό το όνομα θα βαπτίζομαστε και σε αυτό το όνομα θα ενεργούμε τα πάντα, ΘΑ ΕΦΑΡΜΟΖΟΥΜΕ δηλαδή **το περιεχόμενο** της εντολής και όχι **την** κατά γράμμα **επανάληψη της φράσης** στο Ματθαίος ΚΗ:19, όπως γίνεται συνήθως και έχει γίνει πλέον καθεστώς.

Σωστή η παραπάνω παρατήρηση και **όλοι γνωρίζουμε** ότι το ΕΝΑ όνομα, που δόθηκε από τον ουρανό και που ανήκει στον ΠΑΤΕΡΑ (ο

οποίος είναι ΠΝΕΥΜΑ) και το κληρονόμησε ο ΥΙΟΣ, είναι "Ιησούς" και **όλοι γνωρίζουμε** ότι αυτό εφαρμόζε η πρώτη αποστολική εκκλησία, αλλά σήμερα οι υπεύθυνοι των διαφόρων τοπικών εκκλησιών και ομολογιών ή δογματικών αποχρώσεων, το μόνο που κάνουν είναι να επαναλαμβάνουν στερεότυπα τη φράση «...εις το όνομα του Πατρός και του Υιού και του αγίου Πνεύματος» και έτσι να μην γίνεται το βάπτισμα εις το όνομα (το ΕΝΑ όνομα που είναι ΙΗΣΟΥΣ), αλλά να γίνεται το βάπτισμα στους τίτλους, γιατί «Πατήρ, Υιός, άγιο Πνεύμα» δεν είναι ονόματα, αλλά τίτλοι.

**ΣΗΜΕΙΩΣΗ:** Για λεπτομερή ανάλυση του παραπάνω θέματος διάβασε το βιβλίο των εκδόσεών μας με τίτλο: «**ΒΑΠΤΙΣΜΑ ΣΤΟ ΟΝΟΜΑ ΤΟΥ ΚΥΡΙΟΥ ΙΗΣΟΥ**» (κωδικός 10)



## ΕΠΙΛΟΓΟΣ

### Ο ΛΟΓΟΣ ΤΟΥ ΘΕΟΥ ΜΕΝΕΙ ΣΤΟΝ ΑΙΩΝΑ

Η Αγία Γραφή αναφέρει ότι τα πάντα μια ημέρα θα καταστραφούν, τίποτα δεν θα μείνει (βλ. Ψαλμός ΡΒ:26, Ησαΐας ΝΑ:6, Ιερεμίας ΛΑ:35-36, Μάρκος ΙΓ:31, Λουκάς ΚΑ:23, Εβραίους Α:11, κλπ), αλλά οι λόγοι του Κυρίου Ιησού θα μείνουν αιώνια: «*Ο ουρανός και η γη θέλουνσι παρέλθει, ΟΙ δε ΛΟΓΟΙ ΜΟΥ δεν θέλουνσι παρέλθει*» (Ματθαίος ΚΔ:35). Ο Λόγος του Θεού, επειδή είναι θεόπνευστος και όχι ανθρώπινο δημιούργημα, έχει ιδιότητες και ενέργειες επάνω στον άνθρωπο, που καμιά ανθρώπινη παράδοση και κανένα ανθρώπινο βιβλίο (θρησκευτικό ή μη) δεν έχει. Ο Λόγος του Θεού, όποιος τον διαβάζει ή τον ακούει, τον αλλάζει, γιατί είναι:

01. **ΚΑΘΡΕΠΤΗΣ**, που μας δείχνει ποιοι πραγματικά είμαστε μπροστά στο Θεό (Ιάκωβος Α:23-25).
02. **ΛΥΧΝΟΣ**, που φωτίζει τα μονοπάτια της ζωής μας και όποιος έχει το φως αυτό, δεν θα σκορτάψει (Ψαλμός ΡΙΘ:105, ΙΘ:8, Παροιμίες ς':23).
03. **ΜΑΧΑΙΡΑ**, που διερευνά τα βάθη των καρδιών μας και μας αποκαλύπτει τι είμαστε ενώπιον του Θεού (Εβραίους Δ:12, Εφεσίους ς':12,17-18, Αποκάλυψη Α:16, Β:16, Ησαΐας ΜΘ:2, κλπ).
04. **ΝΕΡΟ**, για να μας καθαρίζει από τις αμαρτίες μας και να στεκόμαστε καθαροί ενώπιον του Θεού (Εφεσίους Ε:26, Ιωάννης ΙΕ:3).
05. **ΒΡΟΧΗ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗ**, με την οποία ο Κύριος Ιησούς μας πλημμυρίζει με τη δόξα Του και βλέπουμε στη ζωή μας πλούσιους πνευματικούς καρπούς (Ησαΐας ΝΕ:10-11, Δευτερονόμιο ΛΒ:2, Α' Κορινθίους Γ:6-8).
06. **ΦΩΤΙΑ**, που καθαρίζει την καρδιά μας από τη σκουριά της αμαρτίας και μας αναγεννά (Ιερεμίας ΚΓ:29, Α' Πέτρου Α:23).
07. **ΣΦΥΡΙ**, που συντρίβει τη σκληρή και αμετανόητη καρδιά και έρχεται η παρουσία του Κυρίου μέσα της (Ιερεμίας ΚΓ:29, κλπ).
08. **ΓΑΛΑ**, απαραίτητο για να αυξηθούμε πνευματικά (Α' Πέτρου Β:2, Εβραίους Ε:12-13, Α' Κορινθίους Γ:2, κλπ).

09. **ΨΩΜΙ**, που τρέφει την πεινασμένη πνευματικά ψυχή μας (Ματθαίος Δ:4, Δευτερονόμιο Η:3, Ιωάννης ζ':35,48,58, κλπ).
10. **ΔΙΑΠΕΡΑΣΤΙΚΟΣ**, που μας ελέγχει, διδάσκει, κρίνει και επανορθώνει (Β' Τιμόθεου Γ:16-17, Δ:1-4, Ιωάννης Ιζ':8).
11. **ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ** από τις επιθέσεις του Διαβόλου, από τις δοκιμασίες, τις θλίψεις και τα προβλήματα της ζωής (Εφεσίους ζ':13-17, Β' Κορινθίους Ι':4, Α' Θεσσαλονικείς Ε:8).
12. **ΠΑΡΗΓΟΡΙΑ και ΚΑΤΑΦΥΓΗ**, βρίσκουμε στο Λόγο Του θαλπωρή, ικανοποίηση και σκέπη (Ψαλμοί ΡΙΘ:103,162, ΙΘ:10, ΚΓ, Ησαΐας Μζ':4, Ματθαίος ΚΗ:20).
13. **ΚΑΘΑΡΟΣ**, που δείχνει τη δική μας ρυπαρότητα (Ψαλμοί ΙΒ:6, ΙΗ:30, ΙΘ:7, ΡΙΘ:140, Παροιμίες Λ:5, κλπ).
14. **ΑΣΠΙΔΑ**, που μα προφυλάσσει από τις επιθέσεις του Διαβόλου, του εχθρού της ψυχής μας (Παροιμίες Λ:5, Ψαλμοί ΠΔ:11 και ΡΙΕ:9-11, κλπ).
15. **ΑΙΩΝΙΟΣ και ΑΓΙΟΣ**, γραμμένος μέσα στις καρδιές μας (Ιωάννης ΙΖ:17, Α' Πέτρου Α:25, Ψαλμοί ΡΙΘ:89 και ΡΒ:26, Ματθαίος ΚΔ:35, Ιερεμίας ΛΑ:35-36, κλπ).

## Βιβλιοθήκη "ΦΙΛΑΔΕΛΦΟΣ"

### Συγγραφέας: Αλκιβιάδης Τζελέπης

01. ΑΛΗΘΙΝΕΣ ΙΣΤΟΡΙΕΣ ΑΠΟ ΤΗ ΖΩΗ (συγκλονιστικές μαρτυρίες)
02. ΤΙ ΔΙΔΑΣΚΕΙ Ο ΛΟΓΟΣ ΤΟΥ ΘΕΟΥ (θησαυρός πρακτικής θεολογίας)
03. ΠΟΛΕΜΙΚΕΣ ΣΥΓΚΡΟΥΣΕΙΣ ΤΩΝ ΕΣΧΑΤΩΝ ΚΑΙΡΩΝ - εσχατολογικό (6η έκδοση 2018)
04. ΟΙ 3 ΚΑΘΟΛΙΚΕΣ ΕΠΙΣΤΟΛΕΣ ΤΟΥ ΙΩΑΝΝΗ (συνοπτική ανάλυση)
05. ΤΟ ΞΕΣΚΕΠΑΣΜΑ ΤΩΝ ΣΚΟΤΕΙΝΩΝ ΔΥΝΑΜΕΩΝ (Αντίχριστος και Μασονία)
06. Η ΑΠΟΣΤΑΤΗΜΕΝΗ ΚΑΡΔΙΑ (χάνεται ή όχι η σωτηρία του πιστού;)
07. Η ΠΡΩΤΗ ΠΡΟΦΗΤΕΙΑ ΤΗΣ ΒΙΒΛΟΥ (Γένεσις Α:26-27)
08. Ο ΙΗΣΟΥΣ ΧΡΙΣΤΟΣ ΚΑΙ ΤΑ ΚΑΤΑ ΣΑΡΚΑ ΑΔΕΛΦΙΑ ΤΟΥ (Βιβλική μελέτη)
09. ΚΑΘΑΡΑ ΚΑΙ ΑΚΑΘΑΡΤΑ ΖΩΑ (ΒΙΒΛΟΣ και ΥΓΙΕΙΝΗ ΔΙΑΤΡΟΦΗ)
10. ΒΑΠΤΙΣΜΑ ΣΤΟ ΝΕΡΟ ΣΤΟ ΟΝΟΜΑ ΤΟΥ ΚΥΡΙΟΥ ΙΗΣΟΥ
11. ΠΩΣ ΓΝΩΡΙΣΑ ΠΡΟΣΩΠΙΚΑ ΤΟΝ ΙΗΣΟΥ ΧΡΙΣΤΟ (ομολογία Α.Τ.)
12. ΤΟ ΒΑΠΤΙΣΜΑ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΠΝΕΥΜΑΤΟΣ (Βιβλική μελέτη)
13. Ο ΙΣΧΥΡΟΣ ΠΟΛΕΜΙΣΤΗΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΩΝ ΕΣΧΑΤΩΝ ΚΑΙΡΩΝ
14. ΠΟΛΕΜΟΣ ΚΑΙ ΝΙΚΗ (προφητικά μηνύματα)
15. ΣΥΓΧΡΟΝΑ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΑ ΜΗΝΥΜΑΤΑ (σχολιάζοντας την επικαιρότητα)
16. ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΗ (με σκίτσα)
- 17Α. ΑΠΕΛΕΥΘΕΡΩΣΗ ΑΠΟ ΔΑΙΜΟΝΙΚΑ ΠΝΕΥΜΑΤΑ (Ξεσκεπάζοντας τον Εχθρό)
- 17Β. ΑΠΕΛΕΥΘΕΡΩΣΗ ΑΠΟ ΔΑΙΜΟΝΙΚΑ ΠΝΕΥΜΑΤΑ (Συντριβώντας τον Εχθρό)
18. ΑΠΕΛΕΥΘΕΡΩΣΗ ΑΠΟ ΣΧΙΖΟΦΡΕΝΕΙΑ (συνέχεια των βιβλίων 17Α και 17Β)
19. ΤΟ ΣΚΙΣΙΜΟ ΤΟΥ ΚΑΤΑΠΕΤΑΣΜΑΤΟΣ και Η ΚΑΤΑΡΓΗΣΗ ΤΗΣ ΙΕΡΟΣΥΝΗΣ (2018)
20. Η ΘΕΟΠΝΕΥΣΤΙΑ ΤΗΣ ΑΓΙΑΣ ΓΡΑΦΗΣ (ιστορικές - αρχαιολογικές αποδείξεις)
21. Η ΑΙΡΕΣΗ ΤΩΝ ΝΑΖΩΡΑΙΩΝ (η εκκλησία των Εσχάτων Καιρών)
22. Η ΚΥΡΙΑΚΗ ΗΜΕΡΑ - Η ημέρα του Κυρίου (έκδοση βελτιωμένη 2018)
23. ΠΟΙΟΣ ΕΙΝΑΙ Ο ΙΗΣΟΥΣ - Η Θεότητά του Ι.Χριστού (έκδοση βελτιωμένη 2018)
24. ΔΙΑΘΗΚΗ ΣΦΡΑΓΙΣΜΕΝΗ ΜΕ ΑΙΜΑ
25. «Ψάλτε ΑΣΜΑ ΝΕΟΝ» (υμνολόγιο - 240 ύμνοι)
26. «ΜΕΛΩΔΙΕΣ ΤΩΝ ΠΙΣΤΩΝ» (υμνολόγιο - 670 ύμνοι)
27. Η ΟΡΑΣΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΗ ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ (προφητικό)
28. ΤΡΑΓΩΔΙΑ ΣΤΗ ΓΗ, ΔΟΣΑ ΣΤΟΝ ΟΥΡΑΝΟ (προφητικό)
29. ΟΤΑΝ Η ΓΗ ΚΟΙΛΟΠΟΝΕΙ (εσχατολογική - προφητική μελέτη)
30. ΦΩΣ ΑΠΟ ΤΗ ΒΙΒΛΟ (μικρό εγχειρίδιο θεολογίας - 16 θέματα)
31. ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΑ - Τραγούδια, Ύμνοι, Κάλαντα (υμνολόγιο - 100 ύμνοι)
32. ΦΩΣ ΜΕΣΑ ΑΠΟ ΤΟ ΣΚΟΤΑΔΙ (αληθινές ιστορίες)
33. ΑΝΑΖΗΤΩΝΤΑΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ (δημοσιεύσεις στο facebook)
34. ΔΟΓΜΑΤΑ ΚΑΙ ΟΜΟΛΟΓΙΕΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ (δογματικές διαφορές και ενότητα)
35. ΣΥΝΟΠΤΙΚΟΣ ΟΔΗΓΟΣ 50 ΒΙΒΛΙΚΩΝ ΘΕΜΑΤΩΝ
36. Ο ΚΗΡΥΚΑΣ ΤΗΣ ΠΙΣΤΗΣ: ΓΙΩΡΓΟΣ ΠΑΠΠΑΣ (έκδοση 2013)
37. ΤΟ ΣΥΜΒΟΛΟ ΤΗΣ ΠΙΣΤΕΩΣ και Η ΑΝΩΤΕΡΟΤΗΤΑ ΤΗΣ ΒΙΒΛΟΥ
- 37Α. ΤΡΙΑΔΙΚΕΣ ΘΕΟΤΗΤΕΣ από την ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΑ μέχρι ΣΗΜΕΡΑ
38. ΘΕΣΕΙΣ και ΑΝΤΙΘΕΣΕΙΣ ΤΡΙΑΔΙΚΗΣ και ΜΟΝΟΘΕΙΣΤΙΚΗΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ (2016)